4535

OFFICE OF ... Date ... OF ART CULTURE & LANGUAGES

جملہ حقوق بحق پبلشر محفوظ ہیں

چھاپ غلام محمد نور محمد

عشقہ رٹن

قصۂ قمر الزمان

ملکہ بدورا

ہر دو حصہ کامل

منقول از

الف لیلا

جسکو منشی غلام احمد صاحب ٹنکی پوری نے کشمیری زبان میں نظم کیا

حسبِ فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب مہاراج رنبیر گنج بازار (و) مائیسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

قصہ قمر الزمان

حصہ اوّل

نخستین حمد و منت تس کریمس
چھنہ کانہہ تس سوا لائق تعظیم
تھرن اتھ رنگہ رنگہ جن و انسان
نہ ذرجن و ملائک نی در آدم
زبصیان کینسہ مندرے وزی ژٹن نہ
وینو ناتم شدادن چھس بو مولا
ہکی کیا تمسندی اوصاف بادن

حلیمس تہ عظیمس تہ رحیمس
ہر دم شوبہ تس کن حمد وافر
برن ہتھو نہ ملکو ارض و آسمان
سو چھہ ہوی خالق سما و اتن زمینن
گناہو سیت تتہ کانژاہ ژٹن نہ
تتھی پاٹھن چھن فرعون و نمرود
ہکیا کانہہ آفتابس ژونگ ہاوت

چھنہ کانہہ تس سوا لائق بنکریم
گنہگارن گناہن تس چھ غافر
نفوون نہ کینسہ ہیو کانژاہ بعالم
سو چھہ ہوی رازق شریفن نہ کمینن
کرہس ہمسری کیتو بد بنیا
سپن نابود بانی رب چھہ بو جود
کرن پیدا زشوقِ خود نبی سون

شوبہ ون تہ ربنہ ون کیاہ نبی سانو

در نعتِ سرور کائنات علیہ الصلوٰۃ والتحیات

پس از حمد خدا نعت پیمبر
سو شافع روز محشر عذر خواہن
سو چھہ ہوی فخر دو عالم سانو رہبر
سو تس مرغوب خاطر شاہ خوبان
شفیع المذنبین سردار سانوی
بو دندس سول موجی خاک پاین

چھہ سارن مرسلن ہند خونہ برتر
سو چھہ ہوی غمخوار امت روز محشر
سو ختم المرسلین معشوق داور
تمس رت صفت کر ذات پاکن
ونکستاوا الضحیٰ رویس بو کرانوی
سو چھہ ہوی برتر تہ بہتر بیہ اولیٰ

سو چھہ ہوی سر کردہ سارن انبیاین
شوبہ ون کیا سو چھہ ہوی افضل بہتر نہ
سو محبوب خدا معشوق یزدان
سو ژیر ہرت کانہہ چھہمت چھہ ہوی کاینات
تمس بایاسین لقب و نعمت خداین
وتن تس ذاتنی انا فتحنا

شوبہ وُنِس لبس چھُوی تاجِ لولاک
سراجاً ہم مُنیراً تس توی ناو
گنڈِس دِلکس ربابس رگہ تارہ
دِسنا میانہ غمخوارہ وندی پان
زہ چھُو بنیا قربِ اعلیٰ نشہ ذاتس
تمی سٹین دِلِ اعشاق گوُ پُر
خدا راضی چھہ چانِن دوستدارن
وندکھ بوزُو نہ جان آین تہ کراین
خصوصاً اہلِ بیتن چھم وسیلہ
تمِس روزہ نمازہ کیاہ دِنس سُود
بو ہرنت آسی وسیلہ غوثِ اعظم
شہِ مشکلکشا ہم شاہِ سمنان
دِتم دِلچین اچھن نُورِ ظرافت
زہ زانگ پانہ سارُوی دانہ
ولو پانو زِہ گوی بوزِرت شہنشاہ
مہ چاو از معرفت للہ زہ داماہ
یہ دنیا کیاہ وچھم برم بازگارا
چھہ ونہ تھک راہ ونہ ین بیہ گتیاہ
بوان کم کم چھہ خوبانِ زمانہ
بقدِ خویشتن چون سروِ طوبیٰ
بلبس سیم و زرن انمت ٹھاہا چاو
کرانی زاہ غریبس کرم معونت

دِوانِس اَبو سہ پایِن ارضِ و افلاک
بشوقِ دِل اپرُس ہر دمِ روزہ
بہ زیرِ قدم بو ہمکوی موزِ چارہ
وندِ بنیا خاک پایِن چشمہ ہر دم
شفیع المذنبین چھوُک کائناتس
زہ یم وُچھنک اچھن تم ذاتِ مولا
نِدا زُو ہیوُن اصحابِ کبارن
یموُ چھو وی چانوی دید بادید
زیارت نگرِک پذیرن ہیو نوی وسیلہ
مہ کڈ تم زین غم اندوہناکی
شہِ مخدوم تہ بیہ شیخ العالم
بو سارن اولیاہن خاک پا چھس
قباحت کاستھی بخشم لطافت
شہا اُمید چانی چھم کہر جا
مہ غم تراو ساری غصہ غمہا
دِلس کھٹی تلُ سرِ تل سُن مہ کرتم
چھو کر تھاوان کینسہ زاہ تہ دارہ
غرض این دورِ دوران سُورِ نہ زاہ
ازان ینیران زبستانِ جہانہ
اکھاہ نازان بوی چھس ستم دور
کران چھوی یاسمن گنڈ تو سمن کرا
وچھان حالانکہ تم دورِ زمانہ

کچھر کفرکی تنزل یا مرت سونن داو
بذوقِ دل نشس باصد سُرودہ
دِسنا میانہ سر دارہ وندی جان
بو چھُس لاچارہ للہ چارہ کرتم
شبُن چھوی شمس یاروی عرقِ ازن او
زہ یم لبنک لبن تم حقتعالیٰ
چھہ یم ساری تمن قربان بو پاین
لگے قربان تمن سوی چھم مہ بڈ عید
ہمن لس یارگی چھی پرکین سُو امرِ دود
گمراز حاسدان چھم وسینہ جاگی
وسیلہ ہرنت بو آسی شاہ ہمدان
بران ہیٹ تھنڈنی ہمچون گڈ اچھیس
بر زہ ہرت ہکہ نیک و بد بو پانہ
مہ کاسہم گڈ تہ کڈ تم ازین جاہ
الا اے ساقی عرفان ہمن آ
زِجامِ معرفت دِن بڈ مہ برتم
وچھم اوان گیتاہ گیہ گیتاہ
قیامت تام بہ دوراہ مُورنہ زاہ
حسینانِ جہان نازان بخوبی
دِوان مُشکہ گردنی ہاوان بلبن زر
چھو بکھا مست گومُرت در حلوہرت
چھہ تم قدرت نہ زانان اک فسانہ

الٰہی رچھ ازین خمسارِ دنیا | نجات از لعنتِ مکّارِ دنیا

سببِ تالیف و تصنیف کتاب

غرض قصهٔ ونن چهم داستانه — مه شوق اسم نه اللا گو بهانه

پهرن بله ذاتِ پاکن آب و دانه
وچهمنه کانهه ز تقدیر خود آگاه
وبکن دم بنجود آسوس وچهانی
دوان کر زاه مسافرس چهپن جاے
مسافر بلہ پیک بر تل دیک د نا
سونگ بیت اده پانے گڑه نیرت
غذا یهند وهی سٹهاه دور از شرافت
کهوان وچهمی چهوزن هاپت تهندرم
نه زانن مذهب و ملت نه تم دین
یسنز امید چهم در روز میدان
دوهه اکه دوستران اک نیوس ساله
هنون بابرت پرن سیدس ابو حیران
زتس آسوسنه کنهه هرگزنه تس ان
به تعظیم و ادب مه کرسوا تمام
بجلدی درو برونتهه بهر اهانت
بجای ضمّ سوره زن گیوانی
جماعت ختم کر تهی دراکس وازه
خداوند اسواز آفات رهچین
نهندس بابه صاحبس جا بجنت
چهه نزکن اہلِ همت خانوده

بو نیونس سونه مرگ از کهوپهاهه
وچهم خلقت عجائب نه غرائب
زمارِ نفس خود سینه تچهانی
وچهم تم بد نراز کفّارِ مکّه
دیو خیرات للّٰہ خانه آباد
چکر کهی مکر بد حال گیمت
دنان نت ترنبه وچهمی بے لطافت
نه وچهمک کانهه شعوراه نه لیاقت
فقط ٹهٹهه بازی و تبراه تهند دین
وچهمنه کانهته صحبن تهه چهلانی
وچهم پیراه بهرت ننه باکماله
کتاباه هرت ارتقس کیت بے شعوراه
مه کن وچهنتهی چهو کرتس کنهنه فوران
بهاز شام تامرت واتو نزدیک
امامرت کیاه کرن پانس قیامت
عجیب خرساه تس نه کنهنه فوران
نمازِ شاهم پڑمے دوباره
چهوعمرے لوک ایکین شوقه اولا
کتی تهوتهم ستتن پیرن مه منّت
سٹهاه صاحب جباه و کان احسن

بله وانس بونت جابه و فنی کیا
تلم وگنیشرن دوهن بڈ بد مصائب
عجب ار کسماه وچهم ننه کن لوکن هاے
یهند تعریف و دنت کیاه بو مکه
دِ نسنه زاه نهٔ آلو توره فیرت
شکم بربر چکور اه کهت مثنیت
وبکن شورنت منز زور زیر کهم
نه کانهه عقلاه تمن نه کانهه فراست
قسم چهم مه تسندوی یم دِ تم جان
وچهم تم اب ڈ بشرت شرز لانی
تمی ختمِ شریف شاه جیلان
ز شیطان زیاده وچهمی تس غرور را
باآخر ختم پانے الحمه انجام
غروب بله دوه سئین گو شام تاریک
پران الحمد یامرت گو ٹکانی
سلین شرمنده کیاکره جهیس دور ان
اکهها صاحب شرافت شیخ احسن
سور چهمپت ٹال ماجے خانه هولا
رفاقت نهم کرهم از حد زیاده
نتوی جهیس خانه مالس ناد احسن

رفیقاہ چھم زِ خدا مسنز مِہ چھم ست
ہمتس دِ ژھمنز خدا ین برتری لچھے
نمن گوہنت اثر دٔہم لکانی
نمازِ منز کہالت چھی کرانی
یہندے پاسہ یا ربٔ کرمہ آسان
عجائب تہ غرائب بیت تارہ
بیاضاہ پُر ز نعت وہم مناجات
مہ کر تھم زِ غم ماضی فراموش
میان الف لیلاہ چھوی قصا جان
زعربی کڈ متوی نم باہرادن
لگوہم کینژن دوہن سوی تیہ دارہ
قیامژ تام اسنز چھم مِہ منت
امی مِہ یاد یادم قول اُستاد
اگر خارے بود گلدستہ گردد
اچھن ژی گاش بخشت تہ کنن ہش
زِ چھی عظمت مِہ یُد کاسک زِ رحمت
الٰہی دِم مِہ ون توفیق طاعت

چھہ روزان نیکنامی بر ونتھ تہ پت
مگر ڈلیشت تسند احوال ہیہای
تھوت ژولے بوکر اصلاح کانی
خدا کاسن تمن سارن کہالت
کرورس منزا کھا چھوی ینک آسان
وچھن شیخن دوہ اکہ میون تصنیف
وچھن یا ہرت کرن ہیہات ہیہات
ونے بواک کتھاہ یُد میون بوزک
یہ اردو چھوی سو ومنت اُستادن
قصہ ولہ نادن جاسہ کا شُر
نشہ یہ آسوم دوست کنہہ زانمنہ چارہ
مہ کر ذمہ یہ تنوہس کیو نشرکالاہ
خداشاہا تہ تہولس خانہ آباد
خداوندا مِہ چھمنہ عقلہ ہند ہوش
جوانن دست ویاتہ راس وہم گوش
مہ پانس یار ابلیس ولٔم نال
مہ از شیطان رجیم ساعت بساعت

بسان گنڈ چھوی امس تتہ نوکری چھے
بوسیدس تنگ وارہ چھم تسنز ہای
نمو منشر اونز چھے دینداری
لکن اصلس تہ منز اون جہالت
ونی ون مختصر کن تھا دوارہ
وچھت تنت گنو کرنے لگو سو تعریف
مہ کر زانم زِ چھوک تیھو صاحب ہوش
زِ یُد کینژن دوہن پت جایہ روزک
ظرافت تہ لطافت تنت ستھاہ جان
لطافت کاشرس گژہ زیادہ کاشر
امی مِہ ہل گنڈم کرنم مِہ ہمت
بوکرنس تنگ ونم زِ منش اللہ
بہر کارے کہ ہمت بستہ گردد
بوکر کنہہ زانہ الا خور دوہم بوش
زِ چھی قدرت وچھک مِہ کن رحمت
بوکر نس نفس شوہس زیادہ پامال
مِہ کڈ تم ازضلالت چھک زِ ہاری

بشیرس کاس از دل رنج دادی

آغاز داستان وقصہ قمر الزمان

دناون شہرس اکس چھی نا خلدان
نہایت پُر فضا وجای ثمر خوب
ونے کیاہ کتھو سو عادل شہزار
بہمت حاتم دورِ زمانی

عجب ملکاہ بنزدیک گلستان
دپان چھی شہ زمان ناو پادشاہس
قوی دِل زور ہند اتاجدارا
تسندی عدلہ ستین ملک آباد

ہوائی خوش پسند وجای مرغوب
ہمتس عالی نژادس نیکخواہس
بشوکت آسو زن جمشید ثانی
غریبن تہ امیرن خانہ آباد

پکان یکہ وٹہ آسی شیرہا لنگل
بخشایش دتن حاتم نہ تم پت
دپان یعنی تمس آسوی نہ اولاد
سٹھاہ آسو مضطرب گومت سُو محتاج
وزیرس تم پرزہون چارہ درین کار
فقیران و قلندر بیہ عابد
گژھنک آزاد شاید ژی ازین غم
تھوی منگنس اجابت زار بوزی
دپان یلہ بوزہ تژھ کت پادشاہن
برژہن کنہہ مشوِہ چھوہ پادشاہس
بو چھوس دلِ شکستہ گومت بہر اولاد
ژہ چھوک برتر بہتر سانو اعلیٰ!
گژھی شاید ژہ بخشت پرن عصیان
ژہ منگ پانے چھنہ تت کنہہ قباحت
سمہت رخصت کرِ وک شاہن تمامن
خداوندا ژہ کرون مشکل آسان
ژہ نے بوزک فنوگس یا الٰہی
خلاصی دِ ازین غمخانہ یکدم
چھہ آس آمت بدرگاہ تو ناشاد
عطا اولاد گوتس پاک شانس
جگر گوشس کرِ وک قمر الزمان ناو
سپن خورم سٹھاہ دلشاد خورسند
وُچھت صورت گسنزی ماہ تابان

گرانی کانہہ وُچھتہ گنیس گانگل
عِلم و فن بہر باخبر آسو
امی پژھ آسو نہ تس زاہ نہ دلشاد
گران آسو چارہ سازی سُو بہر جا
دپوس تم تورہ فیرت ای جہاندار
منگن تم ذاتِ پاکس چانہ باپت
خداکا سی ژہِ ساری غم نہ ماتم
چھہ یتِ شہرس اندر زاہد نہ عابد
منادی تم فرن شہرن نہ گامن
سمی ساری بہ پیشِ شاہ عالی
منگِو ناتوہ خدالیس دِل گژھہ ہم شاد
ژہ تہ منگ اس تہ منگو تس کرِیمس
بجوش دریای رحمت یِیہ یک آن
خدالیس اس نہ منگو تھاو دِ لشاد
تمن صاحبدلن تہ نیکخواہن
چھہ اس ساری سٹھاہ لاچار گیمت
ژہ رٹتوی چھنہ کانہہ جای پناہی
چھہ سوی شاہ گومت سخت لاچار
ژہ اسہ دِن بوزِ زای گرتہ دلشاد
خدا بوزِت تمن گوزارہ پارہ
وُچھت تم پادشاہن گوت برجاو
بصورت یوسفِ ثانی سُوزن آسو
سٹھاہ افسردہ سا بنن دِل پریشان

وُچھمنہ کنیسہ تژھ ہش پادشاہت
ولیکن تس نہ کنہہ نور البصر آسو
زیہر وارث دِیہیم ہم تاج
نہ بخشم نورِ دیدہ یا الٰہا
سمہر تک عالم و فاضل تہ زاہد
گژھہی بوزِت بنی شاید بہ نعمت
ژہ کاسی آرہ گو منجہ زار بوزی
تہندی بیلت شاید واتہ فائد
بیہو درپیش ساری نشہ شاہس
نشہ سارِن کرِن احوال حالی
دپوس فیرت تموای شاہِ والا
علیمس تہ عظیمس تہ رحیمس
گژہس کیا کم تھوی منگنس اجابت
دِی اولاد سپنی خانہ آباد
سمہت ساری منگنے لگِ بہر آکن
زیہر شاہ اس چھی تنبہ لیمیت
ژہ چھی قدرت تہ کراسہ شاد و خورم
بہ پیشِ آمت تمس چھوی سخت دشوار
تہند تیر دُعاو آوی نشانس
سپن دلشاد ساری دِل آوارہ
وُچھن تم بام روی نیک فرزند
فولہ فن خوش پون سُوی سمن آسو
نتہ یوسف ثانی بدن با

دوبارہ آو عالمس کُر فلوا
تھنہ یامت سُو پیو لولوی لالا
فقیراہ کانہہ تتہِ رُوڈُ نہ لاچار
سمیے ساری ببکِ آن تم زہر جا

گداتہ منگہ وٗن تم کانہہ تھاوُن
وچھت طالع کروک شاہس مبارک
یمیس طالع سُتھا علی نشاں چھوے
ولی کنہہ کال از دورِ زمانہ
بہ سپنی تاجدار و شاہ شاہان
کران پروردہ تس از شیر و شکّر
تمس زن خُنہ ستین ال بچھانی
بڈانی سُوی دُوہس آسُوی زنگ زن
سپُن تامت نہ نیوی زانہ ٹالہ
دُوہس راتس سُو دلخواہی کران تس
وُپرزُن تیس دُوہس کی پادشاہن
بنجاموشی دلسنہ تم جوابا
زِ بہر مصلحت پراری ورِہس
پرزنان چھو وی قبلہ گاہ زبی بہرِ شادی

دزِن نہ تن تمی عالی نژادن
بسالِ سیومن تس پرزہنہ مالی
کمری نہ زاہ تہ نتہ چھیس لولاچار

کوٹھس زِن نگاہ تراوِی آفتابن
قیامت ڈیشہ وٗنِن کرنہ پیدا
ہمنادی فیر پیرن تہ فقیرن
خزانن قفل مُژرہ رک برکرِک وا
گنڈوک طالع تمس تنجیم وانو
مبارک صد مبارک لچھ مبارک
بہ سپنی پادشاہ ہفت اقلیم
گژھس برگشتہ طالع درمیانہ
زِبہر پرورش دائن حوالہ
دُوہس راتس ٹاٹن آسہ دربر
وٗنی کیاہ لوٗٹھ کوتاہ گو سُودا بہ
شتہِ خوبان عالمس گوہر فن
کرن کامِل سُو لشکرک اُستادن
زِ علم دین و دنیا ڈیر آن تس
پیوان چھُم مصلحت ای پُورِ دلبند
نہ اقرارہ دِتو نفس باصوابا
دو ومیہ سالہ تس پرزِہوی زیرو
امی سیتن گژھی خانہ آبادی
دُپُوک شاہس بلیس وُدہس چھو نا
زہ کمرہ تم کارِ خیرک سرہہ حالی
سبب چھُوم پرم وارہ فسانہ

وچھِت صورت سُتھاہ گیہ اضطرابن
خزانن برکرِک واباگرک دیار
بہر اطراف سارن گوشہ گیرن
خراجِ سال ملکس اتھ تراوُن

علاموٗ نہ حکیمانِ زمانو
عجب پُورے ہنرمندِ زماں چھوی
سمیمت رُس اَمس طالع بہ تنجیم
زِ بعدِ چند سالہ بیہ در آن
ڈلوک دربرِ تمو زن تختہ مالہ
لبسُوی نس ماہِ کنعانس وُچھانی
رچھان کیاہ آس تس سی تھدِ بالہ بہ
دِپان القصہ یامت ہفت سالہ
کرنے تربیت لگ شاہزادن
چہاردہ سالہ کامل گو بہ ہر فن
کروی ناکو نہ جایہ عقدِ پیوند
سوٗ منکر آسو اصلا کارِ خیرس
سمبت سارِ وِ تمو دانا امیرو

ہتوکی نہ ذمہ اصلا شاہزادن
و تیو تدبیرِ اسِ وُن کرو کیاہ
دِپوس تم پادشاہم بوز تم زار
کتاب مکرہ برِ برِ داستانہ

وچھمنہ کینسہ نیران ہمہ وفادار
زنانو دانہ ہن کیتن کڈک بیخ
کنو یامت یہند بوزک فسانہ
مہ چھہوم دل تنگ از وصل زنانان
چھو بدکردار تہ بیعار توماہ

یہند توماہ وچھہم مہ سخت بیعار
زنانو کیت کرمت خانہ ویران
کتابن منز چھہ بربر داستانہ
بر غر سو نام ہندی مرد دانا
ستھا بے وقر بداطوار توماہ

زنانہ بد چھہ ہر گز گژھی نیک
زنانو کیت کرمت حال حیران
بو چھہوس دل تنگ گومت از زنانان
دوادم دیہم وداني چھے ہر جا
چھہو کرنیران ہمین نشہ زاہ تہ پور
چھہ کا پچھان نیک مردس نشہ دور

دلیل آوردن شاہزادہ بر بدکرداری و مکر زن

دنی ات پٹ دلیلاہ پادشاہم
نہایت پیر دانا اہل دردا
سو تہ عالی نسب تہ نیک نیت
مولی آسنہ امسنزی دلس تہ
زہر وادی تمس دادی سنیمت
وظیفن دردنی منز آسو افضل
عماری سیٹھ ہتہ رن پانس بسامان
کرم تبدیل اسندس فریبس
کرت حیلہ سنہ کار بد کرانی
نین ہر سو وچھانی ہرنہ ہانگل
الٰہی رچھتہ مہ از این بلا زی
عمارن منزہ زنانہ خوب درایہ
اتھس تھف کرتھ تہ ژانن در عماری
کرس از خوف جان تھم تورہ تسلیم
کرن اقرار سپن جفت تس سلیت
چندہ منزہ پنہ داوہ تمہ کڈ نام

مہ پرانن نش ستھے پاٹ بوزم چھم
تمس آسی زنانہ نیک کردار
ستھا صاحب خرد بیہ نیک طینت
تمی پورمت فسانہ آس بسیار
تمس فعل زنانان تہ غنیمت
ز زور دردِ پانس ہسن کرن تم
دو ہس رانس کلس ہٹ ہرت سو فیرن
ولیکن سی زنانہ آس مکار
جہنم پانسی کتو سی سرانی
قضا را آسو شخصا اک در انجا!
از ین آفت ستھاہ بیحال چھس بوی
وچھہن شخصا گلس ہٹ تتہ لیومت
وتن تس کر زہ جل فسنفچ نباری
دنیے یو خاوندس کرتم تمی زور
یہ وچھتو مکر زن حیلہ انن کیرت
زہانن تت گنڈ تہ زنس تم جوانن

بشہر روم آسو ہی نیک مرداہ
زہ بد بوزک وفی تمسند بو اطوار
ولیکن نیکم دس اسندی تہ
زنانن ہندہ خویہ نش خبردار
سو کامل آسو در ہر علم اکمل
ستھاہ تکلیف پانس ہٹ سرن تم
تسلی آسو پانس تس غریبس
ستھاہ بدکار آسی سی نگونسار
دوہا اکہ فیر فیرت سوی جنگل
وچھہرت ہسن گو دلس تس خوف پیدا
وتان ئی کھٹ گلس ہٹ زہایہ زہایہ
ز خوف جان ودل تس قد ہلیو مرت
مولی تھم بوزنس نہ ہا ونس ہیم
ہلو تس انسہ کرہ سنین تہ تلون شور
کرت لہو ولعب فارغ سنہ گیہ باہم
بہ پن کیا چھوی الگ سرمہ نشہ دکن

شمارهٔ خاطره چهس گنډ بو دیوان
کرن تهم لعن و طعنه پان پالنس
کلس هټ سوی تسندس چهی کران کار
سپین دے لتنگ شه بیو در ملامت
ونان چهوی پانه در قرآن موالی
وهفت گو خشمه سپینن دراوز جا
ژه چهوک فرزند میونوی پر ز دانش
ژهنے ناچانه بابت پانه ماروی
ژه بدروزک نه راضی حکم شاهس
مه چانی ژر چهو لگومت زونه گرانوی
ته بوزرت شاهزادن کرنه بلندی
نه نانن هلند مه چهوم معلوم کردار
سپین تس والده بیزار بسیار
ننه کانژاه پرن تس گنژه افسون
کروک تجویز تهاون گنژه محبوس
تهون تن منز گنژهی شهزاده بدبخت
سو یامت وا تو تت مچا یه نجاری
کران آسو شکر هردم سوی یزدان
سو مشغول کتب بینی دو هسو آسو

ولسنامت برابرت چهو لوان
یه وچهتو نیک مردن لوگ جیون
یه وچهتو قوم زن کوتاه چهو بیدار
خداوند الو کیا بادی بهند کار
مه پرمرت پانه چهوم مکر اعظیما
دن ژشه ماجه تسنری یه احوال
بو آلیستا ژه لشه ازهر پرسش
ژه گرتهن مول پنین کیا ژه ناراض
کهسی اده واره ژکهه عالم پناهس
جهالت تراوتهی ولن بوزمیانوی
کرون گفتار دوراز هوشمندی
ژه بهنر چهوی ژه گنژه فیرت نجانه
بخشش و قهر شاهس دتونه اخبار
ژلس بیمار شاید بیه در حال
امس طالع چهو در برج منحوس
بیاز نجیر و غل گردنه تمس طوق
پرن حمد و ثنا تم سوی باری
زبهر خدمتش لس اکی غلامه
شبانه نندره هندوے کارتس آسو

یه بوزرت عقل حیران گیبه جوانس
هنوز از مکر زن ژر آسوبی زاران
ونن تم پادشاهس قصه بامت
چهو نه بنهو بیاک تو ماه زشت کردار
سیلون یله پادشاهس و السلام
سپین بوزرت تسند احوال بحال
ژه ونتم مه دک احوال ساروی
دیان سارای گمون شهزاده ناساز
خبر چهیا کیاه کری تجویز چانوی
وندی سارو وی قبیله بیه کرانوی
جوابا سخت کرتس تلخ گفتار
بوزاه بوزے نه بیم چانی فسانه
سیلون قمر الزمان دیوانه مجنون
ننه بمشکل چهو تمسند حال اشکال
برون شهر زندانه وچهو کی سخت
لکان لوک سلیت سلیتی جوق درجوق
غنیمت تم زشادی زانو زندان
نه کینسه سلیت گفتار راه کلامه
بدنیگونه سو واراه کال آسوی

گذاران وارِه ماه و ۳ سال آسوی

رسیدن میمون پری در جلس خانه و دیدن جمال قمر الزمان

پری پیکر لیبان تت جایه آسی
سه آسی دختر شاه سمندان

وئے از چشم مردم ژ نایه آسی
سو آسوی پادشاه جنن ویری

پری میمون لیسان نزدیک ندان
دیان تالع تمس آس سحر دبری

کنی تس کور میمون آسو تس ناو
کران شاهی سه ننت طرفس تره کن نهاو
سه سبر هر شب آس بیران
کهتان بیابانن سه فیران
دوهه اکه درایه سیرس حسب معمول
وچهن مخلوق دنیا آس مشغول
قضارا پیه نظر تس سوی محبوس
دوان شعله وچهن ننت جایه فانوس
شمع شولان پوان چهوی گه تمکو ور
سپنمت باغ چهوی نور علی نور
وچهن تمه گاه یامت گیه حیران
ونتنا مرت تمی لنشه آس بے زان
قدم ولول تلون آسی بجلدی
سوئی زندان قدم تراوون بجلدی
اماتمه قید خانک بر وچهون بند
وتهسنه تمه کر یوس نور هر چند
وچهانی آسس شیشو منز سو تیر کال
ششکت شخصا وچهن باجاه و جلال
پلنگس پٹ وچهن زن آفتاباه
نته یوسف ششکت بر فرش دیباه
بحیرت گیه به کیا سنه چهس بوڈ
سه تیره صورت وچهمنه زاه منوشن
سپلن پروانه دم پانس دتهو پام
ڈلت زم زایه محبوسس اندر تام
پلنگس فیر اند اند شمع ولیس
ینهبرزل زاله زن لنج کاله موپیس
قیاسه سلیت تمی معلوم کرنے
فنے کنتهو شاهزادس لول برنی
لجس پاری دتن تس بوسه برسوی
وسنے لگ تمس عرق زهر موے
رتن شهزاده دزر سیلت پالنس
کرن تس شوقه سیتی بوسه پانس
بجواب ناز تراون درایه منبر
تهون نه شاهزادس گنهته خبر
کرن پرواز تامت سوی بالا
هوائی تمه وفانی وچهنه شخصا
کرنیس کریک کس چهوک ای پرند
زه چهک وچهن یا پری یا چهک رنده
نه یوزت جن سپلن حاضر بیک آن
وتهرت میمونه جن گیه عقل حیران
وچهن یامت سو بخش پر زه ناولن
تمس سا روی پنن احوال یاون
تمس قمر الزمانن ونته احوال
تهر یوزت واره بخش آو درحال
تے ڈیٹهوم تهوی هیوز تماشا
وچهرت آسو نه زیر بالشس شهزاده
وفات آسوس هوائی آسمانی
بشهر چین وانس ناگهانی
نظر یامت پیم بر محل شاهی
زهه نوراه وچهم تاب ماهی
سه شاه چینه سندوی قصر ڈیٹهم
عجب حشر امیان دل سه بیٹهم
بوپاسر اپٹ گتهس از آستانه
سه کنعان وچهوم در روبه خانه
ششنگن بر فرش دیباه وچهم حور
سه بدر البدر شاه چینه سنز کور
دنی گیاه روی دموی خوبی تمنند
دنی کیاه موهی عنبر لوی تمنند
ونتنا مت سه تیره صورت نه از تام
سه وچهر آس نه حیرت به دل آم

در بیان سراپائے بدور امیگوید

دپان آسس بوپانس یا الٰهی
بدرت سه پان لاگم در نگاهی
تسنز قد زن صنوبر سرو شمشاد

نتہ با حُسنہ باغس سروِ آزاد
ننہ باغِ بہشتس ہنز سُو طُوبا
شوبہ دِن چھس پریشانن موی عنبر
مژرمرتھ موی مشکین چھوس کُھورن تام
شبِلن تتھ پٹ وچھہم طاقین زرکار
نتہ مارِ سیہ باعشقِ بیچارن
سپنیمتِ عاشقِ بیمار بسمل
ستارہ شعلہ زن دیوان چمکہ
سو رخ ڈیشتھ دلس ارمان حورے
نتہ از چاہ در امرُت ماہِ کنعان
بدنیا کر چھو کبیسہ نازنینس
مژرمرتھ بال پر پر اران سکارن
وچھہتھ تتھ کُن عشاقن دِل چھو وبان
گمان ابروس چھمس کمہ دنجہ
دہن غنچہ نہ حلقہ حلقہ میم
بگردِ چشم تس چشمِ بلا تیر
دو صد جان قیمت آسِ یک کرشمہ
بمژگان کرہ بدِ سے اکی اشارہ
وچھتھ گردن انز نور ٹیہ ماتم
کمتس بر دوش گیسوی گرہ گیر
شوبی تتھ سینہ سی سیلت سینہ ملون
زہ گل نگمرتھ تمس از خونِ آدم
وچھہتھ تتھ کُن بلائی گیرت بیمار

قد زیبا اسُند زن سرو در باغ
چھنہ تتھ شوب سرو سن بو نہ کیاہ
میان موی مشکین جوی کافور
دلتھ تتھ ہنز وچھہم کیا رُوی گلفام
مژرمرتھ دامِ گیسوے گرہ گیر!
اویزان زلف وچھہس ٹل پدن تام
شوبہ دِن چھس کنوتل ژہا بہ کنفل
کرانی ابرہ تل زن چمکہ چمکہ
رخ تابان اسُند چون نور تابان
وچھہتھ صُورت تسنز یوسف بزندان
سمن بویس بُن منز حالِ دفر
سوداری تبنہ لاوان دلفگارن
زنخ بو سہ چھلک دارو عشاقن
کرانی عاشقن والنجہ کھنجہ
زہ وٹھ زن بانہ سیتی سرخ کرمرتھ
خدنگِ ناز کھوت کیناہ سپن گیر
نتہ مادر دِ لیلی چھوی قبیلہ
کری صورت پرستن دِل دوپارہ
شوبہ دُن چھس ہنجہ ہنز حوضِ کوثر
وچھہتھ تم گوس بالکل پا بزنجیر
بصافی آئنہ زن صاف شفاف
گمرتھ فلو تہ خونی سارِ عالم
پُرہ ازمی جام عقل وہوش وچھی

وچھہوم یا امرت مِہ میولم تارسی مگ
برتھ از موی مشکین سر بسر سر
تباریکی دِوان شعلہ سہ از دور
میان موی مشکین جوی سرشار
سپنیمت خستہ جانن پا بہ زنجیر
اویزان چھس گمرتھ نالِ زلفِ کاکُل
دِوان شعلہ بزبر زلفِ سنبل
ژوداہم زن ابرس تل سہ ژوسے
گلابن روی ڈیشت کھیوان ارمان
ونی کیاہ حُسن خوبی تس حسینس
نتہ زاغ سیہ بر مسندِ زر
ڈکہ بجہ چھوس ڈکسن ہٹ ٹلکہ شوبان
گگر ہاں گلِ گل چھان غیرن شمع زن
الف بلبنی شبُن بر صفحہ سیم
زہ فحنہ مالہ از یاقوت جبر مرتھ
مہ وچھمس سرمہ بر بر ہرنہ چشمو
بہت بر جای خودی قال وقیلہ
سہ کاری تھزنہ تارہ کر نہ عالم
غوطہ زن تتھ اندر زنخ سیہ پر
مہ وچھمس شینہ خوتہ سینہ ژٹرپُن
امانت اٹلنس ہٹ کُس دِسی ڈاف
فتہ دِلن چھس بسینہ سیم زہ انار
دوانی عاشقن سُوی ہوش وچھی

نہایت ماجہ مالس ٹاٹھ از نان
لمنہ کر چھے ہوان شوہر و ننام
گبک رفتار ینوان بام ژہ الہ
بخلوت گاہ شوبان آسس نا ہیم
سر پاگت مہ کرمس وار وارہ
گنی زن سی وچھم تت خانسی منز
بخلوت گاہ ڈیٹھم مست ال بسیار
دلک اسرار اسہ نشہ کرژہ حالی
کرون انکار اول بعد یک سال
دنت کر گنیسہ منشہ اس چھہ زانن
دپوک تمہ چھنہ حاجت شوہر کن مہ
وچھنہ کنیسہ نیران ہیم وفادار
ز قوم مرد دل چھوم سر دگوُرت
ہند قول چھوی تنبر گرژہ دِن زنانن
دلیُس فیرت تمی کر چھوی یہ شایان
اسہ رُست چھنہ زی جای پناہی
رچھک اسہ لوکہ سینتی ز دہس تام
بو بیژہ کت چھسنہ ہر گز زاہ تہ مانان
دپوس تم ال غیرت بوز میانوی
کرانی مردو زن ڈیٹھم ہر جا
دپوک تمہ مختصر بوز وجوا باہ
مہ چھنہ وارہ آست پان زالن
تمن پلہ گو تسلی گیہ فیرت
تہ بوزت گو جگر میمو نہ پُرخون
رُپہ قبہ زن سینہ تس نہ پستان
مقفل تس وننام عصمتک باغ
وچھت تیزی خجل گیہِ بت غزالہ
مہ تس انداند دتم طوافِ کعبس
مہ کر نم وارہ نارن دل دوبارہ
فقط تس اک کنیزہ ہر خدمت
سٹھاہ بر خون عاشق چھی سہ بعار
گبک بالغ تہ ٹی چھوی رسیم دنیا
دوبارہ مال ماجے پر ژھسہ احوال
ژہ چھک بالغ کروی ناس ژہ شوہر
دلس کر چھوم طمع خاندر کن مہ
چھہ گر زنانن زنانن ہیم چھہ انسان
بدنامہ وچھوم کینن بنیو مُرت
ز خیر بد تر اکثر زنانن ابتر
ژہ مالس ماجہ ہندوی حکم دل مان
اسہ چھک ٹاٹھ رچھک بجانہ خوتہ
ژہ نے سانو حکم مانک غیر دن پام
مہ یدِ مارِ نہ بہتر چھوم نہ شادی
عزیز از جان مہ چھک فرزندی بو کرانو
بغیرِ جورہ کانژاہ چھونہ بعالم
بدت کر دِمہ پانس بو عذابا
کران چھوہ خوامخواہ تو اضطرابا
جوابا کنہہ دپوک تس تہ فیرت
دنی کیا بوژہ اکی میمون فتنے کیاہ
سوی جای عصمتس مستور ازتام
چھونہ لگمت وننامت نہ تت داغ
ہیہ تن گیاہ چھہ ز پلنہ ملائم
دلیکن کنہہ اثر گو نہ خوابس
سہ نخاوتر مال چھی زندانسی منز
بہرت مستور ڈیٹھم جای خلوت
سپن بالغ پرژھوی تس ماجہ مالی
ژہ مامطلب تہ شوہر زی کرک ما
چھہ کرمت ننگ اس ملک جہانن
بروی اس لول چھکنا ٹاٹھ دختر
گمژھ چھس شوہر نشہ دست بردار
زنانن ہیم چھہ زنانان قوم حیوان
کران بیور ڈیٹھم ہیم زنانن
مہ چھوم آزاد روزن زیادہ بہتر
اگر بوزک نہ بالکل چھے تباہی
چھونہ اسہ ٹاٹھو کانژاہ جانہ خوتہ
دپوک تمہ ید مہ زالو نار سوزان
ہمہ کرمتہ بوزاہ ابیت دادی
زادم تابایس دم سار و دنیا
فرشتہ چھی تمن کر آدمی زم
مہ چھنہ پان پانے پان گالن
گنوی چھوس نفی میانوی جوابا
دپن دیون قصہ المسندیہ میمون
عجب خوراہ وچھم مہ بارک اللہ

ستھاڑہ چھیس بوگمت دلِ خستہ بیچار
مہِ ونتم جان یم تمۍ سند قسم چھوم
دپوس دیون مہِ اصلا کرہ چھو بادر
نہِ بوزِت پُرنہ اکہ زادہ ننی
ستجن بدر البدر بردوش یامت
کرہ نے یکِ دوِنہ ونِ تم نظارہ
دِوان میمون بیجر چھے شاہزادس
ونان بدر البدر گژہ زیادہ اعلیٰ
ہم نساعت سپین میمو دوہم
بیک چشم وبہ یک پاہنگ وا راہ
مہِ کیا چھم حکم کوہ ژرھ پیوس بو یاد
یمن دون منز چھو کُس اکہ خوبیکر
تحمّل تم کرن ژیر کال باہوش
وچھن نہ یم تہ دون منز کانہہ افضل
دپوس تم مار منزی بو ونے کیاہ
بسبب اسہ لُس رُت سُوی چھو برتر
نہِ بوزِت کسکس کن کرکھ رخصت
نشہِ تس گژھ ظاہر عقل و اطوار
زخواب ناز موژہ رن چشمہ یامت
چھہ کرآمژ مہ نش در قید خانہ
یہ شاید سوزمژ چھے پادشاہن
سُو شاید کار خبرس گژھ مایل
بو کر انکار کرہ نا کار خیرس
بو پانے کیا زہ گژھ نا پتھو پشیمان

مہِ کرہ نم سور عشقن گوس پامال
سہ از قمر الزمان آسی نہ بہتر
اُسی کر شاہزادہ تس برابر
وتھِ ون گو دیو یکدم آسمانی
گرٕہرِت واتوی سوی خلدان تامت
کران گے گفتگو تم پانہ وانی
بہ بدر البدر تس عالی نژادس
کران گے گفتگو تم بے نہایت
پرن منتھر زمینس کن دتن دم
بجان دیونی آداب و تسلیم
بو چھیس حاضر تہ کرتو وارہ ارشاد
بخط و خال روی موی زیبا
نکھہ نکھہ بلیہ انن تم دوشن با دوش
دپوس میمونہ کیا چھو کسِ سوچ دیوان
بصورت کانہہ یمن منز چھو نہ اعلیٰ
کرُن گژھ امتحان عقلِ دونہ ون
لجی سانی موکھ ناحق زہ محنت
موژہ رتِ شہزادن چشم شہلا
سپدون حیران بدل اندر زند المرت
مہِ یمسند حال کنہہ معلوم چھمنہ
زہہر من تمی عالم پناہن
خبر بُدآہم در ملک دُنیا
ہولی بو حال دِل کنہ نا نہ غیرس
خبر بُدآہم امسنز وُنستام

دپوس میمونہ اہی وُش بخش قسم چھوم
زحسن صورتا اکہ پری پیکر!
نکھہ نکھہ دو تھاوِک سیرت سیتی
بخلوت گاہ وانتِ پیو ڈکانی
تھون سے شاہزادس ہمکنارہ
دوشیوے تم وچھک یکجا سمانی
وُلی تم وُبخشن بوزسنہ اصلا!
دپوک گژھ منصفا فیصل کرون بیت
زمین گو شق سپن دیوہ ہویدا
ستادہ دست بستہ تم بہ تعظیم
دپوک تس بیت کتھے منز منصفی کر
بقدّ و خد بحسن دلفریبا
سپن حیران کیا دمہ بیت بو فیصل
ژہ پُرزون کیا ژہ چھوی در عقل ایون
بصورت یم دوشیوے چھی برابر
گژھی معلوم پانے ینک بدون
سو گژھرت شاہزادہ کرکھ بیدار
نکھہ پاس وچھن اکہ نازنینا
دپون یارب یہ خاتونِ زمانہ
بدنیا کانہہ یمس ہمش مہ وچھمنہ
گژہس شاید امس کن رغبتِ دل
چھہ ژرھ صورت زنانن خوف دُنیا
قبولِ عقد کرہ ہا از دل و جان
بو کرہ ہا چارہ سازی صبح تا شام

بہت تس شاندسی پٹھ شروٕنن زار
مہ بادم حال گرا یک بدبینسال
کرس ہر چند تمہ وارہ ملارا
زحالِ دورِ دوراں مست گیمُر
تسنز انگشتریس وُل بادشاہن
زحال خود تمس کرہ روز خبر
نکہہ پاس دچھن اک نازنیناہ
مہ بُرہ صورت کُچھمنہ زاہ سنوشن
بدل حیران سپن احوال ڈیشت
بہ گس گیوم مہ مسلیم منندن شام
یہ چھا سنہ پُز یہ چھا عالم برو یا
بہ آسک سُو زمُرت از پادشاہی
کرُن نہ کنہہ خیالاہ قید خانک
بہ کرزانن مہ نخوت آمہ درسر
غرض صورت وچھت ہنز حیرتن پے
وُنن یارب یہ کیاہ سنہ چھسُن بو ڈیشان
انتھس لاگت ہنن تس واجِ وُچھنے
نصیبن بو ہنن تر کرسہ پامال
نلان تس تُھد گرافی گورہ گورہ
بہ بازی مہ دِلس ہیز تبر چھم
کرافی زارہ پارہ زیر تامت
تمس میموُنہ کرمُرت سحرِ سنگین
بہ بیہوشی سہ گیہ درخواب آرام

زخواب نازیدُوی گژھ بیدار
ژہ کم سوز کمہ نشن ازنصف راتن
دلی تس ننِدرہ منز گونہ گورا
زدست خویش شاہن مُہر وچھی
گُڈت لاجن انتھس تمہ نیکخواہن
سُو یامُرت ننگ سپن مہ ر دی بیلا
بصور ہم بہ سیرت مہ جیبنا
ملک چھا یا فرشتہ یا بہ آدم
سپن خوش سی ستھاہ رٹھال ڈلشتی
سپنہ دل پریشان تنبہ لیمُر
بہ گس وُچھم گس پُر ژہ ہی بہ گو کیا
بہ آسم یا بہ صاحبن سُو زمُرت پور
بُرُن نہ کنہہ کمانہ محلہ خانک
خبر چھس مہ ہنن چُھوم محلہ خانہ
زجان خویشتن سی خبر گیے
انتھس واجاہ وُچھن سی جنس دیکر
خیالن بیخودی ہند وارہ وُچھنی
گبس نز ویک ہتوٕنے وُزہ ناوُن
ژہ تُھد وُتھ میبانہ کنہ کمے دُورہ
ژہ وُتھم تُھد فنے بو حالِ زاری
تمس کر کنہنہ واتوی در سماعت
بدشگونہ کران تس زارہ پارہ
پرژہ تانہ شاہزادس نام و پیغام

بو پرژھس حالِ دل اے جانِ جانان
مہ چانی لو کہ سینی دزیہ ہن ہن
زسحر جن سہ تر بیہوش گیمُر
گُڈِ ٹ وُلول تمس دستن لاجی
بخوابِ ناز تراوُن سر بہ بستر
مژہ رن تمہ یامت چشم خمار
وُنُن یارب بہ کیاہ سنہ چھسن بلا خویشن
ہمس ہیو کانہہ چھُنہ در ملکِ عالم
بہ گس چُھم یا الٰہی کیا بنت آم
غرض فکرن اندر درا سہ شُمپر
تفکر درِ دلن دژ نس گواہی
نتہ گٹ واتہے ہنت جایہ فی الفور
بہ کرزانُن بو چھس در جائے دیگر
بہ زانُن یہ چُھوم جای بگانہ
انتھس گُن تس نظر بیہ گیہ حیران
پراگندہ سپن بیحال یکسر
خدایا اثر چھس غافل نہ بیحال
بچشم تر سو زاری بوزناوُن
سر س تا سحرم ژہ میبانس کر خبر چھم
ژہ وُتھم تُھد لگے بو پار پاری
سو کر بیدار گو از خواب نوشین
وُتھس نہ تُھد بد ورا گیہ آوارہ
دنوی میمونہ دیوس حکم جل جل

گرہ پنُنوی گرٖھی واتن یہ جلجل | تُجن ہُٹ شانی جلجل ڈُتِ گو | بیکدم سوی شہر چلن گژھرت ہیو
سہ ساوِت تھاوتم درمحلخانس | پلنگس ہیٹ تھون تہ دراو پانس

در بیانِ بیدار شدن قمر الزمان و نالہ زاری نمودن۔ در فراق بدور راہیگو پیو

زمشرق دراو یامت بھصنۂ زر
دچھن کھاوِ نظر کر شاہزادن
دُچھن یامت سوی معشوقِ جانی
للہ ونِ نارہ چھکل سینس پٹھ چھیم
دوُپس تم پادشاہم چھمنہ خبر
چھوکس طاقت اژی بیت غیر فرمان
تمِس رستوی بھم کر دل ہہ ڈنجہ
موُلی باور کر سنہ شاہزادن
ونک نے پٔز بجلدی الدتخہ بردار
مہ ونمی پٔز خبر باور مہ کرتم
کہ ای بے دین بدمذہب تہ پٔزوٗن
بجلدی پادشاہس ونہ خبر
زحالِ شاہزادہ کُر نہ آگاہ
مہ لیسی زرات راتس آسُو دربر
سپنمو تِ شاہزادہ ازدکر گون
اژین قصہ خبر کنہہ چھمنہ اصلا
نتہ احوال سارٕوی گژھہ حالی
سُو شہزادہ وچھوک اژدورِ گریاں

زباکین شاہزادن تھدتلُن سر
خیبال خالم آسُوس یارہ سُندوی
غلامہ نادِ دِت آنن ٹکانی
تمِس رستوی مہ کر آرام جان چھُم
شبلس آسوس شنکت از ڈیڈہ نبر
بنخشم قہر دپونس اے دغاباز
ییم نہ مہ گژھن والنجہ کھنجہ
ژہ چھوک وران گوران پٔزونت گژھ
دِمی گردن ییم کر دانہ مے عار
بہ تلُندی شاہزادہ تھُد وتھِنت گو
ییم نہ لولہ تمُند مہ دزم تن
بہ کرمت شاہزادن آسُو ونلس
بوٗ چھُس بیجال گومت بوٗ نے کیاہ
نہ بوزت شہ زمان تِر خستہ دل گو
غلامس بیگناہس مارمت خون
اگر زانو مناسب میوٗن بوزو
چھُو سر کیاہ تام ات ہنز چھنہ خالی
زشوقِ یار بالکُل نالہ دیوان

خمارہ ہٕرہ چشمہ مژہ راون
نظارہ چھوم مہ دربرِ یارمندوی
سورا سچ یاہ دِش فن کنو گمُژ چھیم
قرارہ دل ہمتیس رٕست کرِہیان چھیم
اژہ کوہ بٕت بغیر حکم سُلطان
ژہ پٔزوٗن گیہ کتو آں کشوخ طنّاز
خبر کنہہ چھمنہ شاہا دپو غلامن
بتھس اژس موُلی کر مہ ییم ژھ
غلامن دپو سہ فیرت پادشاہم
بچایک تُس غلامس ماہ ژنے ہیو
غلامن کُرہ بہانہ دراو نبر
قسم یاوِت نہ باور وارہ اُن نس
دیان چھُم دِن اتِ معشوق دلبر
وزیرس کُن دپن اخبار شنو
دپوس فیرت وزیرن ای شہنشاہ
گژھو یانہ نتہ تس نشِ میونزو
دو شیوی گے روانہ سوی زندان
زہر سو آسوہر ننہ ژہالہ نیوان

دپوس شاہن کرِ اے درح روانم
چھو کیا اسرار پرُ ونتم مہ احوال
بجلدی سوزِ تن مہ روی مہ نش
مہ چھہ منہ کنہہ خبر اصلا پزوی ون
دپونس شاہزادن حال ساردی
یہ شاید کھوُ ژمرت پرنوس افسون
مزرچھوی آمنوی بدنس تزرچھوی
تمی نیہ میان نہ کمسنز مہ لاجی
جنون انونک اسند بوزرتہ یہ احوال
مزرا نوس بدنس کھُتھو سہ تزر

خبر پرُ ون ژہ ای جانِ جہانم
دپونس شہر یار چھہ منہ معلوم
بو کرہ ہا دارہ تس احوال پرسش
ونان گیا چھوک سہ معشوق جانے
ییم نے جل تہہنی بو یانہ مارت
بخندان شاہزادن فیوو وزیرس
ون کرُ چانِن کتھن اصلا شرچھوی
وچھک یلہ واج بالکل حیرتن گے
سٹھاہ بیجال گے افسردہ بیجال
کران آسو للتہ وانی ہا یہ گیاہ گوم

غلامن ونوُ مہ حالا چانو اشکال
ننہ کر روزہ ہا تا حال محروم
دپونس پادشاہن سر اکھ ون
پزوی دنیتم مہ ای جان جہانی
وزیرن دپوگمرت دیوانہ مجنون بس
مہ کر ژہ گوہ خوری بس کرتو بی
بو بدرے کھوژمرت چھوس چھُنہ وجی
بڈرت گے حیرتن اندر غوطن گے
گرُ ژمرت تم شاہزادس انو نہ ہمزر
وچھت فیکہ دلبر ژلوم تراوت ڈکس بوم

دِوان نالہ کران بیداد بیداد ونان ئی دلبرس لایان فریاد

غزل از زبانِ قمر الزّمان در فراق بدرا گوید

دِلس چھوُم چانہ ہجرک شر
دوبارہ یار ڈیشن کر
کرے بو پوشنی انبر
مہ موکھ ہا دِت ژلُم تراوت
رخس وچھمس موکھس نوران
دوبارہ یار ڈیشن کر
چھہ ظلمت ہر طرف جعفر!
ییم نے پان بو مارس
مہ چھہ منہ ہیب گرت نجلیے
دوبارہ یار ڈیشن کر

دوبارہ یار ڈیشن کر
بو چھوس ریوِن دوان نالہ
دوبارہ یار ڈیشن کر
کھوژن نل تراوہس بو سر
چھوژن درامرت مہ کنعان
ڈمس ون ہر طرف جاین
دوبارہ یار ڈیشن کر
دیمہ نا نورہ کوی منظر
بہت دلبر مہ چھوم ژ با بہ
قدر رعنا ت سند آزاد

گموت بیدل بو چھوس مضطر
ہیم لالہ ژہ از سالہ
چو لالہ داغ دِل لطافت
دوبارہ یار ڈیشن کر
ہلالک تاج چھوس بر سر
ونکس ژوجان پُت ژاہین
پتہ لارس ونہ گارس
دوبارہ یار ڈیشن کر
ونس بود ورکیاد نتہ سر
ننہ چھوی در چمن شمشاد

سو لل جامہ تمس دربر
بوتت باغس اندر نرگس
مہ ہن ہن زلمج لولن چانن
بومرت پر کس سنجدس منز
ہنجہ منز چاہ غبغب چھوس
اڈہ کھشہ مہ ژلوم تراوِت
سمن بوس دِس آلو
بوچانی دادہ چھوس برہم
چھو بلبل دِن دِمے باغن
مشرانوتم دِلس لولن
نصف راتن وُزہ ناوِت
سوکھس منز دوکھ مہ کو تھاوِت
بونیرس دِن ونے ہرسو
پرژہم پیرن فقیرن مہ
تیم اے دلبر جانان
قدس چانس خدس قربان
بشیرس چھوی بدل ارمان

دو بارہ یار ڈیشن کر
ییم نا آلِ کشہ خادر
ژہ الفت میان چھلینادِ ان
کرِی تس لیلہ کتو بو سنز
برت ازمی لبالب چھوس
حسہ ڈالِن وسہ راوِت
چھوس لو لکو پیالہ
چھکن دلکن مہ دم مرہم
لب جوین تہ پٹ نا گن
فراقن مہ تِنہ ہو لن
دِلس مہ داغ گو تھاوِت
نکھ تھاوِت پُھکہ تراوِت
شہ خوبان وُچھن کرِ بوُ
بہر سو گوشہ گیرن مہ
مہ شیرت تھاوِے سامان
بہر سو حورہ تے غلمان
ییم گرآن کشہ خوبان
دو بارہ یار ڈیشن کر

بو وتھرس لو لکس باغس
دو بارہ یارہ ڈیشن کر
دزان چھوس نارہ در مجمرٔ
برس از خون دِل بسترٔ
نتہ ما چشمہ کوثرٔ
رسہ رسہ سُن مہ عشقن زرٔ
سمو یکجا چھوسا غرٔ
الف بلبنی ژہ چھی خنجرٔ
دِرے نو اکِ ذرہ دورِ
چھو نہ کم عشقنوی دفترٔ
بدنیا کانہہ نہ تس ہمسرٔ
نمی لو لن مہ کھالم زرٔ
سیاہ موٗلیس نندس بوٗسرٔ
پھوت چھم عشقنوی چلبرٔ
گل مسولی بیہ عنبرٔ
دِوان آلو ژہ بر منبرٔ
مہ کو مرت حال چھوم ابترٔ

در بیان بیدار شدن بدورا و نالہ زاری نمودن در فراق قمر الزمان میگوید

یگہ گد سرِ مشرق آفتابن
بدل سوس خیال یار دلبر
خیال اسوس بو چھوس یارس بہ بستر

بہر سو جلوہ دتو نورکی عتابن
نخواب خوش سہ آسی یاہ رسی سبت
چو دل نیہان سینہ تس دربر

سہ شہزادی نشنگت بر بسندِ زر
بران لولاہ نمنس مہ پار کسی سبت
بایں غلب نمنس بادان احوال

بزاری تَس ونانان یار وَمہ ون زال
پھِر آسی سہ منز اضطرابس

دِ پان ہیو تام پیو افتابہ بالن
دوان تس نِشِ کھونن گنہٕ تس کران واو

دِ تھاوی تھند سنجُن پانس قیامت
سُو دوس آسوم مہ راتس ہمکنارہ
یمِس آسس لو باوان غصہ ہرشب

دِ پوس دایہ بلایہ بو لگِہ نا
ژہ زالہ گل لجک ریزیچ و تابی
بہ واقف چھسنہ پانگل یاد تم سیر
اَچھہو ڈیٹھم نتی کرِنس لو بیتاب
بدو راگھرہ ژہ دِ تلس چھی پاژہ پرزان
کرن ہیوار تہ ژر خوار مستور
لگے قربان بہ آسی خواب دِ چھہٕ پُت
اژن منز محل خانس غیر فرمان
دوبارہ بُدونک ننھو لوک ساری
نصیحت بیانہ پٹ تھاوک ژہ بدگوش
کران ہیانس نرِس چھک زہی مبلا
گُنڈھس دِ نس کھکھر اندانہ ژو پاری
وَدان ریوان شاہس تمہ دِ ونن حال
دِ پان آو دیو ہیانس مدہ نس
کریامس زارہ پارہ تابابندم
تولِت پاپوش کرِنم ریزہ پانس

ژہ بادم نادہا دم خاص بجاین
گمژ آسی سِتھا منز انقلابس
سمِت دایہ تمِس آبہ ژو پاری
دِ پان یارس سہ آسی ون پنُنٕ ناد
وتھِت تھد ونہ دایہ دُودہ ماجی
یمِس آسس کرانی زارہ پارہ
سُو انتن لو ر ونتس حال ہیانوی
مہ دِ نتم سیر بنین ہیہای گوی کیا
سُو کسن اسُو ہی دِ تن لبن سہ بو ہمدرد
مفصل حال خوابک کرِ مہ ظاہر
لو آسس ہم کنارہ نازنینس
اچھہو کن ژالہ ژالہ خون ہاران
ونان آسن حال راتک دایہ ساروے
اژن غیرس چھو کر زاہ ہیو بیو مرت
بلاشک عالم ردیا ژہ چھوی یاد
بنجواری پامہ ون ہرِ دم ژو پاری
بہ تندی شاہزادے دِ لو سہ فیرت
مہ وِ نمی حال ساروی ژی مفصل
ببر پاپوش لاین پور دایہ
کرِ نیس شاہزادے ژر لو پامال
دِوان نالہ سہ ہوشہ حالہ ڈجمز
ہولی لوزن نہ سِلینی سخت ورہم
ژلِت آیس نہ مارہی مہ

کنتگو چھوک پُر زمہ ونتم لو پر زاین
گہی خندان وگریان منز وصالن
لگانی لتس بہر دم پار پاری
زخواب خوش سپین بیدار یا مرت
فراقن یارہ سندی اتن مہ زاجی
یمِس آسس دِ وان بوسہ برلب
تمِس پال دِ گو پال وقال ہیانی
ژہ کُس وچھتن بنجوانی ژر شتابی
چھن ژہ ہارن نہ گارن سوی ہر سو
دِ پوس تمہ ہای ماجی گرِ وچھم خواب
کرانی زارہ پارہ مہ جبینس
بہ چھا لازم فریادِ ژن دور
نہ لوزِت دایہ ژہ ہنس پانہ ماروے
چھونہ دیون نہ جنن ہیو باحسان
ژہ ناحق چھک کرانی نالہ فریاد
خیال خواب تراوِت بنہ درہوش
درِ نع بر ونبہ ڈکنن گژھ جلد بیرت
رٹون تس دایہ ہوی سر بنجواری
لگانی محلہ خانس منز سوزابہ
مترا لموت ژر چھوی لتس بدنس
ہندرزن وہ ہار نہ سیلت گجھر
وتھِت دژنم کھکھر منز محلخانس
بناحق خون ناحق ہارے مہ

نہ بوزت پادشہ دِ لخستہ شُرگو
وچھن بحال پتھر ستی بہ بستر
ژہ کمہ چھیرن پھنک بیتاب گرشر
ژہ گیہ ہم ضایہ ہیہانی ہیہ مالی
مہ آسوہم رات دۄہس اکھ جوانا
دنم دم تم پرت فسانہ افسون
چھم نور البصر چھم جان آشنا
مہ چانہ وادہ جانانہ دزم تن
وچھت انگشتری شاہانہ کھوتراس
تمامی عمر یِٹھ ایس خورہ بیکر
دپوک شاید یہ گیہ دیوانہ مجنون
مرض تمسند ہولی سپدنک نہ معلوم
حکیمو تہ طبیبو چارہ وارہ
منادی تم کرن شہران بہر جا
تمس دِمہ کور نتیجہ خلعتِ زر
لدن دارس کرن بیوار تہ خوار
چھہ کو گرذمہ ہوان دن کانہہ طبابت

تسند احوال بوزت حیرتن ہیو
تنجن سیٹی کھٹہ تہ رٹو نس سر بزانو
کسنز چھی ہنز دلس زہی ہای ابر تر
دپوس تمہ خواب چھمنہ کینہہ مہ دپھرت
بغل اندر بغل جان جہانا
وُنن تس مال ہیانے نور دیدہ
مہ درد لہای چانی چھم فُنے کیا
دپوس تمہ خواب گرتھٹم وچھتم
دلس سپد اسپنو تس وارہ وسواس
اتھہ یادہ رٹہ نے لکو بدندان
پرن گژھ کینہہ امس فسانہ افسون
علاج وارہ کرہیس بے نہایت
دوا ہن کینہہ تہ تہ وکھ شمارہ
حکیما آسہ یِدہ ملکس اندر جان
حکومت دِت کرن فو جک سپہ افسر
اکس وہس رٹھہا لایق نہ فایق
امس عشقس مرض آسوی بغایت

رٹکان آولو کہ ہنتی نتر دہ دختر
ژہ وُنتم حالِ دِل جان جہانو
ژہ ولول حال خوابک گرنہ حالی
مہ شونہ دوُر رک چھوم سینہ پھٹت
کمی کرنس بو شر دیوانہ مجنون
لگے قربان وندی پاین بودید
نجواب بازکس وچھتھن پرژُوی وس
اتھس منز مُہر واجی مہ کینز چھیم
دپون گیہ جن زدہ آخر مہ دختر
تہ ٹلبنت شاہزادی آس خندان
انگ زر ہانڈت ہمہ دانای آل یوم
ولی کونہ کمتس ہرگز سرایت
سیٹھن بلہ پادشاہس دل التلے
بیمارس کاسہ بیماری بہ بکہ آسن
ولی لیس مٹہ ہنت گژھ دستبردار
سیٹھن مقتول شاہس وارہ گودوق
نہوک منز قید خانس پادشہ کور

تسندی نورہ گے محبوس پرہ نور

داستان در بیان گریہ وزاری کردن بدورا دختر شاہ چین در فراق شاہزادہ قمر الزمان میگوید

تہ سوک یا مت بدرا قید خانس
بہ کمہ دپونم ژہ بلبنی طاعس یوم
بہ کمہ دپونم شر اینے ژہ جانس

سیٹھن کیاہ دق تمس جان جہانس
بہ کمہ دپونم ژہ گژھ دیوانہ فلوا
یہ کس ہوم بنت مہ آم پانس

دیان آس پان پانس ہا بہ کیا گوم
بہ کمہ دپونم ژہ گژھ مجنون وشیدا
بہ کمہ دپھم تشرگر نے ژہ پانس

بہ گس گُلیم بنزت مہ آم پانس
بزندان وارہ کارہ لا جنس بو
مو کہاوت دُوکھ بڈ گُوم تھاوت
بو خوش آسس بہت در محلخانہ
بزندان بو لوکن کُن گیسہ محتاج
بو چھیس ہکیس پھٹرِ بے کس بزندان
چو وامق چھوک کران دورِ زمانہ
بہکنا پنجہ میانے غم مہ ژلہ نم
گُنجہ ژلہ نم دلک دادی ونے کیا
ستیم روشہ ولو پوشہ مدہ لو
بہ کم وُہُوم کرن دون منز جدائی
ستیم وارہ کرم ہجانی فراقن
فراقہ نارہ کیتی ذرِ مہ ہن ہن
بولدہ ہا جان دل تس اتھ ڈالی
مہ کرم دُورِن ہجانی دلس سُور
بو ہن ہن چھس گلان ژن شبنہ مانی
طوافہِ دت کرے بو جان قربان
مہ گریان چشمہ چھیم ژن چشمہ آب
دلِ ذگار و ستہ ہاہ چھیم اضطرابی
سمو کراس بخلوتِ حال ہا وے
پھٹرِ مے نار چی سینس بسر چھم
بحالی خود ملاے رٹو تھہ دردِ دل

وچھت معشوق دیدو چھُمنہ باور
اوارہ دِل و بارہ گا جنس بو
ونسنا جان جانانو وندی جان
نہ تراوتِ شو بہ ہا کر قید خانہ
زلیخا چھیس منتیمژ ہجانہ ہاپت
چو گل از ہجر تو گریان وختدان
ستیم فرہاد ہت زن جوی شیرین
دتم دراشن دلک ڈی مہ بلبلنم
کھنجہ سینس گیم کیا چھوی ژہ غصہ
بہت گوششش چھوہم سیمین بدنو
ونان سی آسس در دل روز شب سے
بہت شوبان منز خلوتس عراقن
رفیقاہ اک گژہ ہم مہ غمگسارہ
بو کرہ ہا ژہ دلک احوال حالی
زر ینو چانو دور ہا مولی بو
ہمان کر چھم مولی مہ مای چانی
شمع ژن چھس بعو ریوان رات راتس
مہ بربان سینہ چھوم وارہ بو بیتاب
بصد زاری ونے بو زارہ پارہ
گمت کیا چھم بو مژہ رتس سینس تاوے
شتھر چھیم پامہ دیوان چھس بو رودا
ونان سی نیل کرانے نیم بسمل

ژلم تراوت چھو کھہ وت شاہ خاور
بہ کرز الوم گژہ ہم مہ دور تراوت
ونسنا ماہ تابانو وندے جان
مہ آسم نا شُبن بر سر سُنک تاج
اژن زندا نسی آسم مہ قسمت
مہ عذرا بیر رٹوم محبوبس خانہ
بو چانے ژرہ گیس دیوانہ غمگین
ژہ ہنجہ ہت بہ لنجہ ہٹ پوشنولا
رنجہ نادان چھوہم کوہ بہرِ بوسہ
قرارِ دل لیمنہ ژہی رسوائی
بسر برہ ہت غم و اندوہ تب سی
قد و قامت مہ سینم خم کمان نن
قریباہ درد مند اہ دو ستداراہ
کری گرت شمع ولیس ہیچھ پانیور
ستیم ساعتاہ دتم درشن بلے بو
بگرد شمع روئے تو چو پروان
بہت غافل ہمکو پروانہ کنہ تس
ستمگار و ستیم ساعتاہ مہ خوابی
بصد خواری مہ سینم دل اوارہ
تبر عشقن زبر ہمیژ لبسر چھیم
منتھر چھیم سنبہ لاوان دل مہ دیوان
دلو معشوقہ تھاوم گوش دارہ

فراقک بو ونے ژہی بیت نارہ

غزل خواندن بدور ادر فراق شاہزادہ قمرالزّمان

مہ یارن ہاو نورانہ — گبس فلواتہِ دیوانہ
ونِت کس زانہ افسانہ — گیس فلواتہ دیوانہ

مدن وارس دِمس بو تاد — ژُلم تراوِت کرِت بیداد — منگے کس ڈن بو سامانہ
فراقن چان کُرنم سُور — بہت چھوک پانہ ژی مخمور — بوچھس محبوس زندانہ
دزمِ تن ہجر کے نارہ — مِہ ہن ہن چانہ امّارہ — بہت چھوک منز ییستانہ
مِہ رُخ ہاوِت تہ تنبہ لاوِت — سوگھس منز دوکھ مِہ گو تھاوِت — پرِ زلون روی نورانہ
قدِ رعنا قُسند آزاد — حجل گو در چمن شمشاد — وچھہت سرو خرامانہ
ینبر زل چشمہ پرخمّار — زہ رُخ تابان گُل انار — گتہ منز شعلہ دیوانہ
خنجر بلنبی و نخجر بمن — زہ عالم تس وچھُم نمن — اچھ وال تیر مژگانہ
ییم کر حال دل باوس — دل و جان پیشکش تھاوس — مِہ تھاوِت گوم ارمانہ
سمن بو یو بمن ساتھاہ — بہکنا پنجہ اک راتھاہ — لگے قربان منز مانہ
دژامی ون کھتانن — بو فبرس لولہ استانن — بہر جا جلوہ گر پانہ
سنگہ دلہ نیو تہہ دِل ژورے — للہُ ون نار چھوم مُورے — دزے نو ذرہ تا دانہ
قرارِ دل ژہ رِ ستوی کر — ہیمِ کر چانہ ہجرک زرر — مِہ سُنیم سینہ بریانہ
تیم ساتھاہ لگے پاری — مِہ چانی ژرھِ تجِھُم خواری — ژھہم جنگل بیابانہ
دُدم ناماہِ یہ چانے دِل — وُدُم وارہ مِہ پیوِ مشکل — بوچھنا لوچ نادانہ
رِنجس گِل عشقنے زالہ — بو چانی ماہِ تمثالہ — بہت زن چھوک ژہ بیگانہ
ہلُم قد چانو ڈلیشت قد — ڈلُم زم چانو ڈلیشت خد — بلِم مِہ چانہ نورانہ
بشیرس روز شب ارمان — وچھُن کرآس اکشِ خوبان — مِہ دردِ دل چانو ارمانہ
بلنیمت دادِ چھِم وارہ — مِہ چھُنہ جز گریہ کانہہ کارہ — گموت چھوم سینہ غمخانہ

گیس فلواتہ دیوانہ

داستان دربیانِ آمدنِ مرزبان شیر برادرِ بدورا و پرسشِ حال نمودن و رفتن در تلاشِ قمرالزمان

بحالِ ناقصی سَتی آسی اَتھ کال
تہ بوزِت بوزہ ونن ییلہ مرزبان
بہر دَم تس لگانی دایہ یاری
رٹتھ دردِل پزوی ونتی مکک غم
لگوی یاری پننِ اسرارِ دل ونن
ژہ ما اکہ ذرّہ میانوی عارا لوان
سلیو مُرتھ چھُم دِلس مِنہ عشقوی زر
بہ چھہوم مِنہ عشقہ دادن اکہ نمونا
بومزرِت ییلہ بافیے دودہ ماجی
سرس کرم چھہم زانڈم مِنہ مرہم
بنہ ڈیٹھم مِنہ آل یار وفادار
مِنہ خوردہ سالہ اَتھ سوی تمبلاوِت
پلِمہ پننہ دست کری بُو ترِھ رفاقت
گرہ با ژن ونن احوال ہمسُند
دِیُن ماجہ مِنہ یُد تن داتنا وکس
مِنہ سینس حال تمسند وارہ تفہیم
ہرِہ بوزنہ کس ونن رخت زنانہ
سپن استادہ تِمہ پیٹھ بُدورا
سپن بالغ تمی دوشوی بچنِدین
زا استادان فائق ہنرنہ تعلیم
رُسو باوُھت گرہ واتوی حال بوزن

دنان یارس برہ کرہ تمس مِنہ مال
دردمندانہ ریوان آسن پانہ
سمِت ساری یوان آسن اَتھ دِیاری
فراقو چانوی کرسینہ بریان
اسہ چانوِ فراقو وارہ دز تن
زسانی چھیس بوحالی تشنہ گیمثر
پوان اصلا یہ لوکن کرہ چھوُ باور
یہ چھہم اوّل خبر کیاہ اسہ انجام
پنُون احوال بافیے سرہ باجی
شمارہ چھُمنہ دادن زخم سینس
تنہ بیمار ہندوی گوم آزار
تہ بوزِت دایہ دردِل پُر اثر گو
کری چارہ مِنہ یُد نیرِم لیاقت
دیان تس آسو نچہ مرزبان ناو
مِنہ بدر البدر ہندوی اَرو ہادک
تہ بوزِت دودہ ماجی دل سپن شاد
سپُن راہی بسُوی قیدخانہ
دیان بلہ سی بدورا آسن زامثر
بیکھ تِمہ چوان آسن شیر شیرین
کرن بلہ تربیت از علم حاصل
بہ سر نیہان ییلہ وارہ کھادن

ودا خواہ پان پانس آسن لا بان
برت ازِ اشک تھادن قیدخانہ
کتھِمی تِہی پان پانس ہیوُنھ ماتم
وِداخ چانوی اسہ چشمِ گریان
تیم برہنہ کُن دُودہ ماجی ونگ جان
لوکن مینز از جنون فلوا بنیمثر
ڈِجس حالہ کمبجس زن کاژہ زوناہ
خبر کیاہ چھُم کمس گیو لم مِہ کرتام
ژہ چھتیس لوکہ سپنتی تا بایدم
وَنی کس حال میانوی مِہ جنبیں
سُو جلوہ کرینہ گوم جلوہ ہاوِت
دِیُون تس ونن مِہ غم ای مِہ لوَ
دکھِرت گیہ مینز دِلس ہیتا داد تمسند
بحالِ بدر وارہ عار تس آو
کرس دار و بعلمِ رمل و تنجیم
دِیُن تس مرزبانس لکھانہ آباد
وچھت تِم ڈیٹھ وانن بر کرن وا
مرزبان تہ سر بکہ ووٹھ یُد مثر
یہ گو بہر حصولِ علمِ تنجیم
پس انگہ لبسوئے نخانہ مایل
اوّل تِمہ شاہزادی پر زنن نہ

نقاب از رخ نه تتو تامت تلون
به پیش من بیا ای چاره سازم
دپوس تمه وٹ به دفتر ای برادر
تنه چهس خسته دل دیوانه گیمژ
ستی واقف باس اسرار گو تام
بدورائی تمس انگشترِن ناو
مه بهتر زان از بطنی برادر
زِ بهر چاره سازی تو روانه
تسنگه تِل بلِه ژه ترا وک سر به بستر
دلا سپا تس دستوی تم هتلونه رخصت
چه گل نه تانڈان سه چهی فصلِ بهارس

وچهون تمه لو گچهار کن بوی غمخوار
بگویم حال خود ای دلنوازم
مِه چهمنه کنه مرضِ الّا غمِ یار
لو کن اندر بومژ فلوا بلیمژ
تمس گو علمه ستین راز افشا
هژرن تس نشه پانس لشن تمی تهاو
کری بو چاره سازی کنه بسیر غم
خرچ کره ژی پته دل جانِ جانه
قسم چهوم کرمی فیرت بو تتو تام
بجانه آد ماجی تم کرن ست
شباه کڈ تهی صبح فل واره روشن

دپن تس پوت کو تاه دراک بعار
ژه کم مرض کرک دن اثر اتجر
بنه ترا دِت ژلوم سوی یار غمخوار
کرن فرن تم مرزبانن تجربه بام
ز حالِ وحش و میمون از انجا
دپوس تم مرزبانن چهک مه خواهر
مه چانی خسته حالن کهنجه کرنم
یمی تِل بلِه اتن جانو دلبر
اتن نه جانو دلبر سیت تتو تام
مِه زانوی گیا چهو دادی لشن بهار سکل
تیاری تمته کرنی بهر رفتن

داستان در بیان رفتن مرزبان بسوی خلدان و رسیدن در انجا بعد تکلیف بسیار

بیا ساقی مئے باقی بمن ده
پکن جلدی سوزن بادِ خزانه
تلن تم رنج واز راه خشکی
پکان تت منز وچهن تم اک جهازا
ملاحن بر کناره ڈیو ٹھ شخصا
مسافر اک جوانه وچهنه کن نن
دپوم تم چهوم اراده سیر دنیا
دپس تم دس جهازه کنه چهنه ڈر
بصد نصرت سو بیٹھوی منز جهازس

ازین غمخانه اکنون فرحتم ده
دو هس تس بزودی آسوو رادان
اراده تم کرون وسه نا بکشتی
ٹهس کو ملاحس لالو نم ناد
دوان آلو وچهن تم نیک بختاه
دپن تس ها جو لو کت گرزمک ژی
هتم پانس مه سیتی بهر للّٰه
ونت تی سوی بندر گے روانه
بجز مطلب هولی آسو بنه غم تس

سپون از خانه یامرت سوی روانه
زه پر لاگت سو مانندِ طیوران
نظر یا نبت پئی تس سوی دنیا
دوان آکو سٹھا تم کرنه فریاد
بجلدی تم جهازه اُن ٹهس کن
کتکو در پلنین آ مرت ژی سفر چهوی
دمی اجرت به آسی ژے مقرر
وچهن نت منز بهرت تم کار و انه
تتهے پاٹهن گگان گے کیونژ کالاه

دوہس رتس بجلدی بوفنے کیا
بڈاہ اک سلیت آسوی کاروانس
یمی خلدان شہرک اک فسانا
تضارا سوی گموت دیوانہ مجنون
بصورت ہم بسیرت مہ جلینا
انھچ تس مہرہ واجی غیب گیمز
دچہت سی شاہزادن گیا برُن چاؤ
حکیمان جہاں گیاہ گیہ عاجز
پمز چھی ہام تس سرور دونس
نہ بوزت مرزبانن ول لبُن پیے
خوشی گیا گیہ وچھوتس کارسازس
بدنیا ہیچکس ازو رطہ بیرون
بڈِرت گے کر سپن چیزے نمایان
ولی باقی جیاتی مرزبانس
یرانی نالہ دیوان شوم بختس

بسوی شہر خلدان گے روانہ
سوواقف آسوا سرار جہانس
چہوبت شہرس اندر اک شاہزادا
پریاہس واباہ اور ادوافسون
عجب اثر آ قصس منز اکی دیلیلا
بدل واجاہ مبدل تس بنیمز
چہوکر کا نزاہ گزہان واقف یاپن رازن
اثر صحنیک تمس ڈیوٹھکنہ ہرگز
دوہس رتس ون دن آسن بجواری
عجب شادی بہ دل پیدا مثس گے
تلون بادِ مخالف جانب شرق
ونان رضی چہوت منز ذاتِ بیچون
دچہو مرضیِ مولی گیا چہ اعلیٰ
بچہ ہیٹ سوی یرانی رود بیکس
کہ ای طالع جیاتی چھی ژہ باقی

چو برق تند چون باد خزانہ
تمی ونونک مہ بوزم داستانہ
نہایت نیک سیرت خوش پسندا
تمی وچھمز چہہ خوابی نازنینا
تہ بوزت چہوم بدل حیرت ونی کیاہ
بحرفِ زر بدورانت لکھِت ناو
امی ہو حب طبیعت تس چہوسانے
چہولد مرتُ ون سوالی قیدِ خانس
دوان زہرٹ عشقہ بلبل چہوزویاری
بہت آس وارہ کارہ منز جہازس
جہازہ فٹو سپن ساری تمی غرق
ہمہ مال و خزانہ ساز و سامان
سمِت ساری تمی گے غرق دریا
دیان کینتزن دوہس ہیٹ آسو تختس
رچہوک شاید زآفت ذات پاکی

رِوان تہ نالہ دیوان آسو ابران　　بحال خود گمت آسوی پشیمان

مناجات بدرگاہِ آفرنیدہ کائنات جلّ ذکرہٗ از زبانِ مرزبان کہ شیر برادر شہزادی بدورا بود

خداوندا ژہ چہوکنا خالق کُل
کرت پیدا از قدرت جنّ و آدم
کرُت یکدم ہویدا سارُ عالم
چہوکر واقف نتہ کانہہ از صنعتِ تو
ژہ چہوکہ بہتر نہ برتر عین موجود

خبر تہاوت نہ از تقدیر بالکل
ژہ چہوک مولانہ چہی چاگر ژہ ساری
زمین آسمان ارداہ ساس عالم
کریماہ چہوک لبنہ کانہہ زوالاہ
ژہ چہوک اعلیٰ تہ افضل سانو مقصود

ژہ چہکنا صانع و مخلوقِ عالم
چہہ چانی بند ساری چہوک ژہ باری
چہہ ساری بیخبر از حکمتِ تو
رحیماہ چہوک لبنہ کانہہ مثالاہ
لبنہ کانہہ شریکاہ در دو عالم

ژه سارن هندر رفیقاه کاسُون غم
دِتُت تھاد درجه اعلیٰ انبیاون
چھ منکر زیاده ات منز زیاده زانان
بوچھُسنا خاکی پای انبیاون
مهِ چھوم بڈ پیر شاه غوث اعظم
یه پرژھ اند واتنا دم تاقیامت
ازین قسطه خلاصی ون بخشتم
بسوی شهر خلدان پٹ بجلدی
آمی دُوه پیو خیالاه سه زنانس
تمی دوه قلعسی منز آسوز امت
کران آسو گفتگوی خلق عالم
وزیرس پادشاهن دپو بجلدی
زدریاته ناون سُوی سلامت
ژه شاید فیره وُان هر جایه ملکن
بهر علم وهر فن چھوک ژه ماهر
ولی حتک اثر چھینسه گژهانی
علالته کوی امس بر ادم چھک
گژھی یار شاه مرض امُسند مه معلوم
دُو شیوی اردو تم درجای خلوت
ژه ونتم ای طبیب پرژ دانش
ژه دیناد پوکھمت آسی ژ روپاری
ژه ماز انک سه کته جایه چھ آسن
لبان کت جایه چھم سُوی مار سندی

ژ روپاری لوکن کر تھک آفریده
تمن و ستھی چھو درجه اولیاءن
چھه سوی تمن پیمبر لعالم
سگ درچھوس بوسارن ولیاءن
جناب شیخ حمزه پیر کامل
تباهی منکرن روبس ملامت
تُ سند تیر دعا بر جای مقصود
یه برلج سوی مطلب گیه بزودی
نِشه قمر الزمان بهر ملاقات
زبهر پرسش احوال آمت
نظر یامت پیک سوی سمندر
یه مه نشه واتناون گژھه بجلدی
یه بلیس پاشه تم واتناوُن
ثنا ساثی بهر جا سیلت خلقن
زمت شاهزاده چھم دگر گون
شبانچ وزی سو چھوی آسان اسارواني
ونژه تم دست بسته پادشاهس
چھو بلکتوی ونه واره ونیسه معصوم
سرتو پادشاهن پرژ مسه احوال
ژه کرسم عشقه دادرچ حال پرسش
ژه ما معلوم چھوی احوال امسند
دلنا مت پرژهان عامن تن خاص
ژه زانکن سند پیغام گوته

تمن منز ناٹه چانی برگزیده!
تمن نه کانھه غم ازنصّ قرآن
سیاهی چھک دلکس سینس تمن غم
مه چھیم پرژھه بهنز هر دم بعالم
کران کسوی چھیم بهر کم حل مشکل
یمی امهی وسیله کاستم غم!
گژهت پیو گوس برجای
بنے لگُ دربژٹ خلدان مرزمانس
گژهت معلوم کره باواره حالات
بهت دُو شوی کنجلوت آس باهم
یرن شخصاو چھک درحال ابتر
حکم یامت وزیرن بوزنا مت
ممتس احوال شاهن دپونه باون
ژه حکمت زانه وُن آسک نظیر
کریاسس وار یاه دار وته افسون
ژه کرتس کنهه علاجاه یذ ژه زانک
مه خلوت چھوم پرژهن دتواجازت
ته بوزن پادشاهن دتو اجازت
ژه فیران چھوس بوزانان زیاکال
گتنگوک چھوک کتو گژهک آهم کیپار
دلس منز عشقه دادوی چھم مه ممسند
لبمنه نیب گونه جایه ژ ُسندوی
نسنزی شکله هندوی کانهه نمونه

دپوس تم شاہزادو کنہہ بر غم
بو خانہ زاد بمُتسند چھوس برادر
بمتس چھی چانہ خونہ داد گمژ بیت
بمتس چھی چانہ ژرھ گیمژ قیامت
رخس زردی پھشر ژیہ کال واتوس
گلان چون ماہ تابان رایہ چانے
گلِ رُخسارس بمتس زردی چو جعفر
بہت آس یلہ باہم جای خلوتا
امی خطرہ نہ چھی بوی کانہ پہان
بو حکمت زانہ کرِ گرمی بہانہ
بصد زاری کھورن تل ترووس سر
دِنت مردہ یس دوبارہ زی جان
وُنن گژھ حال دِل نشہ تس حکیمس
زلِلّہ وُن بجلدی چارہ کر میون
اچھو کِن ہارنے لگ خونِ جاری
مبر کنہہ غم کرے بو پورہ علاج
مِہ چھُمنا چانہ خونہ داد چانوی
روانی ہتنہ وُن تس بوہ پادن
امی نہجہ بمی کنہہ کال آسی
سوکو تاہ خوش سپین زحال بلند
گلُ انارزن شعلہ تُشندرُو
وُلن نس خلعتِ شاہی پُر از زر
جلو کنس تیز رو اسپان بصد ساز

کری بو عشقہ داد س وُن زہ مرہم
چھوت آسہ شیر باہم ماجہ میانے
دلیس وارہ بمتس دادی سینہمت
بدنس بس ژرر کھنمت تنی زر
بمانتم چھی بہت سہ سال واتوس
چھہ گژھمژ ہولہ چانے کاژہ زونا
بچھہت گومت چھو بمتسی عشقہ کافر
زخواہر بو چھس زانان بہنر
گلان چھستہ زہ چھُینا عار الون
دپان یلہ شاہزادن بو زاحوال
زہ بلہ ادت مہ سُنمت عشقنوی زر
زہ از لقمان علاجس ہنر مہ بہتر
علاجس وانہ لیُن قول سقیمس
مہ جلدی واتناوِم نشہ یارس
لگوی تس مرزبانس پارِ پاری
حسو وُن ژر ہنی چشمن بیکدم
قبیلہ بو وندی ساروی زہ کراوے
اتھہ ونس لسُر تم مرزبانن
ز فرحت تم چھو فی پیالہ آسی
چھگل فلمت سوزن از باغ فرحت
سینہمت لوکگ گردش جمع ہر سو
سولاگت نیون پانس سلطنت خانہ
اکِس ہیٹ شاہزادہ چھوی سرفراز

بوزانن سی یدو را چھم مہ خواہر
بو تمسند تہ سہ میانوی حال زانے
گمژ دیوانہ فلو چانہ بایت!
رٹت چھی ورِ رہ چانہ دِلکس شہر
پہ لستر چھی پھژ سی ما یہ چانے
ون چندرک پاٹ ننگن اک نمونا
سِرس محرم بو کرنس بعد مدت
دپوم تمہ چارہ کر تم اے برادر
گژت ذر نم یہ واجی رٹ نشانہ
چو بلبُل حال بوزت آو درحال
لگے قربان وندے صد ما جلیکھ
ز افلاطون وُ چھک زیادہ برتر
بغیر نبض پرزہ ناوُت مرض میانو
کھورن تل وانتھی تس پان ماس
دپوس تم مرزبانن ای شہنشاہ
گژھ ہن خوشحال تم یم چھی زہ محرم
دِنت انی در بغل لوشاہزادن
مہ چھُمنا الولہ چانے بر نتھ ہن ہن
وُ چھین یلہ پادشاہن حال فرزند
چہ پروانہ بمتس عاشق گران گرت
ازرت ہنر قید خانس گڈ نہ ہنر
گرانی بوسہ آستس دانہ دانہ
عجائب پارچہ نس مرزبانس

قدردانی کرِک تس خوش بیاپس
مُنادی شہر گامہ فِکرکھ مُلکَن
مہ نہ حصّہ نیوی واتم ہے کشمیر
کھست گوسوی خلاف سوبہ اوّری نوشن
زفرحت گیو نرشہ کالاہ تم نہ کنہہ کھیو
بوچھہ وس بیتاب گومت ہیہر دلبر
غمک دوہ گے دمِ وُن یا وُلس شہ ہوہ
تیاری تم کرت تھاوی بہر جا
تریم کوتل ہتس شیرزہ یا پس
زبہر سیر کنہہ دوہ نزاوتو مہ
زفرحت لاگہ مرہم لولہ زخمن
بظاہر کرکھ سامان رات ژلس

پگان شہزادہ سیتی قبلہ گاہس
رنگہ رنگہ باج تراوِک عام خلقن
زبہر جشن ملکس کرکھ شہرت
ہمتس شہ سیدن گاہہ جنز شیخ اخسن
باپس فرحت بہت تم آپس ژرکال
بشہر چلین گھرہ نیچ وتھ سکھر کر
شکارچ کر سکھر بابس ہیہ رخصت
سفر کرہ نوک کرون سارِی مہیا
نہ تھاون جمع ساوی تنشہ پانس
شکارہ کرہ منت تھاو تو مہ
دِپوس تم چھوک نہ پانے مالکِ کل
وتھت گے سوی جنگل نصف راتس

پشوپٹ لوک چھانی ہس ہاپس
بخشائش بروک عالم نتو فقیر
بشیرس وانو در کشمیر سوی خط
غرض غم نزاو شاہس شاد دِل کو
دوہہ اکہ مرزبانس وننہ احوال
دپوس تم غم ہبرن رودِ کنہہ دوہ
غصّہ مشراوون چھی روز فرحت
زہ گرہبہر سوری سیدت پانس
عرض کرنے ہمی شاہ زمانس
ہمت ژیر کالکوی چھہس منز بونکرن
زہ چھوی نہ رخصتس منع بالکل

داستان دربیان رفتن قمرالزمان بحیلۂ شکار ہمراہ مرزبان و رفتن در شہر چین

زنانہ درادیا مرت شہزادہ
زہ چھوی معلوم ہیانوی حال کشیر
گزرہت کنہہ دوہ ہمی ملکس اکس دات
ہمی حیلہ ہمو واتت برزہ وی
بہت وونہ وے بہ نو تھاے ہاوار
برزوی برونٹھہ گے بادِ خزانس
ترِیم گرذبح کرتھی پٹ دور راہس
زمینس لٹ گسو کر تم تھاو ساوت
ہمین پتہ یام لشکر گیہ بیدار

دپون یارب اتوم نزدیک ود عدہ
بوچھسنا تشنہ گومت بہر دیدار
کران سیراہ شکاراہ فوج ہرت سیدت
بہوی حیلہ کروک یاہم مقرر
ہمتن پٹ چار جامہ آسو زرکار
زہ منزل طی کرِک تم وات جا بہ
زِتن جامہ گلہ ون تس شاہزادس
بہ کرتھی برونٹھکن تم گے دوانہ
نہ شہزادہ وچھوک نہ مسند و یار

ہہ ولول واتناوم نزد دلبر
زلم کرتس سوائی زاہ بہ آزار
کرک اسی مصلحت ہیروبد زدی
گسنگرت اچہ راژ تراوک تم بہ بستر
اضافہ تلکھ اکھ کر سیدت پانس
ہتلوک آرام ساتھا ہ رود ژ بابہ
زخون آلودہ کرتھی ژہ ہلنہ تراوت
پگان جلدی ہمی روز و شبانہ
کمل منز تمن پتہ ستیر زن درالے

چو برقِ تند نھاوِ بر ونھکن ترا ے
دپوکھ شاید شکارس پتہ لاران
کرِت ہیجان خون تس نارِ مُرت چھوے
بلیس شہرس سوزِ مُرت ہمیہ سیتی
سپُن ساری بمعہ مال و خزانہ
خبر بوزِت تبر برسَر لچی تس
پنُن احوال باوی کس طبیبس
برہ کر تھُن اڈہ فُل زن گلاباہ
یو کیاہ کرہ تس سُوی چھمنہ کانہہ جاے
یہ کیاہ گرتھم خدایا گوس ژر خوار
گفا آسِتم تھفا دِتھ لومہ گرزانو
تمِس یلہ ناچہ بوزی گیہ سہ فلوا
گُل لالو مہ شُورم چانہ پرِژھ تراں
ستم گرتھم دِتم آلو عزیزو
یہ کمہ دپوم ژہ اتھ نے طالعس کِن
یہ کمہ دپوم کنس کنہ می ژہ مُژنے
گرانی رات نہ دُوہ آس ہیہای
بنجانہ مرزبان گے تم دشوے
کرِون حالی تمی شیرین زبانَن
دپان دایہ بجلدی گے روانہ
بدورا خوش سپن کیژراہ ڈلے کیاہ
ژہ دلول گژھتہ ون عشقہ طبیبس
دنُون پیغام تس عالی نژادس

دوراہس پٹ دپان تم وت با امرت
سپنمت شاہزادہ حالِ حیران
چھو وچھمت حال تمسند بام یارن
قرار دل اژ رٹمت وہمہ سیتی
گژھمت مالس تسند ونکھہ احوال
کرِت زیر و زبر گیہ بے خبر تس
مہ آسم گاش چشمن نہ کوٹھن ہوش
زہیپ رودم لری تل آفتاباہ
یہ آسم وارث وہیم دہم تخت
یہ کیاہ گرتھم خدایا آیو نہ عار
غرض شاہن کرن پانس تباہی
ودان ریوان محشر گُرنہ برپا
یہنے سہ وہمنے ژُورہ درشُن
یتیم سانتھاہ دوبارہ باتمیزو
یہ کمہ دپونم ژہ شمشادس تبر پن
یہ کمہ دپونم کدِ قامتس ژہ ہُژنے
ور بلیس شاہزادہ بعدِ مدّت
تمِن وچھتی سو دایہ کیژ خوش گے
بنجو شحالی زِ شادی اسی اندر گے
کرِدن شہزادہ لش سارُوی بیان
ہتھم بر نہیر گنہ دوہ ماجی ندِ جان
دُپُس ول بن نگس پننس جبینس
حکیمن ہندِ یلہ اساہ گرنہ دربر

وچھت جامہ تمن میجی قیامت
باآخر سوی زِندان نارِ مُرت چھوی
بدل گرمِت خیالاہ دلن منہ نارن
تلِت جامہ سوی خانہ روانہ
نہ بوزِت تاشہ زمانس جستہ گو حال
دِلوِن یاربا یہ کیاہ گرتھم غریبس
اڈہ ژل باغکوی آسم سو مہ پوش
خسوفن آفتابس تراونم ژہای
مہ سپنم دُور اسمان نہ زمین بدبخت
دِنی کس کتو ژلوی روحِ روانِ میانو
یہ تقدیرس لکھت تھاوم خدائی
ولو لالو دوبارہ نادتم پان
چھو ہمنا ژورہ پاٹھن حور کا درشن
یہ کمہ دپونم ژہ ہہی پوترہ دگ پن
یہ کمہ دپونم کِنت طوطس اتھر پن
دپان القصہ شہ نہ پاشہ بای
گژھیت پیو شہر چینیس بام تا مرت
تمِس احوال سارُوی مرزبانن
بجلدی تس بدورا ئے خبر گے
زِحال شہزادہ گیہ آگاہ
مہ چھو ہم چانوی قبالش تام احسان
نہ بوزِت دایہ گیہ لش شاہزادس
ژہ پرژان چھے دُچھانی ماہ پیکر

تہ بوزِت شاہزادن پور سامان
بُو اَمرت بہرِ حکمت چھُس بیمار سس
سپُن خوش شہ تسُند ڈیشِت شمایِل
بدرت کتھ بان گاکِت پانِ پانہ
مِہ چارس صُورِ تس بٹ عارِ ایوان
بشمشیرِ دو رویہ پارہ کرنے
حکیمن تس دپُن اَی پادشاہم
بیمار سس کاسہ بو یکدم بیماری
چھہ بیماری تس دپاری جمع مخلوق
قلمدانہ کڈِن تم از بغل ناز
کہ اے جانِ جہانم کنہہ مبر غم
نصف راتن ژ چکِ ترا دِت مِہ تنہا
نہ دِتُو تھم نام نہ پیغام مالن
دغا بیُہو کرزی دِتُو خانہ زادس
مہ تھاوِت نہ خبر ترا وِت بہ بستر
بو چھوس نشنہ دِتم دیدار کوی آب
پرن نامہ تلُون ستھ ژُو خام رویس
گہی بر دیدہ گاہ بر سر نہادہ
پرُون مضمون تمکوی راہ سپُن خوش
بتن زیبا تمی اَرت جامہ براوُن
تمس ہا دَر یوِن کرزیِن خبر آس
تمس اَرد ست آسو زندان نالہ دیوان
سوشہزادہ تمس ڈیشِت سپن خوش

کڈِت خلعت دِتُون رخت حکیمان
بہ پیشِ شاہ دلول واتناوُک
سو خط و خال ڈیشِت رن حصایِل
کری اپنداہ ازین حکمت ژہ بہت
ژہ چھوک دیلنہ لکِٹ شرِ جانِ جانان
گژہ مک رہ ژہ بوزی مول تہ ماج
لگے قربان ژہ روزم شاد و خرم
دچھت گو شاہزادہ سوی زندان
تماشاتس چھانی جوق در جوق
لِکھن خوش اشتیاقک نامہ یارس
ستم کر تھم ستم کر نِھم مِہ در غم
نشانہ مِہ گیک واجاہ ژہ تھاوِت
مِہ سانہ سانہ زالِت ہجرہ تالُن
ژہ زانت نامس کُت حال آسی
ژ چکِ وُ ترا وِت مِہ تھاوِت نار در بر
دِتُن خط تھونہ نت نیرو چ بستر
کرُن شانہ تمی نت کالہ موٗلیس
عنایت نامہ یارِت مُژراوُن
چو غنچہ لج نولنے خور مہ دِش
وچھت دایو تسُند احوال وارہ
کہ از ذلّت از دست گیمژ آس
نجاتہ گیہ روانہ ماہ تابان
وچھان زیبا تہ تو گرین بیہوش

ژنڈ راہ دلول گژہ رت لاین نفارس
ذلیت سا بارانہ تس بر وہنگن سوتھاوک
دِپُس تم پادشاہن بالہ جوانہ
سپُن بر ہم سٹھاہو کر بہ حکمت
بلی نہ شاہزادی مارہ کرنے
اوارہ تم گژہن جگر سس گژہ مکہ ہول
اعانت بد کرم مِہ ذاتِ باری
بحال خوش دِنے کیا ژ نالہ بنوان
بزندان واتو یامرت دژنہ آواز
چو بلبل آسو پران نو بہارس
ژہ آخر بے دفا دراؤکُ دِنے کیا
ژہ پژہ ہی ناو جاین دنو مِہ تاوِت
پزیا یا شرح بیوفائی کرن یارس
ژہ زانت نامس کس ونغصہ کاسی
تلِت ژہن پردہ للہ چھمنہ مِہ تاب
سو بدر البدر مہنزی کیا سونہ بستر
عنایت نامہ راچون بر کشادہ
گہے بردیدہ گہ بر سر سو تھاوُن
تمی ماتم لیا سہ جلد تراوُن
ڈیوک شاہس بلّے نی ماہ پارہ
ززندان تم کڈن پورت بسامان
سپُن خوشحال یُس تس آسو ڈینشا
دِپن تس پادشاہس دست بستہ

داستان بیا مہیا کردن سامانِ عروسی پادشاہ چین و عقد بستن بلدور ہمراہ قمر الزمان میگوید

سمے عاقل تہ دانا ہیرتکہ بیر
قناتیر ہیر بخچتن کرکھ برہ پا
ولوکھ قمر الزمانس تختِ شاہی
خوشی ہیر سو سپن ہاتم چھو درغم
دعای عمرِ دولت شاہزادس
بسر تس تھوکھ کافوری عمامہ
کران اقبال ڈیٹھو ہم شادمانی
بحالِ خوش زشادی لولہ یوان
دتوکھ آڈرز نانن محلہ خانس
سو خوراہ زن بہشتک خط وخالاہ
سو شانہ کیاہ وَنی زُلف دانہ دانہ
سیاہی تی وچھہت چشمانِ پُرنم
فولادی تار تیزِ ڈھ کرآسہ سنگین
الکہ وانکھلِ تمس تت تارہ وننس
زہ کاکل تس فکن ہیٹ یلہ ترادن
اویزان پان ماران سوی جگر خون
کنن یا مرت تمس لگ چھ زہ فل
کران تم بنہ بنہ درکنارہ
پرزلون روی سیمین نورِ خونہ
دپان تی ماہ ڈلیشت پان مارہ
سہ سرخی بام رفیچ ڈیٹھہ تمن

ہمہ دانای عالم غفلہ کن پیر
دُورہ لاجک تہ مارک دس ہانگل
سپن از ماہ شہرت تا بماہی
سپن نفرت امیرن نہ فقیرن
کران ہیر سو تمس عالی نزادس
کھوَرن پاپوش لاگت آسو زرین
کمر بستہ بہت درمیز بانی
سپنمت شاہزادے چھوی پُر از نور
کرُن ان سازِ تس سرورِ والنس
انن سامانہ ساری اسبیت پانس
بہت آسی بزرتشامیانہ
اکس ہوبیس چھ وصد عشاق گیر
سہ کرمژ قدرتن زن پانہ رنگین
وچھہت سی جوی سُنبل سو پاری
دُو صد عالم وچھہت تم تلنہ لاون
نتہ ماشاہ ماراہ اضطرابس
امکہ شعلہ دو صد عالم ہتن ژل
سہ تالہ زونی کیاہ برسیاہی
بجوی سیم تن زن آسو غوطہ
وفی خاک سیاہ کیاہ لالہ رویس
یہ کوہ سنہ ژلوہہ حسنس ژ وردیت سن

گرکہ ہر گونہ سامان مہیا
گدایان جہان پراران برتل
انکِ سالس ہمہ شاہان عالم
زہر جا غارہ نی ہنز گوشہ گیرن
زہر ناپا ولک تس سونہ جامہ
سہ مایوسی وچھہت تی آس غمگین
سو طالع آسو ہر سو ژالہ نیوان
وچھہت عالم سپُن نورعلی نور
انکہ ژہانڈت مشاطہ پُرکمالہ
تژہ رن دُو ڈ تمس جانِ جہانس
دُلانی ووڈ ژلانی رنج وماتم
چھوزن مارِ سیہ دراِمرت برنجیر
میانِ موی مشکین جوی اتلنس
ونان آسی یوت منز پان ماری
نتہ مالیلہ نکہہ آسو مجنون
گمُرت ترڈی سوزن لگمو تاغلابس
نتہ ماگو شوارہ زن ستارہ
چو برقِ نیز برابر سیاہی
زخس ہیٹ کیاہ وفلے شوبان ستارہ
شوبان ہیٹ زونہ تل تت کالہ موبس
رنگک یا مرت اتہ تس منبزہ سیتی

دپان خونِ جگر ہت آیہ کیتی
گدڑن پازیب گنڈہس تمتہ شرن دار
انہ گنڈہ عاشقن تم گٹہ واجن
پری پیکر ہشی سپنی سہ پیرت
بران ماتم کراتی نالہ برپا
تمس اقبال نہ طالع چھہ چاکر
وچھہن اتھس یتے آین تہ گراین

ہزرن بادرٹہ تس لاگ کنن دُور
وچھت تی عاشقن گو سینہ افگار
بکشمیر زبان تت چھی ونان رنگ
سہ شعلہ زن بہشتکہ آیہ شیرت
وچھت حور وتسندی سار سامان
بزاری تس کہورن تل ترا وتھ سر
گنڈرت درُ دا بہ آیہ تھدہ پایہ

ترہن گنڈہس مشرہ بندتم پُر از نور
سہ نستہ واج یامت تستہ لاجن
وچھت ژل آفتابہ ساسس فرسنگ
وچھت شمشاد تمستہ قد زیبا
خجل واراہ گبہ در غم آسہ پشیمان
کران تم بوسہ پاین آسہ ژہابن
وَنہ وان آسہ پابہ سیت رایہ

وَنہ وُن ہتو یہ دایو ماہر اِرس — تمس خلد انکس قمرالزّمانس

غزل خواندن دایایہ یا در مجلس عروسی توصیف شاہزادہ قمرالزّمان نوشاہ

لو لکس باغس پوشِ وتھراوس
آب کوثرہ سیت بوتن ناوس

ہاوس سوزِ دل باوس حال
ہاوس سوزِ دل باوس حال

عشقہ دریاوہ منزہ داماہ چاوس
کانہہ کرواتی تہندس چاوس
نصیب بوتن تل وتھراوس
ماہر فری ساری سالہ سنبراوس
بینہ ناساتھاہ شبنم ناوس
سینہ منزراوت حال دل ووس
البشہ بر باغس شیشہ برناوس
می عرفانک داماہ چاوس
بنہ شوب لاجنس لو پری داوس
مژگان قلمو نامہ لکھہ ناوس
بو بنیارہ بجلی تارانہ ناوس

تاوس واتہ سنہ کانہہ کو پال
ہاوس ڈیو ٹھم عین اقبال
شاہمار وچھہس جان خط و خال
طشتن ہت تھاوس پانہ اقبال
دیہ نادرشن ماہ تماشہ
کینہ کیا میانو چھہس ملال
پیٹ سو نر بوتن تراوہس زال
بربرپیالہ مالا مال
تتہ چھہس گنیم وارہ پامال
تت منز باوس دلکوی حال
گوشہ گوشہ بجلی ہاوس بو

پاین تل بودیدہ وتھراوس
پتہ پتہ فیرس لولہ وتہ ناوس
بینہ نالہ اکہ بال ماراوس
رنگہ رنگہ نعمت حاضر تھاوس
لو کسس پرہ ژھہ برژھہ آدس جاوس
دینہ چھس تہندی زنار پراوس
دلیشہ دلیشہ فیرس تی ژتس وس
چاوت جاماہ اسرار باوس
منہ ناوت نشہ تس پان ساوس
بیرکان تیرن بر ونہ ٹھ دل تھاوس
ہتہ لگبہ تتہ نی در دانہ تراوس

هاف واٹ تبنی زونہِ گاش ہاوس
زُون اَفتابہٕ مشرادس بو
گاش تتِ ہاوس تعجب تھاوس

بشیر بر تل سروتھاوس
کال دیدارچ امیہد تھاوس
پراران وانوم وار یاہ کال
ہاوس سوزِ دل باوس حال

غزل خواندن قمر الزّمان در تعریف و توصیفِ بدورا

وزنیسو ماہرازن دُپو وزیرس
ژلمنا از دِلِ پُر غم ملالہ
دماہ توہ تارہ چار دِتّم وزیرس
اتھ سازندہ بر وتہہ کن ہتا دفونے
غزل جوراہ دینو نابیانہ حالہ
کرو کی آغاز سوز کی داستانے

بمس دِلکس دتنُو از شوق مضراب
ہتون باون دلک احوال بتیاب

غزل

بوچھوس توشن بہت گوشن
گہی روشن گہے توشن
مہٕ چھوم از یارِ جانانہ
مہٕ چھوم از یارِ جانانہ

دِمس یارس دِلِ آزارس
وچھوم یامت تسند قامت
شہن از ماہِ کنعانہ
بوزہ ہانڈن لولہ ہر باغس
ببہ تت کوثری خوبس
جمال ناز چھوس پُر ناز
بہت منز سُنبلستانہ
وچھوم یاری منگن ہر آن
تسنزی عالمس شو با
سو میانوی دلبرِ رعنا
کہ وسہِ وُچھمہٕ ھر آنہ

زدِل فرماد غمخوارس
قیامت مہِ تسبین نامت
طوافا مہِ دتوم کعبس
کرس گٔت ہیچو پروانہ
فدا زلفس تہ تتہ موبس
شبن سامانہ ببہ تس ساز
رخس وُچھمس کھس نوران
بہ پیش شاہِ خوبان
تمکو شہرو چھوم ہر جا
بوپس ہیت گوس یژ فلوا
دِتن جلوہ یلہ ہر سو

اچھو کِن خون دِل ہارس
علامت از خوشی نامت
وچھوم یامت سو منز خوابس
لگے قربان شمع روبس
دِل عشاق ھر آنہ
لگس قربان دنس بوزار
دُکھس بہت مہ کنعان
وچھت طو با ژلم لُوبا
عجب سرو خرامانہ
زہ عالم تس پنہ شیدا
وُچھہن تمُ سند درخشاں رو

عشاقن نیون دِل ہر سُو
مکان و لامکان زاگس
وچھوم یا مرت تسند احوال
تسند شوقن بو دیوانہ
بہ محشر فرہ یلہ کا یا
زشوقت سینہ چھوم بریان

فراقک وَنکھہ دستانہ
ننہ سینہ اَس بو لاگس
گمُت دِ لختہ چھوس گوپال
کرہ نامیُون کنہہ پایاہ
رُس بو زورہ دامانہ
وچھین کراں آشہِ خُوبان

چو بلبل فن بو پرت باگس
بوزِ نا ڈن در پرستانہ
تسند دو فن کرہس پامال
تہِ داماں دِیم جایاہ
بشیراز سوزِ دِل گریبان
وَنس بڈ بڈ بو افسانہ

عقدِ نکاح شدن قمر الزمان ہمراہ بدورا دبیّا شدن الشان برائے وصل و خلوت صحیح نمودن باہمدیگر و اظہار شوق و فراق نمودن در خلوتخانہ و گل مقصود چیدن قمر الزمان از چمنستان بدورا

ونان افسانہ آسی پانہ دانی
نکاحس پادشاہن ہقاو ناظر
سپُن عقدِ نکاح یا مرت بتعجیل
دِژک بخشا یشاہ زرخاص و عامن
بو وُنہ یا غصہ غم لُس بالہ یارس
دلس نقشِ محبت لج کھتنے
بو ڈھن یار دلبر چیرہ دربر
دیان دایہ ہنگان شہزادہ اکرام
بخلوت شاہزادی آس پراران
پرنوسینس دلس مہ جبیر کرنم
ہتی دودہ ماج و لول بوراننن
دلس چھوم دُورِ رُک تسند مہ کینہ
غلامان و کنیزان و حسینان
کرو ک رخصت تماسن بند کر یا بر

غنچہ دردِ دل تمن روزِ بنہ دانی
دیان مہر یکھوک تس سارِ عالم
دمک کیا دلفگارن زیادہ قابل
دیان شہزادہ آسوی یا الٰہی
بو کرہ یا بوسہ تارہ گلعذارس
خدایا ایتِنے دن میا لو انصاف
بو ہمہ یا پای تمسند وارہ بر سر
تنا دُول کرہ کھ نعمت کو نہ کو نہ
فراقہ یارہ سندی پان مارن
بہ تنہائی کوٹھس منز آس پراران
چھو دانا تمس ہیو کا نہتہ زانن
دیان یا مرت سپن آواز شہرہ
یکان سپت شہزادس مہ جبینان
بدورائی رخس ترا ون نقابہ

سپن مفتی تہ قاضی تام حاضر
حسو دن دِل دزن از رنج و ماتم
ہماں ساعت و توک رخصت تمامن
فرک نا آسمانس ولِ سیاہی
بدورا یان پانس لج وسنے
بجلدی شام سپُن قاف تا قاف
غروب یلہ آفتابہ کو سپن شام
دلس دونوے کراں چون دچگونہ
خبر میانی تمس چھے زیر کرنم
سہ از یادام چشمو خون ہاران
خبر چھینا مہ چھوم اوگار سینہ
ہنگانی شاہزادس مہرہ
یکان دانو نزد یارِ دلبر
شرم آکین بدلِ تس منتظرا باہ

به پیش شاهزاده دست بسته دلت
ملت تهین پرده از رخ وڃن بکدم
ز سوز دل نته زالے بو پرده
فراقن جان زالوم سبینه لوله
ڙه بٺهک زیر پرده پهابه جائز
ڙه کانچهان پهک جدائی کر مه زانم
ڙنے بوزک بیم ماتم بیکدم
بلا شک آب تر اڏن اضطرابس
پرزادن نور ڏهنس نور چمکه
فرشته یا پری یا چهی مه نو
جباکر ڏپوس نوره فیرت
لگمنا داده چانے زونه گرانوی
مه دل جهوم سخت کرمت نلیه کهڙزن
گمر آکس ٺهادِ لخته بلیتاب
غلط کنهه جهه بیه تت ساری گوه جهیم
کران بو سوره سامانه ڙه کن سنز
ڏپوس اتم ای سمنبر تراو غصه
علیلس تپ ڙلم از کاسه زر
ٺهاه جهوس تشنه چادم آبحیوان
دهن غنچه ڏتوی ایم شوبه فشان حد
ڙهنم کرناره تادس واصلکی آب
هیر بوته لوکه ستي خوش نزادلت
جباهه سنتین کهوزت زنا بیه مینار ڙے

بو جهسنا داده چانے دل شکسته
مه کر جهوم تاب واره پهک ڙه سنگین
خبر جهبینا مه کیاه گو چانه درده
کوهستانن مه ڏن دتمی ڙه و باری
مه سنیم شوقه چانے روح قابض
تولت زهین پرده تادم روی بان
بیم ماتم منشم کرزاده نته سوی غم
به نتدلمی پرده تلنس تهد زرخساره
کنو تل لتس ڏهن شوبان جمکه
دهن غنچه تهون ٺا روی نازس
بو چانے داده آیس نوره نیرت
ڙه کیا زانگ به عشقن ناره کیاه گو
بوزاجس وزد شبا چانی فراقن
مه چانے تڙه کنجم دسه آشنائن
مه ندر جان ڏل اکر ڙه سو جهوم
بهت آسوگ مهت مه شله داسن
مه مته ڏن لوسه نادتم بهار بوسه
هتم نزدیک پاس بیت غزالس
قسم جهلهی تمسندی ایم ڏتو به زران
سه شر لبه هڙته پراان کرکرم تنگ
مسند تڙه جهو کدرت علش ڏل اخوا
سیلین بلیه نن سندی قد و قامت
لبا لب سینه سیلنه مه ری با مهوی

خبر جهبینا مه ڙه هنڏم ملک عالم
گرم دلشاد لله جهس بو غمگین
خبر جهبینا مه کیاه گو چانه هولُه
مه ڙهنڏم ویره چانے ملک ساری
ڙه چهی تڙه بیوفائی کر مه زانم
مه درده چانه واره دل جهو سونن
ڏنت ای گر ڙهنه ڏر تنس تهف نفائس
اڏیزان لتس ڏهین بر ڏوش شهمار
تسنیز جنوت ڏجهت تڙ جیر تن گو
ڏزن تهفا زوره نت سامانه سارئن
زیاده چانه خوته مه لول چانوی
خبر ماچهی ڙه هجرک یار کیاه گو
ڏوهس آرام کر آسوم شبس خواب
بو چانے ویره بٺهس قتید خانن
گلستانن مه ڏن دتمی گلشن همنز
پر زهین آکس بو چانوی عام و خاصن
گنهگارس مه چادم آب کوثر
ڏتم بوسه ڏبه غنچه دهانس
ڏتو لمی ایم خنجر بینی الف قد
تکم کر لوله کسبنس ڏدر ترک زنگ
نزگس جا مه زیباک شاهزادن
ڏبانی شاهزادی کر به جمرکت
سیلین بلیه جفت تا مرت هر دو قامت

ڏيان ڇهي عاشقن سي ڪر قيامت
سو منزران ڪوشه ماله روشنه وشه
بيه پراران ياره سند سن پر تارادس
گهي آهيس بيه روشان لوله جامن
سو غمزن تس نشانه سينه ٿهاوان
گهي لب زوره ٿهاوان پيٽ جبينس
ڪران تم غلشن آهسي حسب معمول
ڏوهه اڪه شهزادن پادشاهس
ڏلس داده تهنڪي ڇهم گمتڻ هول
بيه بوزت پادشاهن ڏاپو سهه بهتر
ٿمتس هي ساته لله لول بزرم
سکهه ڪنيزن ڏوهن ڪرهي نياري
ڪران قمر الزمان کو شادياته

سڏورنا حال ڇهمپت يم نه الماس
سه ڪتران عشقه انبر زبايه گوشه
سوتراوان آب وصلڪي لوله نارس
سو آسوتس سه ڏولن خاڪپاين
گهي شهزاده تهفه لايان انارن
انا لنا سخني سو ٿمتسي نازنينس
بدينگو نهمي انت جايه ڪنهه ڪال
ڪرون عرضاه ٿمتس عالي پناهس
ڏم رخصت ڪڙهه بهر ملاقات
ڇهوئي شايان زه ڪڙهه هنچن وسڪهرڪر
ڏپوس تم ڇهوس چانوي زرخريده
بکام تم شهر جنيگ کوڪ ساري
بدوراهم سڪاب شهزاده

سيپن سفته نه واتوس مالڪ خاص
سه سيپنان جام زرين شاهزادس
بيه ڇهاوان ڪوشه ماله گلعذارس
بدوراآس گاهي غمزه هاوان
انارن يم دواساسن بمارن
ننيهي پاڪهن بجهندين آسه مشغول
بهرت ڪنيزن رتن تنت جايه خوشحال
سه ڇهمنا بابه صاحبن آمتن لول
ڏلس ڇهم غم تهند ساعت بساعت
بود مني سيبت شهزادي امير غم
حڪم چانوي سه مام بردو ديده
مقرر ڪو دوها سيپن روانه
بسوي شهر خلدان شد روانه

در بیان روانه شدن قمر الزمان باجازت پادشاه بطرف خلدان وگم شدن نگینه یعنی تعویذ وکمر بند تباهی شدن در راه ورسیدن در باغ وبردن آن نگینه را در جانوران ورفتن شهزاده دنبال آنها

بدورا آبه نشه تس پادشاهس
ذره ڪر چانو ڏور رتيهم قيامت
بشفقت ٿهاوتس پٽ دستي شفقت
بيه زانن جان زان روز وشبانه
بدورائي نصيحت بوزدا راه
بجز شوق وطن رنجاه دردل
ڏوهي اڪه وات ميدانس آس منز

قدمبوسي ڪرن تس نيڪ خواهس
مه ٿهاد ورنج بر دل بهر لله
سو ونده بابه صاحبن تنسه رخصت
رڇهاان منز مه ٿهاوي چانه باپت
سيبن راهي ولڪين دل دو پاره
غرض ڪنيزن دوهن گي تم پکاني
بپا خيمه ڪرک ساماته نه سنز

سو ونده دم مهر رخصت نه اجازت
لوان آسي انجد ميرت گاه وبيگاه
ڪمر انبدادتن تم تس نشانه
ڪڙهي يابت بجد اسي ڇهي قيامت
ڪران تم آس تم منزل بمنزل
زشوق دل تمي ڪر زاه تهڪاني
ڏيان آنت جايه ڪنهه دوه ڪر ڪهه آرام

بنجو شنحالی گڈان تم صبح تا شام
دپان شہزادہ اندر زراو خیمس
موزرہ رن زمیان حور دلبند
بحیرت گو وچھانی تت نگینس
سپدن غالب تمس عالی نژادس
وفانی جانوارہ آو جلدی
دلن زانوس بد ورا گژھہ برہم
بوقت شام گو سوی دور وارہ
بجان شاہزادہ لیس گزندہ
رٹت آسوی دپان سی رچھ منقار
ژلوم نہ یارہ سندوی نزاہ زدل غم
غرض اَت جایہ رانس ٹوٹہ آرام
چو باد تند سوی آسوی وفانی
غرض زینگونہ تم دوشوی شب و روز
اکھا شادان چھو بیاکھا نالہ دیوان
وچھو کیاہ کر خدایے لایزالن
بغم شہزادہ رولیس ہز ملانی
گرن تم زیرہ گڈ تک سوی پرندہ
زہنن نگکت سپدن شہزادہ لاچار
بحیرت گو ستہ سوی بر زمین پیو
زمانہ لیس نمشی ساری فراموش
بصد زاری ردان سوی طالعس کن
بہ کم دپو تم ژہ بلینی طالعس واو

پلنگس پٹ دوہہ اکہ سی بد ورا
تھون مہ روبہ پٹ تت نازنینس
نبر گڈ تم کرس بو امتحانا
بشوق دل تمی اپٹار تہ سینس
پتھر تھاون نگینہ دراو نبر
تلت تعویذہ نبونے تم بجلدی
لگان گو جانوارس نتہ لاران
زخیمہ دور گو سوی دل آوارہ
درختس پٹ اکس ہوکھی سوراتس
وچھان شہزادہ آسوی تت بہر بار
غمن دوون ہزنہ موت سوی مبتلا آسو
صبح فل جانوارن تراو خرام
سو بکیس شاہزادہ پتہ لاران
چھو اکھ خوش تہ بلیس ماچھی نمک سوز
اکھی چھوی فعل تت ہنز زی اثر چھی
رچھیمن تہ کرمن بے مثالن
پرنداہ دٹھہ نہ پڈ از آسمانی
تمس پٹ ابوٹھ سوی آفت گزندہ
نسلی تس سپون تاہس زوس تن
ازیں ماتم تمس زیر و زبر گو
گردون رو سوی بالا تم بزاری
ہمت فکرن اندر سی آسو کن زن
پکان نازک بدن تس نازنینس

نتنگت خیمس اندر سی غیر غیرا
اتھس پاہرت سلوس تمس تہ کمر بند
وچھن تنت ہنز رچھا اکھ سونہ دانا
دپان حاجت لبشر تس شاہزادس
چھنہ از قسمت خود کینسہ خبر
وچھت تی شاہزادس پیو دلس غم
بسختی خون دل از دیدہ باران
دپان اَت جایہ سوی مرغ پرندہ
چھو نہ آرام شاہس فرہ ساعتس
کھوان افسوس تہ ماتم سٹھاہ غم
دوانی نالہ ہر دم بے نوا آسو
دکھت زیں جاسو ہت گو رچھہ رکانی
بلے کر شوق دل تس آسو موران
مگر ہیٔ چھوی رسوم چرخ گردان
اکھا نازان بلیس بر سیر تنبر چھے
تیھے پاٹھن دوشوی تم ژلانی
یمس کن آوہ لاران ناگہانی
بصد سختی گڈن تس رچھہ زمنقار
ازین طوفان گلنے لگ سوہن ہن
زبعد چند ساعت آو در ہوش
دوان فریاد گو سوی سوی باری
پکان نالہ دوان سوی برونہہ کن دراو
اژت کنڈ فیز زردی مہ جنبس

تمنہ کنہہ خبر از یارِ دلبر
پھوت منز حیرتن گومُت پریشان
وناں ہر دم سو سوزِ دل خدایس
مہ کیا کرہ تھوُ حسرت اَنت پتیش
بوچھنا از وطن ہیوُمت ٹھہا دور
بوچھنا بندہ کمتر بیچارہ خاکی
ازین گرداب غمہ کڈتم مہ والول
پکان شہرس اکس کُن گوُ سو راہی
بہر سو آسہ فقیران کوچہ بازار
قرار تم رٹون نہ کونہ ساعتس
اترت نت منز وچھون اک پیر درداہ
کرون بہر ادب خم سروِ قامت
بگوشہ باغ بہناونِ لعزت
کتُوک چھوکھ کتو گژھمک اے ماہ تمثال
دپان باپس مہ چھم شاہ زمان ناو
پنون قصہ تمس تیر کال ونُنس
خداولول کری ژہ چارہ سازی
سوئے خلدان گژھانی چھوی پرزمال
غرض قمر الزمانن ٹھہ نصیبس
پران حمدہ سو بوربِّ جہانس
اتھن تمسی ہٹہ گیہ آب ساران
وچھت نت کُن جگر ژھین مہ جبین
بہت گت جایہ چھُم سی ناز بردار

ژلت سوُی آسہ آمُت تس بہ بستر
گلانی منز سو فکرن کسہ بلانی
بڈ بومُت مانتمن منز آسہ بیکس
گمُت بیزار پانس ٹھ پاسو بیمار
بو چھس لخت دستہ گومت سخت رنجور
بہ برمُت سینہ از رنج والم ہا
یکانی پادمہ منز جنگلن پہل
دپان یامت سُوتت شہرس اندر واتو
برت جایہ وچھن ہر سوز کفار
لب دوباد وچھون باغاہ عجائب
نہایت خوش کلاہا اہل درداہ
بڈتس ڈیشت ٹھاہ تعظیم کرنس
کرک دروازہ باغک بند نامت
ڈیوس قمر الزمانن چھوک ژہ پرنور
دنے افسانہ پننوی وارہ کن نتھاو
نہ بوزت باغبانس عار تر آو
کرانی سوی چھو کارن کارسازی
بسالِ دمین باساز و سامان
بہت راضی منگان تنس محتبس
دوہہ اکہ آسہ سوی ڈونی سگ گلن آسو
وچھت ہمبر تمسین کُن پان ماران
اَت انکر یا دپیہ تس سی بدورا
بوٹکمو آیہ ساری گوس ژہ خوار

بیہ آسو بر حالِ خود گومُت پشیمان
ملانی قلدمس کریت ژ لانی
الٰہی چھوس ٹھا بیکس نہ دلبر تش
خداوند اژہ اینی بیہون ون عار
مہ کڈ تم زین غم واندونا کی
نہ بختس کوس آسہ آمُت از ستمہا
بصد خواری بابن حال اتباہی
بدل گرہان ولیکن خوش سپین کوت
نہ بہر وکبنسہ منگنس جای راتس
زنگار رنگ میوہ وچھنی نت عجائب
گژھت تس بر ونٹھکن سو وات ہی تو یا
دپان تم تورہ تر نکریم کرنس
نشہ تس آسہ وہ پرزہ منس وارہ حوال
ونی کیا قصہ بیانوی چھو ٹھادور
غرض ساوی سراپا حال ونُنس
ڈیون تس شاہزادس کُن ژہ غم زراو
ازانیجائی جہازہ بعد ہر سالی
کرت راہی لبسوئی شہر خلدان
کران آسو خدمتاہ تس باغبانس
کران گت کُتہ باغس منز گلن آسو
ٹھا سخنی تجی تم نازنین
دلس آسو ڈی پان ہی ہی بدورا
سہ منز آسیم بہ نخوت رو بہ خانہ

بوٗکرنس دربدر ملکن جہانن
بوٗچھس پتہٕ جایہ لگمُت لو کہ پامن
بوٚیتہٕ جایہ بہت ہیکیس نہ تھگِیس
سہ برمسند بہت رجای خلوت
فراقس دوٗرِ رِس منز چھی بڈ ہیمز
غرض برحال خود گومت پشیمان

پلنگس پٹ پاسو آسہِ خواب نازس
سوٗ آسہِ نہ کرانی لولہ جامن
سوٗ آسہِ ساز سنطورس تھونتہٕ کن
لبیت جایہ دزِن درنارِ فرقت
سہ ہیکیس تژ گمتز ازلیس لبفرفت
وناں سُئی ہیچو بلبُل نالہ دیوان

وچھن کھادُر وچھن ماہ نہ سادس
سہ برسرہت بہت چھُم تاج زرّین
تسندی لولہ دزمز چھم ہیہ ہن ہن
خبر کیا چھس سہ کیاہ بیوٗر گیمز
سہ ہیچس وارہ پیمز درندامت
کجھائی ماہ من فرما کجھائی

دربیان آنکہ روزے قمرالزمان در خدمتگذاری باغ بحکم باغبان درختاں را آب میداد چوں در کمال خستہ حالی جگرش خون شد دراں حالت نومیدی در فراق شادی بدورا غزل خواندن

ہوٗرِ چھُم للہ وُن نارِ سوزانی
ماہِ تابانی وُلنہم نال
آفتاب نہ خونہ چھُس یہ روی تابانی
عاشقن کتو چھوس نراومُت زال
کوثر خوٚیس منز ایرانی
الفس پٹ چھوس مدّ شوبانی
ہو نچہ منز غبغب چاہ کنعانی
طوبیٰ ڈلِشت سرو روانی
زوٗنہ خونہ زیبا تن تابانی
سینس لاگت ون دیوانی
برنزی دزنس پانہ سبحانی
بیہ نالہٕ اکہ ژہنہ مارانی
نراونس بیکس در پریشانی
نژگان تیر پلیہ چھُم لایانی

ماہِ تابانی وُلنہم نال
مہتاب رویس گمہ شوبانی
مارہ تابانی وُلنہم نال
زوٗنہ خونہ زیبا روی تابانی
ہر جایہ عاشق چھس ڈیشانی
ونجہ کمہ وچھمس نتہٕ منز خال
نتہٕ منز زم زم مالامال
شنز منز ہیومُت چھوی زن وال
چونہ چھس نیبارتہٕ خط و خال
ہر جایہ ژہانڈن بوگو پال
بہنزی وچھمس در ہر حال
پراران واتوم سہ تژ کال
ہاوُنمنہ فیرتہٕ ماہ کمثال
پیکان اوٗ چھمس زہر ملال

حوٗرہ خونہ زیبا چھی نوٗرانی
وارہ پاٹھ وچھمس جان خط و خال
سوٗی چھوس عنبر زیادہ رخشانی
ماہ تابانی وُلنہم نال
معشوق گیمت تس نیہ فانی
ڈوٗڑھ چھس رژہ فل دندس جانی
عاشق نتہٕ منز تن ناوانی
در چمن ہیومُت پان زالانی
کونہ کونہٕ بیہ ناگاہ تراوانی
بیہ نا دشمن چھم گیلانی
پردہ تل ہاونم روٗمی نورانی
دوررہ والنچہ چھم بربانی
بیہ نالہٕ اکہ ژہنہ مارانی
تیٚ و چھیت عاشق چھی تلملانی

خلوت خانن منز شو بانی !
روزس نہ دردل ہای میان دانی
لٹہ اکہ وچھمی خواب ایوانی
زیر سیدیت بو کمس زیر لایانی
زاگ ہرت رود سس درویرانی
دورہ دورہ ڈیوٹھم ڈالہ نیوانی
بشیر بر تل چھوکمی نالانی

بوچھوس پیومُت تنہ بیچال
تس تنہ ژہنڈم منہ سنجدہ بال
ژہٹہ سبدت کرنس وارہ بیچال
کیاز انہ نادان کیا چھم حال
بارغ منز برہ دس تل ژرکال
پورہ سامانہ ماہِ تمثال
نذیر. لوزِت گومتوال

روزِت ڈوریم چھم نادلایانی
دردِل تھاونم سر نہپانی
تنہ چھوس پیومُت درحیرانی
شنشکل دمہ دمہ چھکھسن بو وزانی
زادِل جامہِ نہ رونہ دامانی
نشور پان تس تنہ منہ گوم فانی
بنہ کیو تنہ چھم امید پچانی

بیدار شدن بدر راونددین در پہلوی خود قمر الزمان را و نہ نگینہ تعویذ را و بسیار تاسف خوردن و واویلا نمودن و رخت مردانہ ساختہ و بصورت قمر الزمان در شہر ابونی رفتن

وزنیس شاہزادی گیہ بیدار
ژژن بکف فختہ مالن تم سینہ
بجلدی کانخیمہ نیبر آیہ لاران
بیہ رچھ ماہ درایہ منہ کتر وارہ منحوس
بوقت شام سئی درائی بمیدان
دوان نس آفتابہ شعلہِ نور
وچھن نہ رچھ کمربندس اندر یام
بہ پنجہ زخم لاین لالہ روس
بہانہ رچھ ہلندہ دلدار راوُم
سہ دیون ژنجہ آسئی منہ جنبیس
سٹھا بیچال ات بجایہ سہ غمگین
کرس بو انتظاری تام بردر
اما کیاہ گو بہانہ تس رفیقس

بجای گُل سینہ منہ وچھن خار
کردن ہاہی کردم کیا منہ وفستام
زہ ہی شاہزادہ ژہ نالہ ماران
ڈیُن شاید ہیم فیرت سُو ون ژن
گراہ اک ون دِوان تہ نالہ دیوان
لکان تنش سہ واژی تھد تلن ول
وچھانی تام میلوس ہند نِ شام
لجی بانس ونی ژیر سہ واہی
منہ بانس کتو یہ داغاہ عمرہ تھاوم
تلن تھد پان کنن آس چھاوان
دِوان گاہی دلس آسی سہ تسکین
بسو ئی خیمہ گیہ نالان ریوان
سٹھا منہ ہای میانی تس شفیقس

نہ ڈیوٹھن شاہزادہ نہ نگینہ
ونم نہ تس یہ سر زاہ کیا بہت آم
نتی زانوس ولن ازمان افسوس
منہ شامس تام پر اران آس کن زن
کمر بند وچھون بر راہ از دور
ڈیون پانئے منہ بانس غم ہنوم مِل
ژژن تھکف مشکبو لسیس کالہ ہو لسیس
تمی رچھ منہ ژژن کرنم تباہی
سہ چھاوان کلہ آسی پٹاہ زبینس
ملت سورہ نہ خاکہ پان نادان
ہیم شاید ہناہ تامرت سود لبر
دِلس امنز رایہ وارہ آس نیوان
سہ رچھہ آسی منہ کژ ہونگ نشانہ

سہ ہجرہ داد سُں داستانہ
دِپان دُوہ دور رُک از دل مہ ارمان
مہ روزن غمہ ساری فِکرہ بیحد
وچھہت باغچ فولے آسن تہ توشان
ہلوم قد تہ مکہ کس حال بادِت
وُنتا مرت کو آسن زُونہ روشان
رٹِت دلبر ژلُم دردِ دل ملالہ
وچھوک دایہ ونسند احوال یا مرت
ترِت بیچھس پلنگس پٹھ سہ ساوک
گرہ ہیم پُد فاش سر تہ واتش جامن
بجیلہ عظمتس تمہ تھا دسر کوشش
بجای خود تھوُن دایہ ونلنت سلاز
ستورن پٹھ لدک اسباب نو دی
نزدیک ابونی یام تم وات
وزیرہ اکی پیے تفتیش سوزُن
امس قمرالزمان ساری دپان ناد
شوبان چھس خبر وُلس سُنہ سندر تخت
دپان بلہ پادشاہن بوزبانہ
وتہرت از خیمہ جلدی برنیٹھ گونس
پرژہن س وارہ تم احوال سارے
زدرد و رنج و غم آزاد سایپن
دپان شاہ ابونس چھیے کونی کور
ونمے کیا حسن و خوبی کیا تمس چھوپی

ژُلوم نہ زاہ غم دلدار از دل
ژلوم تہ لولہ زخمن مہ لگوم ٹھان
دُپوم شاید ژلم ون نالہ زاری
مہ دِت نہ دراو جعبس لوٹھ گوشن
گبس بلہ کار منز لوکن تہ خلقن
وچھِت دلبر کو آسن وارہ توشان
ییمی نالہ دِوان آسن تہ تا بخفتن
غمن ساری رژن میچک قیامت
باآخر دِپنہ درد دِل پٹھ بستر
لوکن اندر لگے لو کال پامن
دِلون تمہ رژت شاہی بیٹھ بر تخت
دِپن ونتس تھنہ باوک کینسہ ٹھکور راز
بُراونس پٹھ پچھ پردانہ کھست سے
وچھت شہزادہ عجب خوش سپن گرہت
دِپوس فرت وزیرن اکے شہنشاہ
بہ شہر چھینہ بوزم با حشم آو
گران بوزم بہ ملکن سیر ہر سو
بااستقبال گونس کُن روانہ
کرک باہمدگر احوال پرسش
وُنن تس حالِ ماہ و سال سارے
پرژہن احوال شاہن ست پانس
تسنز خوبی وچھت شرمندہ چھی حور
بشہر حُسن تس چھے پادشاہی

بلوم نہ زاہ مہ سینہ پیوم مشکل
بہ کر زانوم مہ چھس کج طالع بد
لیم دلبر ژلم غم غصہ ساری
ژلم مہ خور دسا نے تل بلاوت
ہکی نیرت نبر کرمنز بو ملو کن
مہ کر زانوم بہ چھوم خواب و خیالہ
نہ جای ماندن و نہ پائے رفتن
ز دیدہ اوش ونتھر ہس سنبہ لاوک
گرہ ہن سر فاش تمہ زانن نہ بہتر
آخر دل کرون دُر تمہ گرن ہوش
سپن قمرالزمان زربن وُلن تخت
روانہ گے ازین میدان بجلدی
نمے شہر ابونی دِل گھٹرت پیے
دپان شاہ ابونن یام بوزُن
شہ خلد انہ سُند وچھی نور دیدہ
شہ خوبان مہ کنعان بصورت
لکان از شہر چھینہ آں مہ لو
وچھت قمرالزمان شاہ ابونس
لبن شاہن بلا شک پُرز دانش
نہ بوزرت شہ ابونی شاد سایپن
التھس تحفہ کر تھدژانن عجلہ خانس
حیات النفس تمس نا سپے وا سو
تمس ہشش کا نہنہ از تمہ تا بماہی

دلس دپو پادشاہن گو یہ بہتر
منگون رخصت تمس عالی پناہس
دلس وارہ مہ آمت چھوم تسند بول
سنبمت ہو کہ سیتی پای در گل
دُپس تم پادشاہن گو سٹھاہ رت
ژہ بیت ملکس اندر کنہ کال روزک
دمی نیتھر بوژی سی گژھنہ خوشحال
ژہ ہیو طالع ورہ تہ ارجمند ژہ
ژہ ون سوزک خدا این بوز میانوی
خدایا چھوک نہ کینسے مندہ چھاون
مہ بیت سادہ گئے کھر آمہ والے
کرے گوڈہ مصلحت دانا امیرن
گژھہرت انس بدل سی آس ہیون
سیم ژہ ٹھوٹھہ ٹھنجنس کرمہ زانوی
وتھو چھ آفتابن ژہ اوپر تو
نشہ شاہس کرک گژھ ہیچ تیاری
زبعد گفتگو تس بیہ ونان شاہ
بیون ژی رازو ننتم دانہ دانہ
گژھہ ہم سیر کاشس ساس عالمس منز
امی سیتین مہ روزم تاج بر سر
ونت سی تس دتون اقرار در کار
منادی تم فرن شہرن تہ گامن
شبانہ یام خلوت ژہ او پانہ

دمن گو شاہزادس نیک اختر
مہ کو ژیر کال فیران بیت جہانس
بدرنا گژھنہ پید اماج تہ مول
ژہ زانک ستر ہ دادوی گیتھو چھو آسان
یہ دادوی آسہ فن چھوی ساری کتھ
خدا ابن مہ بخشتم چھم گنی کور
یہی خواہش مہ آسم وار باہ کال
اجابت گو دعا میو نوی بدرگاہ
ستت گو مرت میہ چھوم ژر لول چانوے
لباس ہر دپر اوم شرمہ بابت
رچھکنی مہ زیں غم پان ماری
دمن پذ مصلحت تم کار خیرس
کجح اندیس گنوی سی نالہ دیوان
ژہ فرنی ددان تس راث دراتی
بر پراو ولباساہ چولشہ نو
گژھہرت باہمت سہ واژی سوی دربار
زراٹے خود ژہ کرتم وارہ آگاہ
دپن تم پذ کرس انکار زنیجا
نہ روزم ساز و سامانہ نہ تیھو سنز
کرت ننتیھر کرس حیلہ بہانہ
ولیکن وہمہ سیتن زن سو بر دار
غرض خاندر ژیلدی وات تو اتمام
وچھن ہر سو گنڈرت تہ شامیانہ

دپان قمر الزمان پادشاہس
خبر چھینہ حالی گیا چھوم بابہ جانس
تمن تہ آس سیانی ماے دردل
دوہس راس نوی اولاد کا چھان
مگر عرضاہ مہ چھوم پذ میون بوزک
ونستاہرت سہ غیرس نشہ مستور
خدا سوزن گژھہم کانہہ نیک بندا
چھونہ از حکمت حق کانہہ آگاہ
تہ بوزت گیہ بدو راژ پشیمان
نگہبانی مہ چھم بر جای عصمت
دپون شاہس بو از سیتی زبرن
چھنہ اد تار یا دکل کار خیرس
کرای چرخ بریا گیا چھوم مہ لانوے
صبو حس وزہ ناو نہ دای آئی
وتھت تھد ولنہ رخت شہر یاری
دتھرت تس خوش سپن آں نیک کردار
کرت گیاہ مصلحت امشب شبانہ
کرت ژر اوم خجل بیوار ورسوا
کرون اقرار زانون زیادہ بہتر
بوجفنس منز انس حیلہ بہانہ
تیاری کار خیر چ کرنہ شاہن
سپن آغاز بہتر جان انجام
بہت نخنس اوس بٹھ ماہ پارہ

کوٹھِس منز آسوٗز امرٕت زٕن ستارٕ
حیات النفس ڈلشیبہ دِل سیٚتھن رنج
وُچھت احوال مسند تلنہ لیاٹے
زِجامِ وصل کوٗ بنیا دِل زٕ مسرور
بدلہٕ دوٗ پوٗد ایہٕ شاید چھِسنہ فرحت
خبر گیہ پادشاہس آ ولاران
نفی بوزِت نہ شاہس پان ماروی
دپُن شہزادہ از راتس فرہ فرصت
وگرنہ پانہ فردا بوزِ ٹس سَر
حیات النفس فہ نونس ای کیٚچھ اخلاق
پگاہ ماری اکری باخاک یکسان
یہ بوزِت تمہ بدوراٮِٔ ڈزن باک
پنون قصہٕ بوٗ بافہ دِ داستانہ
بوٗ چھسنہ مبر دزم چھوم پراو امرٕت مہ
تمِس کُن وارہ واں تم زٕ انار
زِ اوّل تا بآخر حال ونونس
اچھو کِن خون ہاران دِل کشادہ
دپُوم یُد کار خیرس کرہ انکار
ون چھک مختار میانِس آب دِ دانس
زِ چشم ترونُن تس حال ساردے
بوٗ چانے خوتہ چانی ژیر پشیمان
بہر ساعت گرے بوٗ غمگساری
رِچھت از جان ژی کِنہ مبر غم

کرون نہ التفاتا کِنہہ ترس سیلت
لرزن تمہ دِرہ ڈکس زٕن مار بر گنج
نولوی نا غنچہٕ دِل وصلِ جامہ
زٕگو بنیا خوش دِلِ رنجور مسرور
دوہن گیٚنزن بایس حال زاری
بدلسوزی تمس نشہ بہر پُرسان
دپُون شاید سفر چھوس کرٕ توٗ پیوٗ مرٕ ٹچھ
فٕنی گیٚیا شاہزادہ از زٕ خلوت
بوقت شام یا امرٕت تم شبانہ
پگاہ میلی جوانی جان باخاک!
وگرنہ گھس ملنگس یٹ بجلدی
زِسوزِ سینہٕ تمہ جامن دِتن چاک
دہم یُد جان بخشی کرہ اظہار
زنانہ چھس سوزم چھوم نراو امرٕت مہ
تہِ ڈلیشت شاہزادی خیٚرتن گے
پنون احوال ہا وسال دِ ونلس
زہر مصلحت پراوُم مہ مر دِلن
گژہم مافاش سیرس دانہ بردار
گژہی یُد خوش تہ روزم جان سلامت
حیات النفس بوزِت پان ماردے
بہر گو نہ کرے ہر دَم رفاقت
چھہ میلنے فمہ چانی پردہ دِزی
گژہم سُدبخت کیٚچھ یُد فرہ بجلدی

ہیکسوٗ شنیح کوٗ فی زٕن غم تمِس سیلت
صُبح فل دا یہ آسِیں زہایہ زہاٹے
کڈِٹ نازِہ تمنا لولہ خامہ
کرن تمہ زہو یہ بوزِت دایہ ہنزکن
بدوراٮِٔ دِلس ژیر بیقراری
پرزٕھن شہزادِہ راتک حال ساروی
بایِن باعث چھنہ نزدیک گومرٕتا
کری یُد التفاتا رُت تہ بہتر
دوشیوی زایہ باہم نحلہ بخانہ
چھوُ دِمت پادشاہن ازیہ فرمان
مہ کاشُم وصلہ ستین رنج ودای
دپُون تس ایٚ دِلارام زمانہ
گمژ چھس ان پانس یٹ بوٗ بیزار
مژہ رن سینہ ہاون تس یکبار
بحالِ خویشتن بیزار ژیر گے
کرن واقف زِحال شاہزادہ
مہ عصمت ما گژہم ضائع بد نیسان
مہ کرمک واقفِ اسرار پانس
دگرنہ چھس کمژ اندر ملامت
دپُون تس غم مبر ایٚ جان جانان
زِجان خود بوٗ نہاد جان سلامت
کنیزاہ ہش مہ زانوم بلکہ ژیر کم
نشہ قمر الزمان اسہ کُن بزودی

دگرنہ اَس حوالہ کرِد گارس
ژہ خندان بہرہ بر تختِ شہنشاہ
صبح فُل گیہ ساری نندر بیدار
شہن پاگرِ تہ بوزِت مال و اموال
دُوہہ اکہ سی بدِ وراکیہ بیمار
مہ ای طالع ذرت واراہ ندامت
بواُس سنزِ نہ سادہ خورد سالہ
دِوان ناداہ رفیقن پاک تراوت
یہمنی مہ دہ ہمنی آیون ناد
زِ ماکوسی بو چھس سینہ تچھانی
چھہ ہیم کتہ قاصدا سوسے پیغام
درین خلوت لجس مہ روپہ یکھنا

بہو مشغول ننیس کارو بارس
بدِ وراکیہ تہ بوزرت شاد و خوشتر
سیمت گیے شاہزادے نشہ یکبار
تیھے پاٹھن تموتہ واریاہ کال
مس بلبہ یاد پیو آس یار دلدار
زہ کیاہ میہانوی حسد در دل پہ
ژہ کیاہ میانوی دِلس اندر ملالہ
تیم ولول مہ ای دلبرِ ستم گوم
دہ میانی زندگانی گرِ ژھ بربادو
دِوان ون راژ رادم مارگن منز
مہ گر تھم لوکہ رتیو میندن نشام
زِ سوز سینہ دتلس نہ ورہ فریاد

کرِی پالیس بو صُحبُت دل ان تسلا
دو شوی اشو بچہ سینہ پاسینہ پہ بستر
پرژھہ تس حالی زانتہ گیہ خوشی کی
بصد عشرت گُدِگ تتہ رود خوشحال
کراں آس خستہ جانس پیٹھ سلامت
مہ زالت ہجرِ ژارہ سیلت سینہ
دِوان آس پٹھ ڈسی انتھ تھاوت
چانے پرژھ سٹھا ماتم نہ غم پیوم
مہ اچھ لوکُم بڑ دارو وچھانی
مہ اچھ لوسم وچھانی تار گن منز
ژھ بس ہیوپہ نیرت بڈہ یا کھاہ
تیھی پاٹھن دوان تس دلبرس ناد

غزل خواندن بدورا در فراقِ قمر الزّمان در خلوتخانہ حیات النفس دختر شاہ البوقی

تنبہ لاوِت ژل مہ دلبر
گوُم نیرت پام تامرت
دِن مہ دِمس عشقہ دامن
خورد سالے تنبہ لاوت
ہیچھو بیلے کرانہ درالیس
گاہ لاگت منزنہ فلو
ہیچھو شیرین قید خانس
لالِ پازوس ناد لالیس
شوبہ کر نیرپے وفائی

بالہ تھاونم عشقہ زر
بالہ للہ چھم قیامت
جا بجا آستانن
داغ دِل گوم تھاوِت
مارگن منز زرالیس
لالِ ژورِن رُسوا
طوق بر سر پالس
پیہ نازاہ پالیس
تس تیپہ مہ شاہی

گوُم تراوِت مہ بسترٔ
حق فراموش ژیر ستمگرٔ
چھسنہ ڈیشان روی انورٔ
گوم تراوِت دورِ کُک نشرٔ
عشقہ قاصد چھوم مہ رہبرٔ
پا یہ زِ دلان کرتھ دربرٔ
لوکہ گیلِن تھو مہ بر سرٔ
رٹسہ دامن روزِ محشرٔ
ترادِ سپنِس عشقہ چاکرٔ

گراوہ سوزس اَتھ کاوس
لاجنس بولوکہ پامَن :
سولہ داجنس نارہ زاجنس
گوڈہ باوسم رازِ پنہان
رنگہ رنگہ رنگ ہاوِت
گجھ کوہٹس برتراوِت
گرتامہ کرمس شعرُ دیس
گیسہ سہوش وُچھتہ نوران
بمہ وُ کمان تیر بزگان
چاہِ غبغب چھوس زنخدان
زلوِمہ تراوتھ کرتھ بیچان
لولہ باغس وتھراوِت
بال یاوس حال سارِی
کمہ حالہ تراوتھس بال
یتہ ساعتاہ مالہ یاِس
چھس نوشن چھوی روشن
جان وُ دِل چھوی اژی پیشکش
چھوی بشیرس لول چانوی

دُوہہ آکہ یاد پاوس
چھیس بوصُحبن شامن
منز فراقس گاجنس
یتہ تھاونس بے زان
گوم ارمان تھاوِت
نت منز یہ تھاوِت
عنبریں نت نُوِیس
کھوہ ارمان طورن
کتہ لاگنم پیکان
زُلف وُچھمس پیچان
درد دِل چھُم ارمان
سازو سامان پراوِت
شعرُ ویس پاری
ضایہ کرتھس ہیہ مال
کھے تلتم پانس
یتہ دلول دتہ درشن
ضایہ کرتھس ماہ وش
یتہ ساعتاہ سانوی

بوش حسنک تس چھُو دربر
کوہ غم ہت زورہ بر سر
ار غوانس گوم جعفر
دِل پریشان حال ابتر
سر ز باوِت کامہ اندر
جلوہ ماران آسو سرور
ٹوی وُچھمس حوضِ کوثر
ابنیا نتہ وُچھمہ بردر
شوبہ وُن چھوس نستہ خنجر
ہونجہ منز چھوس حوضِ کوثر
کرُ وُچھن ہیہ ناز پرور
شہسوارہ رٹنہ دربر
بو کھورن تل تراوہس سر
عالمس منز گیہ ابتر
چھوکٹہ پزکن بندہ پرور
یتہ لاگِت تاج برسر
چھُمنہ سوزی مال نتہ زر
ختنہ گومُت حال ابتر

داستان دربیان دستیاب شدن تعویذ از جانور شیاری کردن قمر الزمان بسوی شہر اُوُنی و وفات یافتن مالک باغ

بیتھی پاٹھن دوان شب و روز نالہ
وُہ ہر گز چھمنہ دردِ دل تابِ فرقت

دلو کرتھس برہ لالو لولالہ
دِوان نالہ سہ ڈجم پرانہ حالہ

ستم کرتھم دہ کر چھم صبر طاقت
بایں خواری ہین چھیے تا دو سالہ

دپان روزی بہت شہزادہ در باغ
دُولوٹا پوتمی مارُوی پرندہ
سو غمگین دِل ٹمتس نشہ بام واتوی
بز برسینہ تس چیزاہ نمودار
وچھہت چامن اندر کرسی وِژانی
بنُن پانس تہ کرکینہ وُنن تم
صندوقس منز اکس تھاون سہ رچھہ تم
اُنن گتہ مال و دولت لوکھ وُنن تا
غرض مال و خزانہ جمع بسیار
مشخص وقتہ کرنے لگ تیاری
دُپس تم گژھ بجلدی ایزہ والپس
وُچھہ پوتہ نتہ گور کھنہ نچ تم کران سنز
دُپوہس باغبان لیس آسو در باغ
وُنتا مت خبر ہرگز نہ روزم
ننتہ کرنیر ہا بوغیرہ رخصت
لگس سوی جہازہ گو سُو فی الحال
پُرژ ہن لوکن تُس نند احوال یا دو
سُو وُن وُن گو روانہ سوی خلدا ان
سُو ہیٹ بٹ آسو ران دُور نا مت
سُپن شرمندہ واراہ گو روانہ
دپن معلوم چھُمنہ کت دو ہس تام
وَنانی عشقہ مسکینس گھٹلوس تپ
کران کنہہ آسو تُس نہ جز نالہ زاری

لڑائی بجانوراہ وچھُنہ با زاغ
مرت یا مت پرندہ برزبین ہیو
وچھان تس شاہزادہ ہر طرف چھوی
وچھہن وارہ پنن رچھہ پرزہ ناون
بصد فرحت سو خوشدل کیا ژانی
دِتونس باغبانن مال تہ زر
زِجان خود سہ رچھہ کیژاہ چھن تم
صندوقس پٹ تمی زیتون تراون
تہون تل صندوق بر بر مہر تہ دیار
دپن تس مالکس کُن دم مِہ فرصت
چھُوسی پراران بوینت منز جہازس
دپونک کُس چھُو مُرت حال یا دو
مرت گونا گہان تھاوِ دِلس داغ
یہ کرزا نوم امس چھوی وقتِ آخر
بودِ یہ ہا مالکس مے دم ژہ مہلت
وچھُن نہ تم جہازہ بندرس پٹ
تُسند نبیا نشا نا ہ وارہ یا دو
کہست تم بر کنارہ دِ تونہ آلو
نشاناہ وچھُنہ تم بیچس قیامت
دپون چھُم قسمتِ کج طالع بد
مہ پراران چھُم تہ کرنم منز شام
سیو باغس منز مُرت برخار خس آسُو
دپان آس نفسن منز شماری

ولیکن زاغ آسوی ژِدرندہ
وچھہت تی شاہزادہ دلجز بی گو
نمتس زاغن جگر ژ مُوٹت بمنقار
تُلت با صد خوشی بر دیدہ تھاون
وُنن نہ کینسہ رازِ دل پنُن تم !
برت صندوق وُتی تس زگوہر
دپُن پانو مِہ بدنامی گژھہ ہم ما !
صندوقس پٹ نشاناہ مُہر تراون
جہازس منز تھوُن اسباب سارُوی
بوہرت کیہ پیر دسن شہر رخصت
دپان شہزادہ واتو بلہ باغچی منز
یہ کس گژِ توہ قبر وُنکن کھنان چھُو
نہ بوزِت گرنہ ہی کیاہ یہ بوزم
نہ تم حالِ علالت کرنہ ظاہر
یہ تجہیز و تکفین وارِ باہ کال
وچھہت تی شہزادس وُژھہ گو ٹھس
دپوس لوکو نستان آسو پراران
وچھانی چشمہ کوسُس بعد ازان گو
تہکرت وارہ ژہنت والپس نچانہ
یہ لکھہت چھُم نصیبس گر گژھم رد
دلو پانو زہ کرون قسمتس تھپ
خیالِ پادشاہی کنہہ نہ تس آسو
دلو پانو یہ کیاہ آسوی نصیبس

بہ سوزِ دل بو بادی کس طبیبس
گمژ تس خواب آسی خواب راتس

مہ راوم عمر ساری لولہ ریوان
دوہس آرام گژتس کو نہ سا عشقس

دوہس راتس فِدان فریاد دیوان
کِھوان گرکنہہ سو آسو نہ چوامی

ودا خاہ طالعس کُن سوی دِوانی

غزل خواندن قمر الزمان در فراق بدور البدر وانگی جہاز بطرف خُلدان

رسہ رسہ چاونس عشقن پیالو
حالہ اکہ چاوِت گوک بیجالو
بنہ گوگ نیرت تلپا تا لو!
بنہ رخ ہاوُتھم ماہ تمثالو
دُورِ زُک دادُولی کوتاہ ژالو
سنیاسس لاگتِ ہا گو پالو
عشقہ کتابہ منزِ وچھ پام فالو
بر برِ تھاوِمی مسکی پیالو
یُس بیہ ژی کُن رتہ خیالو
روشہ ولہ بو کری پوشن مالو
پراران واتوم مہ ژر کالو
وندہ ہے سول ماج مال منالو
بحرِ عرفانکہ ہا ڈلگالو
شوق چھوم چانوی نالی نالو
زاہ کو نہ پرژہہتھم کیا چھوی حالو
شوقہ چانہ شیرس سپنم شالو
تلہ کو نہ ونتھم صاحب حالو
اُڈ دنہ واتِت ہیوم اِشکالو

لالہ از وکہ سالہ سانو
نظرہ آس و لنے بادہ کس حال
چایہ چایہ ژہنڈم کوہ نہ بال
تنہ چھوس گومت پشیمان
موُرہ چھوم للہ وُن نار سوزان
ژی پتہ راوم مہ ژُشر پان
تمِ گوہ دتوم آیہ قرآن
یکھنا دُوہہ اکہ مہ مزبان
سوی چھوی پرکن در فرمان
گوشن وتھرے چشمِ گریان
ژہاران چانوی ماہ تابان
شانس چانس تم تہ فرمان
نظرہ چھانِہ دُر عرفان
ذوق چھوم جگرس ژُڈ ارمان
زو نہ مہ چندر رچ گبہ مشال
چانہ ژرہہ ژہنڈم کوہ بیابان
بیلہ آسوس مہ وتہ نخیر زان
ژہنوتھم برسرِ مہ طوفان

عرفان چاوِت گوس متوالو
نارہ رہ گنڈنم زا جنم تالو
مایہ دل ولوِ تھم کوتاہ ژالو
سنہ چھوم جگرس بادہ کس حال
ژورہ پاٹھ باغہ منزہ نیتھم ڈالو
لٹہ اکہ یکھنا چھوی سوالو!
یم وچھہ معشوق تم لایزالو
پژہ لازچان چھم عین اقبالو
ژلنس غم غصّہ چانہ وصالو
توشن واتوم مہ ژر کالو
سائر چھوم نہ نیران زاہ اقبالو
کُس آسہ ژی ہیو پُر کمالو
کنہہ گیہ سون تہ نخت گو پالو
زلف چان زنجیر ولو ہم نالو
گل گل رودس زن موی والو
مہ رفیق سپنم روس غزالو
وتہِ چھوکی رامہ ہون دامہ دو بشالہ
درِ پیشہ آسُوم چانو جمالو

بشیر هر دم دیوان نالو	ایره ؤن گوئٹ در طوفان	آولنه منزه بیٹھ لِلّٰه کھالو

رسیدن مالکِ جهاز در رابوفی و گرفتار شدن در دستِ بد و راو واپس آمدن مالکِ جهاز و بردن قمر الزّمان را

تیھے پاٹھن دوان هر دم سو ناله
گژهت پیو در رابوفی سو ‌می جهازاہ
پرژهوک کیاه چھوک جهاس منز بمین مال
گنن چھوک ته ولیکن ون دنگ دِیار
پرژهن تس کیاژه چھو صندوقی سی منز
تهندی خاطره پراریوس واژه
مگر تم دپو نه زیتون اَت چھه بر بر
کرم منه یم حواله ژی رٹنک دِیار
ونتِ مائی تمه نئی صندوق ساری
کڈِت زیتون بو ‌تمی منزه ونلے کیاه
سَنه رِچھ لبسه مال تس آس دِ ژیز
پرُن احمد اه منه زِی باری واتو دادِس
سو مالک تمه جهازک تمه کرن گبر
امی دادی دِلس کمزُت مِه چھوم تپ
قسم هاوِت دژانس تمِ ضمانت
گِھسٹ گو پانه مالک کیاه بجلدی
باآخر درمیانِ باغ واتو ے
جوانس جلد کرنے پا به زنجیر
چھو کرُت مال چانوی بند شاهن
مه کرون گفتگو در این دانه

هنیس فِد و دی چشمِ غزاله
جهازک تمه بد و را یه بله بوز
یوان اَت منز سه شاید آسه غزالی
سنه پانے گیه صبحس سوی بندر
کُسند چھوی مال یم سامانه ته سنز
کرون بله ژیر تم بو آس نیرت
ائی خوشبو یه سپتن یم کمرت سر
ائی بله مال خاوند بوچکاوس
یگینا ذاتِ پاکس پار پاری
وچھن صندوق پُر از مال و گوهر
یمی باپت سه منز فلو ابنیز
بجلدی گیه سوی بندرس لاران
یمک مالِک اَنُن وِل پا به زنجیر
وگرنه چھوک ژه یعنی واقف کار
جهازه بند تھاون لسِ ما انت
گژهت پیو جلد واتِت شه جوانس
ژه ما چھوی مال الدمرت درابوفی
چھو چانوی مال ژوره مال بالکل
ضمانت منه هژن عالم پناهن
ونِت سی نیو کنا تنی سلیت پانس

دپان تیر دُعا تمُسند بدرگاه
غلاماه از پئے تفتیش تم سُوز
دلیس تم مال ته اموال بسیار
گژهت پانے جهازس ژرا یه تکر
دُلیس تم اوس شخصاه مالدار؟
خبر چھنه کیاه صندوقس منز چھو شیرت
دپوس تم چھم منه کنهه زیتون درکار
برابر بودمی اتس ناره بادس
ازانجمله منز تم اک صندوقاه
لبن تت منز وچھن سوی تخته زر
یمکو چیکه سپنمت شاهزادس
بصد فرحت اچھو کن خون ناران
به چھو بنا مال المسروقه سو سارق
منه نش چھوک تِه ورژی اموال بردار
شکارے پٹ اکس لوکچی بزودی
پرژهان آسوی تسند پے آسمانس
کروس اقرار تم پتن پتدبیر
مه عزّت واله نا و تھم در تغافل
ژه وُتھ جلدی نمه سپتنی ما جوانه
شکارے پٹھ گھتوی آب طوفانس

دپان کینژن دوہمن ہنز درا بونی
وچھن ببہ آسہ ریوان یارہ دادے
دوان تس بوٚ آسی خاک پاین
بدِ وِرایہ پرزٕہن عالم پناہن
دپوس تمہ پادشاہا کیاہ ونے بوی
پسندْ خاطرہ راوم دل و دین
بہ آسوم حیلہ کرُمت ہردہ پیراو
قسم ہا وِنت نہ باور وارہ اُنس
تہ بوزِت پادشہ ژِہ حیرتن پیوٚ
ژہ ونِ وۄن کیاہ کرْ دیت کامہ تدبیر
چھہ کرِ پیشرا امہ رفاقت بادل ہمی
ژہ چھہ یاور خداوند تبارک

گژہت پیٹھہ نشہ شاہس وِات جلدی
بلکہ قمر الزّمان تمہ پرزہ ناوِن
بہ کیاہ لگہو آسی آسوی خدا ئن
بہ ماچھوی از ژہ آمُت یار غمخوار
امس شاہس دپان قمر الزّمان چھوے
یہوٚ چھُم ٹاٹھو خاوند بہ سرس ٹھان
وِلے آسس زنانہ بوزکُن تھاو
حیات النفس آسی ؤن پُشر تن
بہادر ژہ زنانہ ہا یہ وچھتو
دپوس تم بو حیاتْ نفس پانس
اسندی لوکہ ستین فج مہ ہن ہن
بہت کینژن وہن شہر ابوٗنی

دپان قمر الزمان بلکہ شاہزادی
کھوٚرن نِل کلہ تس بر خاکی تراوِن
دپان غوغا تمکو بلیہ بوزْ شاہن
بہ کمہ حیلہ ژہ انہ ناوُت وفادار
بوچھپسنا دختر غیورِ شہ چین
یہوٚی چھُم واقفِ عصمت بہ ہراَن
غرض آغاز و انجام حال وَنُنس
تسندْ احسا بر ژہ چھُم بہ ہن ہن
رٹن قمر الزّمان در بغل گیر
بمن ستینی قدر بوچان زاس
کروِن تس پادشاہن صد مبارک
بصد فرحت تمے در کامرانی

حصّہ اوّل ختم شُد

کشمیری زبان کا بہترین لٹریچر اور تمام صوفیائے کرام
اور شعرائے عظام کے کلام بلاغت نظام
غلام محمد نور محمد تاجران کُتب مہاراج زنیبر گنجبازار سرینگر کشمیر
سے مل سکتے ہیں

قصهٔ قمرالزمان حصهٔ دوم

تولد شدن شهزاده امجد و اسعد و عداوت شدن هر دو شهزاده را همراه والدهٔ خود و حکم قتل دادن قمرالزمان هر دو شهزاده را و مفرور شدن هر دو شهزاده و رسیدن در ملک آتش پرستان و دیدن کوائف

دران اثنا ٿيس خلدان پيو ياد
ٻه وٺهم پيُر ٿيو گڏ بيقراري
ڪرُون شاه ابونس حال حالي
زنارِ هجر ڌرمُ چشم ٻه هين هين
اجازت يُد ڏهم ڇهوم چئا نو احسان
ٻه مانم ڇهو ڪ ٿه پيرَ ڪن خانواده
ٻه ڇهوم نه تاب شاهي هم حڪومت
بهت تخنتس ٿه ڪرَ زانڪ ٻه بهتر
ٿيون دست اجابت ٿم بسينه
ٻه ترفي آڌ زن تخت ابوني
بدو را هم حيات النفس باهم
ڳرهان ڏوشون ٿئي آسوي بخلوت
شروع سال نو فرخنده تر آو
حرم خانس اندر از فضل باري
ڏو شيوي زن ٻه ڪامل الصورت
قيامت عاسُس سنز ڪر ڪهه برپا
سپڪون غوغاءِ عالم از مبارڪ
مبارڪ حال خوش هم فال بنجم

دوان ناله ڪران بيداد بيداد
پدر مادر ڏوچهن ڪرَ ڇهوم تمنا
ڪه اي شاهنشه ذي قدر عالي
ٿئس ما در پدر ٻه پيم در آن
لوڳڙه ٿا بهر ڏيدن سوي خلدان
لو ڇهيس ڪهنزنه ڪمتر چانو چاڪر
ضعيفي سنز ڪرُوم لِلّه معونت
ازان پس سوي خلدان ڇهوي اجازت
لوشاها چانو چاڪر ڇهوس ڪمينه
بهت تخنتس ڪران سوي حڪمراني
بران لوله بهت خوش وقت خرم
بنتهي ياڙهن ادا ڳيونز ڪالاه
زهر سولڳ ڪرنئي ڪو سمن ڪراو
عطا ڪر خالقن تس نور ديده
ڏو شيون نور برسان ابر رحمت
پيرزلون ٿم ڏو شي ماهِ منور
مبارڪ از خداوند تبارڪ
خزانن پاڏشاهن ٿير ڪرن وا

ڪه اي طالع ٿلم ڪرَ ناله زاري
زنارِ هجر ڌرمُت دل سمن ما
بخدمت التماسا ڇهوم ٿهوم ڪن
ڏوان ڇهوس ناله لو زان ابر نيسان
ڏلوس ٿم اي عزيز و خوش نژاد
بڏِمت ڇهوس سينمت سخت لاغر
لُشرمي تخت و تاج و مال ڪوهر
ٻه ڇهم اميد ٿهاوڪ ٻه اجابت
سپلون آسوي وارث تخت ابوني
ڪران پرت ڪينسه آسوي قدرداني
مقرر ڪر شهن نوبت به نوبت
پران ٿم آس شڪر حق تعالى
به سال نو ز برج شهرياري
ڏوشن شهزادني لنشه برگزيده
تنضه پيه يام لو لوئي لاله
ٿهيت ردو از خجالت ماه هم خور
مبارڪ سال نو هم فال خرم
زبخشش لُبر ڪرن عالم بهر جا

غریبن تہ فقیرن گوشہ گیرن
گدایَن ہیٹ کرِن ہر سُو مروّت
دِچھِن طالع دِپِن تُنجیم دانن
مبارک چھوی سٹھاہ صد صد مُبارک
قبلے کُنہہ کال از دورِ زمانہ
حوالہ کرِکھ دایِن لول برِکھ
دُویم از دختر شاہ ابونی
اَچھِن گاشاہ تمِن زن سایہ آسی
بہر علم و بہر فن کرِنہ ماہر
پرزلون نوشِل بوِن تِم سرو قامت
بو سپرس گژھ بلیہ از خانہ بیرون
کران آسن پادشاہس نِنہ حکومت
بنِنہ ماجہ از دل امشراوک
بموتمہ خونہ لاگوک بے مروّت
بتقدیر الٰہی آسی دوہا آو
بہت عدلس بخلق آسو مشغول
قدم تراون بصد انداز آسنہ
عبارت منز خطس مکر و بہانہ
پرت خط رنگ و تبدیل گونس
غلامس سرزٹِن از خشم و بلندی
خطک مضمون یامت ماجہ بوزِن
محض بہتان اچھ ساری عبارت
دچھت نور نہ زہپ ہر ماہتابن

کرِن دولت عطا تِم راہ گیرن
خردمندانِ عالم کرِکھ حاضر
کرِن گوہر شناسی قدر دانن
بمِن طالع سٹھاہ رُت چھوی سمانی
کرِن سیر جہاں تِم رائیگانہ
ز بُرجِ بطن بدر البدر لیسن آو
اسد فرخندہ طالع ناوتس چھوی
بنیھی پاٹھن سپنن تِم پنچالہ
ز علمِ واجبی ہم علم ظاہر
بحکم قمر الزمان دِتو وزیرن
بہن تخت نشس کرن یم عدل ہر گون
دوشیون اُورہ ماجن سبت الفت
ز اخلاص و محبت دور تراوک
بہ کینہ روز افزون شد زیادہ
شنہ قمر الزمان سیرس گرہ دراو
سپُدن شامن خراماں سوی خانہ
غلاماہ آسس بروہنکن دست بستہ
بہ خط از دختر شاہ ابونے
سپُدن زن زعفران تس رنگ النس
سُو خط ہرت ماجہ بنِنی نِش ٹکین آو
اچھو گِن ہتو نہ اشس زن خون ہارون
بنیھی پاٹھن الغصہ گِنت ہرت سُو نامہ
اسلم دوہ بنوبت بیوٹ تختس

نتھو لانہ کانہہ تہ خالی از عنایت
بعلم آسمانی یم چھہ ماہر
وچھت طالع تمنس کرہے مبارک
عنایت چھہ وک ز ربّ آسمانی
وچھت تنجیم وانو ناو کرمک
تمِنس مہ پیکر آسس امجد کرو کناو
رچھان دایہ تمن سٹھاہ پایہ آسی
پس انگہ کرکھ استادس حوالہ
بعمر نوزدہ ۱۹ تِم وات بامت
ز بعد من پہند احکام مانن
بدنیگونہ تمی نوبت بہ نوبت
کران آسک حدہ نیرت محبت
تموٹ کینہ در سینہ سٹھاہ سخت
ز ہر گشتن شان تِم آمادہ
شنہ امجد تمی دُوہہ حسب المعمول
شوبہ ون آسو زن سرورِ روانہ
خطا سربستہ دِتونس پر فسانہ
پرانی سوی ہر انی نار آسوی
بخشم و قہر نج تِم تیغ ہندی
بصد تیزی حرم خانس اندر ژاو
دپوس تمہ ای عزیز نیک طینت
خراماں آو بابس نِش خرامہ
دُلت سروِ روان زن عنبر بار

دُوہس ساس کرِون عدل و حکومت
میان راہ خانہ یام واتوی
دتوس تمۍ خط پرِوی بلہ شاہزادن
اچھو کنِ ژالہ ژالہ خون ہونے
خراماں آو خط ہرت نزد مادر
پزِک اک دانہ ہرگز چھسنہ لُوری
ہمادم آو خط ہرت نزد امجد
ذرانی دل تمن از رنج تہ کین
دوشی باہم بہت شب و روز آسی
خوش و خرم گرہ واتوی بفرحت
حرم خانس اندر یامت سو واتوی
نہ ڈیشِت پوشہ خلدان اندیش
ژہ کم چیزن گرِس لاے بدرِ غمگین
خموشیہ چانہ ژالم مہِ جگر تن
ودانی تمہ دپوس شاہا دنے کیا
سٹھا خستہ سپین اس سخت اشکال
عدالت کر شہا جلدی وگرنہ
زکر دل ونھوس از دل محبت
کرای خونخوار میانے نور دیدہ
برت مرگھاسہ بہندی ہاو دردم
ژٹتِ سر ہاو بہندی سر مہ یکسر
سٹھوس فرزند نی ہندی تمنا
نہ ژانن ہم چھہ میانی نور دیدہ
گبرنے دِکِ دتم اک کان گو راہ

شبا سوی خانہ لبنہ فرصت
زنانا ہیچ گمانا نیم جانا
بصد شوخی تمی عالی نژادن
بضربِ تیغ تمِ چوں برق روشن
ڈِپوس تمہ کرمہ ہرگز اتھ ژہ باور
ژہ ناحق خونِ ناحق ہنو تھ بر سر
پرت خط تمِ سپین آوارہ بیجد
حسد ماجن تہنزن گوز بادہ
بسیلنہ جای از کینہ رٹِت چھی
بشادی و شتابی سوی خانہ
حرم ڈیشِت سپون تیر آرہ کانوی
پرژہن ہنو تک کہ ای آوح وروائم
رواچھا بے سبب دِرِ دل رٹِن کین
مہِ لاگوم بے محبت چھی خبر میان
زفر زندان تو سپنس بو رسوا
سپن رسوای عالم حال ابتر
اسی شرمندگی زنگ جگر نہ
جلاداہ اکس ٹھا خونخوار جندر
کڈت تک دور جلدی از دو دیدہ
نہ رودس حرب شان ہرگز نہ لفت
دگرنہ حال خود ژی زان بدتر
نہ رودس حرب شان ہرگز نہ لفت
ژہن گرتھ از محبت درتو دیدہ
بیس اولاد بر دل زن زہر باد

خراماں سوی کبک رفتار آسوی
اتھس کٹ ہرت خط ڈیٹھن سر راہ
سر نامہ زبدر البدر پرنے
زنانے تمہِ جدا کرنے سر از تن
سراسر چھہ ہوی غلط مضمون سار وی
ژہ امجد کیا زہ لاگرٹ ای انکو فر
پریشانا پر سپین حیرانِ غمگین
بقتل شان دوشی سپنی امادہ
دپان قمر الزمان بعد از سیاحت
بعجلت آو سوی سرور وانہ
دوشی شہزادہ تم مغموم ڈیشن
سببِ غمگین دِ لک جلدی یاہ ونتم
دلوی کم گیا ژلس یکدم ز سر تن
مہِ منزہای الفت گیاہ چھہم چان
نہ لوی لیکن حیات النفس پر ژلہ حال
بچن سان حماقت چھی سراسر
وسپن خونخوار شاہ شیر خصلت
انن سوی نادِ دِت ونلس سراسر
ژٹِ سر یم کروک بہور دِ برہم
نہ لو یاہ سینہ اسی امنز از محبت
زمکر زن تھوکیا برہم سپلون شاہ
نہ لو یاہ سینہ سی منز از محبت
اکس دِرِ دل تمنا ہی خدایا
شکارس زن پتہ لاران صیاد

اکھا گنڈِ گنڈ دِشہ ٹھک آستانن
چھو بِکھا دل جگر ہر دم ژٹانی
بلیس آو گھرانی ژوره روزن
بلیس اولاد از حنظل چھو بد تر
ڈکان آو سوی قصرِ شاہزاده
بباز نجیر کرنک خوش صفاتن
بجنگل داتو راتس گڈنتھ میدان
تمو دپ وہسن چھو نہ تقصیر جانشا
دلیس ستم انجدن ای نیک طینت
اکی ضربہ ژٹِت سر کرمہ بے جان
بہ بوزِت وتھو اسد از جای خجل
دِمی کرِ وَت کہی کر زاه بو بر راه
کرِ من ون کشمکش تا دیران ہپٹ
دِبان یارب بو سپنس سخت لاچار
گنڈِن دوشیوی ہتی از ریسمان سخت
بتھی پاٹھِن مہ نیرم کاریگر سر
دُچھِت چمکار گرِ کھوتر اس ردم
گنڈِت شہزاده دونوی آسن ہراران
قباسیاه کرِ تمو کیاسنہ بلیو نس
ہنلوک ژہانڈن سو جندر پانہ ہر سو
باخر دراه لاران دُور تامرِت
وچھِت حالاسپُن تیر حال حیران
بنخو نخواری گھِنک کرِ مرت اراده
انھس کنت تیغ ہرت سوی آو لارے

چھو بِکھا بد تر از شہمار زانن
اکھا مینک منگ فن نان کو راه ہمنا
کُنن کھپات دُ موَلی آو نہ بوزن
دنی ون مختصر القصہ جندر
بجلدی تیغ و خنجر ہرت استاده
کِلدِٹ از خانہ نیلنے رات راتس
زِ حکمِ شاه در دل آسو لرزان
اگر چہ بے گناه اس چھی سراسر
کری بو التماساہ اکی وصیت
زِ تکلیف اسد تکلیف چھو م سخت
دِیُن تنس چانو فرمان ژرت نہ افضل
مرِ فن میانوی گوڈن بہتر نہ اعلیٰ
اکیس سکیس نہ مرِ نس تم دِوان وت
باخر مصلحت آس آیہ در دِل
بکسوت کرِت دونوی نکو بخت
کڈان تلوار تامرِت از میانہ
ژٹِن زنجیر آہن ژل سو یکدم
کران دونوی تسنزی انتظاری
کھوتا آکاش کِنہ وتھو تل زمینس
لبوک نہ کنہہ بیا کی آستھاه گیر
وچھک گُر دوره در دِل گیہ ہمتن ست
سہن اکی تل سو جندر آسو ٹمرت
بظاہر تس سنیمت پور وعده
دِژن تس کر یکبای بر دِل نرا ون

اکھا پہرن پہرن فقیرن کھور ژٹانی
دِیمنا بابہ سی آلود میمنا
اکِس قند و نباتہ خوتہ بہتر
حکم بوزِت دِوان سوی داتو بر در
بقصر شاہزاده نِصف راتن
ٹھکاه در راه گرِ تم گُڈنہ سا علنس
غرض از حکمِ شہ تم کرُ نہ آگاه
ولی حکمِ پدر ماُنن چھو بہتر
مہ اوّل مار تم چھو خم چانز احسانا
سٹھا چھو م ٹاکھو در دِل ایس نکو بخت
ترت چانوی بو کر ژالی مولی زاه
ژه رچھنی از ہمہ آفاتِ مولی
سپُن لاچار جندر اندر ین کار
بایں تدبیر کر تم حلّ مشکل
اکی ضربہ دپُن دونوین ژٹک سر
دتِن چمکار و زلمہ زن کشبانہ
تعاقب تم گرُس گر گو سوالان
زحد زیاده بڈ بیک بیقراری
مژه رت ریسماں از زورِ بازو
دِبان آس کیا کرُ وبت چاره تدبیر
نبر دیپ پامرت داتو دوران
بزبر دست دپا بیچاره کھُتمت
وچھہ تن انجدس اُتش آو دارے
ژه کم دپو نے نخر بلبس طشتہ ہاوُن

اگر جهوڪ شير شيرس ٿي مقابل
سو جندر ترا وٺي سپنوس مقابل
گرزاني دل وزاني حملہ ڪرينس
اڪي حملہ ٿي عالي نژادن
ڏپاڻ شهزادني بيلہ شير مارن
زبيهوشي بره زين پوش گو مُرت
سنڀاهه ڪرينس تسلي نه مدارا
رٽ آئي پيش جندر وانو في الفور
ازاڪيس ڏي پوڇيو تس اي مرد دانا
هرڪا زالت تهنزي بيقراري
توهي بخشو حياتي مه دوباره
ڪرم بي ادبياه سپنوس گنهگار
ڏپوس فيرت نمو اي مرد عاقل
زه بي تقصير جهوڪ نه ٿيڪنه رهي
ڏپوڪ تم جهمنه هرگز تاب وطاقت
تهندي خاطره هن رنج برسر
تهند تڪليف هرگز ڪر لو ڙاله
ڪرن جهوم بدديو ڪرنس اجازت
قباءِ خود ڏتو توهس ڪڍنت جل
قدمبوسي ڪرت تم ٿتو نه رخصت
ٿنه قمر الزمانس بره ونٿڪن وات
رباه برسر لزن واراه تباه گو
زمڪرزان سڪين واراه سو آگاه
فردوس پانس لو پانڪي ڪياه ڪروم مه

وگرنه ناد چانوي ڪاروزه بزدل
سپئن خونخوار غصه آتس بجد
ڊلي خلاق عالم ليس ڇهي ٽس
بضرب تيغ هندي اڪه زنجه
تسندس مازسي تم ڊير کهارُن
للهِ منت سو جندر لله ناوُن
بحال شير واراه گرنه آگاه
تهنز خوبي وجهت گو واره ممنون
زه ڪر تعميل حڪم شاهِ والا!
مه جهوم احسان تهندوي تا قيامت
تهندي خاطره لو پان ماره
معافي جهوس منگان بخشو هي لله
زه بيٽ آزرده هرگز جهنه بالڪل
زه مانن جهوي روا حڪم شهنشاه
به تيغ تيز تو مه دون ماره لو رت
مه بدذي ٿياه مارم ناره ظالم
سزا بدوي ڏيم نه جاني ماله
قباءِ خويش ڪر تو نوه عطا مي
زخون شير رنگين تم ڪرن جل
روانه گو بقصد تيزي هوازن
شهس جامه وجهت آش داره پڪ گوتا
زڪينه درايه دونه ون تم زه نامه
سٺاه در رنج وغم سپنوي بدا
مه هيو جهونه ڪا نه در ملڪ عالم

بيله شيرن وجهن امجد قوي دل
ڪرون حمله سوي شهزاده امجد
قوي دل زور هندن شاهزادان
ٿنه جنگل ڏڏاون سوله هو بخه
زسيلس پٽ سو جندر آسه هو مرت
ڏٿهرت خاڪ روئيس سله ناون
اسد شهزادني آل اسپ هفرور
پراني آسو هر دم حمد بيچون
ڪرت سر خم ڪرڪ تم عجز وزاري
سنتن پيرن تهنزي جهم مه منت
قدمي جهوس تهندي لو نمڪ خوار
بحق ڪاظمين الغيظ والله
زه جهوڪ پابند حڪم پادشاهي
تسند فرمان اسه بيٽ حڪم واراه
تهندي خاطره ڏتو جان بهتر!
ڪرم نغز قابانته دارس مه کهاهم
باميد اجابت عرض خدمت
ضرورت جهوم بيه بخشو خطا مي
ڊزال لپيرئم ڊوپيون نش اجازت
سنڀاه از شهزاده نوازن
قبا وجهني بنا برسر تمس پيو
پيرن از ابتدا تا اختتام مه
الٰهي ڪيا ڪروم گونه زرم مه
از پيا پيس شڪر وشيرنه ڪتو سم

دِلے خود کردہ راہ گز روانہ
سپدن رسوا بحال خود پشیمان
قسم ہاؤن وزین پین بو مولیٰ زاہ
کران آس سیر جنگل کوہ بر کوہ
دِلے راضی دوشیوی بر قضا تِم
وُچھان ہر سو بجنگل رُتِ فضا تِم
گہِ تِم بر بلندی گہ بہ پستی
بزیر کرہ روزی تِم وسِتا پلے
اسد از ضعف فاقہ برزجن پیو
دوان آبِ حیاتس زن سو ناداہ
اسد تتِ ستا جایہ دم دِت وا تناؤن
پر چک حمداہ سپن خوشحال وخرّم
از انجا روز دوم گرے روانہ
سپن ملکس اکھ دار و بلفرحت

کرت پانہ لشن تتِ پٹ روانہ
تہوُن شہزادہ دونوی قید خانس
وچھہ نہ رودے پہندی تِم جاشنا
پکانی گے بجنگل تا بہ یک ماہ
بحکم ایزدی ہاوِت رضا تِم
دوہس راتس کس اکھ تِم نگہبان
گہِ وسوس پیوان از ضعف و سستی
بزور تشنگی و فاقہ گی ہسم
سو امجد در تلاشِ روزنہ گو
سر چشمہ کلاہ انارِ شیرین
شکم بر تِھی سُو میوہ کھیا وہ ناوُن
ہنا آرام تراوکھ شاد سپن
گوو ہو پٹ تِم پکان روز و شبانہ
بروُن شہر امجد رُود پانہ

کرِت جزع و فزع گریا سوزان
سپدن سوختہ سٹھا تس فخنہ پانس
وزیس سو شاہزادہ راتِ تہ دوہ
کھوان افسوس وغم بر حشمت و جاہ
کھوان آسس میوہ جنگل غذا تِم
شنگان اکھ زُون و بیم تس رچھہ وُزان
بد نیمئول کنہہ کالا پکن گے
پوان فسوس سپن دلگیر بر ہسم
ہنا گُو دُور ڈیوٹھن نا گرادہ
برِت از میوہ ہای خوب رنگین
غرض دونوی سپن سیراب دردم
زرنج وراہ تِم آزاد سپن
دیان الفقصہ بعد از رنج و راحت
اسد گو پہر نان بازار روانہ

غائب شدن اسد در ملکِ آتش پرستان و گرفتار شدن در خانہ آتش پرستان

بیان شہر پاِمت وا تو نا گاہ
کنکوک پھیلکتو گرزک کتہ چھوی مکان
دُپُس تِم نورہ فیرت ای عزیزہ
مہ کرِت جھم گرہ از بہر للہ
دِلاسادِت تمی نیو سلبت پانس
کتھس اکس اندر زانن کنزی اَن
دزان وُچھہ تِم الاواہ زن جہنم
کران آتش پرستی تِم سراسر

وچھہوی تِم ہیر سر داہ اکھ سر راہ
زحال خود سو کرتِم وارہ آگاہ
مہ ستین یک ڈنڈے سر خوش تمیزہ
یہ یانس کھوت ملک ہا بہ بہر امجد
پکانی تتہ تتہ نس بہر پانس
گرہ مسند اسد بلہ ژاو تا مرت
بکرِ دس چھی بہت مخلوق سر خم
اسد ہا مت امیر بان یام ژاو اندر

تمی ونس ژہ ونتم ہا جوانہ
مُسافر چھوس مہ بازر ہا وللہ
کباب نان وہم ہر گونہ حلوا
نہ ستیتی گو نہ گو نہ نان نجد
بآخر گرہ پنوی وا تتا ڈن
وُچھت احوال پیو اندر ندامت
شمار سی منز تمی ژ تنجہ برابر
سلاماہ کرتھ وُنگ ای برادر

مُبارڪ اُنزد وها اُسه ڪتو سٺو جان
اُسُند هٿه وڃهته زَل اُساري تمنّا
سٺا بد شڪل وفربه روسياها
گنڊن تم دسيت وپاڪيسو ٿهالن
اڪِنس ڇهوي نا وڏپونس ڪو سُتنا
اُهِمِس هر روز ڳرڍهه لائين بشدّت
نه زياده ڏنو نه ڪم ٿهاون مقرّر
بزندان واره پاڙهي بند ٿهاون
به بوزِت نيولِت تم بيڪسا زن
ڪِمن حڪم پدر دِت بله تراون
پران آسوصا جلس ڪن شڪر هر دم
ڪِمتس پراڻان نه فڪرن ڪوسو بيجد
سيئين هاپوس صحبتس آولاران
نه اسلامڪ وڃهن تنه ڪاهه نشانا
بِته آتش پرست روزان بالڪل
وڇهون وانس اڪِس اڪ پراٽ خياطا
سلام واده عبه ڪرنس ٿهپر بيوٺه
ڏنن هٿونس ٻنن سياروي مصيبت
ڏپوس تم بد سوڳ چنگ مجبوسي
نسند موڪجار مشڪل ڇهوي زنيچا
ٻهڪ بُد مِه نشه لاڳي وفادار

سيُئن لات وعزا اُسه هٿ پٽهر بان
به ونلنهي بُڏِ ڪرن اڪر ٻڪيها ڪه غضبان
وُڇهت اُسدن پرِن وفن لاحول وا راه
ڏپوس بُڏِ نن سوي ته خانه جلدي
بلبس لوڪچي اِرِ ڪيس ونبس ڪيونا
به صُبح وشام پرت ڏهه هر خوردن
غذا اُمُسند بحڪمِ مَن برابر
شروعِ سال دوم اين مسلمان
زهيبت آسه لرزاني ڪِمِتس تن
اسد بيچاره يامرت قيد سيئين
ڪه امجد شاهزاده رود بيغم
غرض ساري سٺبس در بيقراري
گزبرت شهر ٻس اندر هر جا به زارن
ڪرن شخصس اڪيس نشر ناو پرسان
به بوزِت گوسٺاه غمگين وبيدل
لباسا خونسند ڏليشت بيڪ آن
ڪرس تم خيز ٿها واد ياه زيوٺه
ازان حال اسد ڪم گشتن او
نسند موڪجار بد دشوار فن ٿهو
ولن بهتر ڇهوي حفاظت ڪرزه پاٻنس
بوسرِت ڪارس اندر سيني مددگار

نشڪاراه اڪ لڌن ازخوب ورعنا
سيئين اڪ حبشياه حاضر بيڪ آن
اسد وڇهنهي بتهر بر خاڪ پاڙن
نِشه ڪو زن به بيابان برزوري
ڏپوڪ ٿهاون ڪمِس اندر حفاظت
گلا ساه آيڪوي بيه اڏز وڃه هن
ڪه تا يڪسال ڳرڍهه زين حال ٿهاون
نمون بر ڪوه آتش هر قربان
به بلبش هر دو دختر واتنا ڏون
ونان زاري بهر دم خالقس ڪن
وزنيسو تا بوقت شام امجد
سيئن تر مضطرب در انتظاري
لبُن نه ڪو نه نلياه نه نشانا
ڏپوس تم بيت ونان آتش پرستان
بيٺهي هاٿ ٻهن ڪران پرسان هر جا
دِلن ڏپونس به بيشڪ ڇهوي مسلمان
وڇهين غمخوار ڪرنس تر محبت
سراسر حال ونلس از سرنو
قياسا جهم بدل بيونت هر اسا
لڳڪ ها در محبلسي قيد خانس
نه بوزِت از اسد مابوس سيئين

دوهين گهنجن تني آرام هلتون

دربيان نشستن شهزاده امجد درخانه وزيري وملاقات شدن همراه داروغه پادشاه ومقرر شدن امجد وزير اعظم درشهر آتش پرستان

بہت در خانۂ درزی سٹھاہ کال
دوہہ کیہہ زٔ بازس کُن تس گذر پیوٚ
نقاب از رخ تُلت تھد وٚی مارِ وت
دٔنوی تمہ جارنیس سخت مشکل
گنتگو چھوک کتو گژھ مگٕژھکُن دوان چھوٚ
سیٖن بستہ بگل زن مارمِندٕ وی
ولنہ آسٕس دٔر دامِ محبت
زنانہ گژھہی غیرس گرہ ہرت
کراں انجد دٕلس مژہا نہ ہو
گژہم درزی وچھیت احوال برہم
دِنتٕ ئی دراو برنہ ہکن سُوی گُنوی زُن
ولنہ آتری مانندِ ماہیہ
سٹھاہ تھکِ پکی در کوچہ بازار
ہتھ از ماندگی تم بیٹھ نامت
گموٚت در بند کرتھی ہیون نوکر
خیال آسٕم مٕہ آمُت آسہ ما سُوی
اژو اندر دپس تمہ تی چھو بہتر
خجالت ژرمہ چھم کرہ نم مہ رسوا
فٕلے امجد بدل ترساں ولرزاں
وچھک ہرسو ونفرت فرش وبستر
وچھہ حیران سیٖن شُہزادہ در دِل
گرت مہ سِلیت کمہ باپت دہانہ
دٔسیٖن نم گرمہ لائق چھوی بہانہ
کباب و نان ہتک کھن شیر شیرین

ذرانی دِلِ گمتس آسُوی بہرِ حال
یکان کوچہ اکہ ممنزٕ گوسُو یامت
دٕلس تمہ تیر مژگان زدرہ درات
نژہ رُن در سخن غنچہ دہن تام
مہ فِسن کمہ باغکوی سرورواں چھوک
دِیُن یتس بوکرہ آسُوس گژھانی
نہم پیتٕ تُت چھسی حاضر بخدمت
وٕلے ملکر دی زِوان چھک گرہ پنُن
بہ چھوم نہ گرہ نیون کتو گمن بو
نزانن کانہہ نہ رانم کانہہ در اینجا
ہنا یکتھی نظر تم تراو نیکُن!
یکان آسُوی بہر حیلہ بہر سو
زلسبن از ماندگی رُود کٕتہ رفتار
وُچھک آتت جایہ اکہ عالی مکانہ
قفل کرتھی بہر جا سوی سراسر
ولیکن آمتُوی چھنہ تابانِندم
قفل نُوٹراو تھی اُتس واکر وبر
دِنتِ ئی قفل نُوٹراوُن مکانس
زخوفِ جان سٹھاہ آسُوی پریشان
زنگار رنگ ممزٕ وگرسی گو نہ گونہ
الٰہی وُنِ مہ پٕنم سخت مشکل!
دُپت بازرنژہ نو گرسوز مُرت چھی
پژوی ونمی مہ گرگرمی بہانہ
دوانی جامِ می برہ برمتس کُن

ہتھی باٹھن شہاہ اکس تس بسر گو
زنانہ اکی دُچھن چول سرو قامت
اکی نظرہ کروی تمہ نیم بسمل
پرژہوں کس شاہزادس انجو شِ اندام
کلام خوشش دالوٚ زِت بسندوٚ ی
وُچھِت چانی ولیکن مہربانی
ہمِشہ صاحب وجاہت نیک سیرت
دِنتِ ئی روبروٚ رفدی امن کُن
بنجانہ غیر نن بے شرمہ باہ چھم
کٕڈون نہ زِدل چھوی تہ خیال لاہ
وچھہو بتہ بتہ یکان تس زن سایہ
دٕلس ممنزٕ سُوی و نان کتکن ومن بو
دیان کو حسین اکس ممنزٕ وات یامت
زنانے کُن ونون تم از بہانہ
گمُت بازرژہہر نان آسُوی
بُچھہ بُرت ہٕتر سیٖنس سخت برہم
اگر ڈلنیم ژہ سیتن کانہہ در اینجا
دوستیوی ژای تم اندر مکانس
سو فرنہ تس یکان تم وات اندر
ضیا فشر رنگہ رنگہ برت نمونہ
زنانی دکو بہ دنتم باجوانہ
وگرنہ چیز تراوت گو متی چھی
از الکس بیٹھ بر کرسی زرین
سیٖن از عقل خالی تم دوشی زِن

ستھاہ دردِ دِل ہراسان آسو امجد
اگر بیہ چھِم ملامت تہ گژھِ ہم زب
پموت فکرَن اندرٕ آسوٗی بدنیان
دُپھہون نہ تمہ سوٗ یا مرت ژ اد اندر
جوانن از اشارہ تس تسلّا
دوشی ہم درای بیرون صحن خانہ
ز اوّل تا بآخر حال ونونس
بہ مجبوری مکانس ژاس اندر
بہادر چھیم دپان ہمہ ناد ساری
بُو داروغہ چھُس عالم پناہس
بُو چھُس چانوی غلام زر خریدہ
بُو روزی دست بستہ ہیچو چاکر
کرُوم تنبیہ کینہ آسوٗک فرنام
خوش و خورم سو بیہوی دِل کشادٕ
نہ والیس آ و نہ ڈُونے چوباہ
کرُن گژھ سُوی ستھاہ بے قرو بہوٗر
بہادر ژاو از درچھ غلاماہ
ژہ چھوک گردن زنی لایق سراسر
دِتھ لایَن ہمتس از ہینہ ہم تر
گناہ بخشوم ون کرہ نہ دوبارہ
بکیسو نت دلوس ہم اَے بہادر
ہیر غم چھوس بو چانوی بندہ چاکر
بہر جاگرتہ روشن شمع کافور
گھیے وایان چوانی گاہ پیالے

زفکر و غم پریشان گوسو بیجد
دلیس کیا ماکرِم رسوا خجل بیہ
جوانا اک سپہون وارد دراآن آن
وِلے وُچھ امجدن یامرت اندر آو
اشارہ ہاونس و پونس یمن آو
پرژہین ہتلونس جوانن حال ساروے
پنن احوال ہاوسال ونونس
جوانن یام بوزن حال ساروی
ستھاہ مشہور چھُس ہر سوز و یاری
ستھاہ چھوم رنج چانوی حال بوزِت
لگے پاری وندنیا جان و دیدہ
یمی برِ ونہہ کُن کری روزِت سلاما
بہانہ بو کری آغاز و انجام
زنانہ دپوسہ ونتم چانو نوکر
غلاماہ تیھو تھوون ہرگز روچھا
تیتھی پاٹھن کران آسس گفتگو تم
کرِت سر خم کرن دونون سلاماہ
زصبح تا بابندہم آس چھ پراران
گھیے بر روشت وگاہ بر سر
غرض تم امجدن از جنگ بدخو
زحالِ تو بہ سپنس خستہ خاطر!
کر بو آرام راتس ون در اینجا
ازان شعلہ پوٗنی گاہ نمک ور
سپین بلبہ دل یمن ازعقل خالی

دپان آسو مالکِ این خانہ یارب
زحد نیرت بہ سوٗی چھ گژھہ بیہ
ولیکن پشیت زن آسوی سوٗی ادر
سپین دلخستہ خاطر وارہ ٹھہراوٗ
نہ ڈلیشت و تھو سوٗ امجد از بہانہ
وُلنس ہم ابتدا انجام ساروی
زحال از زن کُرُن واقف سراسر
دِپُن تس غم ہیر خانہ یپہون چھوی
ستھاہ چھوس معتبر بو بادشاہس
ہکان کر چھپس ژہ نش استادہ دوزِت
ژہ بہ زن مالکاہ بر مسند زر
زنانہ دپ یہوی چھوم ہہ غلاماہ
دِتِت بئی ژاو فیرِت شاہزادہ
ستھاہ نالایق و احمق سراسر
سزا اشوی ہمتس دِنو بر چنیں کار
بہت دلشاد کیس اک رِ و بر و تم
زنانہ دپُنہ فیرِت ای نگوسر
پنزیا آسون تیھوی خوی غلامان
سو بیچارہ کرانی زارہ پارہ
رہائی دِت بہادر کُڈ نہ یکسو
دُپوس ہم تورہ فیرت اے برادر
بسوی خانہ خود گژھ ژہ فردا
رباب و چنگ لے خار کرن مے
ژ ہنگاہم اکیس اک دست نالی

بہادُر دراو گو درجائے دیگر
خبر روز سنہ کنہہ از یار و اغیار
دپوس شہزادن اے بدبخت بیدین
کرِن ییت کار ہرگز چھُسنہ بہتر
کرِن اصرار نہ حد زیادہ تیرت
ہرہ کُن کر تیغ پانے بوژتھ سر
بصد تیزی کڈُن تلوار از سر
سپدُن بیدار مالک چیر تن پیو
پرژھن لتس شاہزادس اَی شہنشاہ
زنانہ نار ژھُنمہ اتھ بدخو
اتھس کت آسہ ہیت سوُی تیغ ہندی
بہ بالینس وُچھوم بدخوی خونخوار
بہادُر گوستھاہ ممنونِ احسان
یمی وقتہ پژھی نن سوُی دریا
اگر آسی بجلدی گوستھاہ جان
نہ ہرگز خوف از کوتوال کردہ
بہ تیزی ازلہ ہوانس آسو رفتار
صبح سپدُن شہنشہس گرُنہ حاضر
سپدُن خاموش از حکمِ شہنشاہ
دتُن دارِک حکم تس بیگناہس
خبر یوزت پتھ پیو شاہزادہ
بدل اینگی سزا دیونا تونس
کرُن ایسادہ روزت عرض شاہس
وَتن شاہس سراپا حال بالکُل

تھلِت آسو پیو متوی تراون تھر تھر
زنانے تیغ ہندی تچنہ در دست
کرُن کیاہ ام غریبن جُرم سنگین
دُلیس تمہ یہ چھو ستھاہ مکار بدخو
دوبارہ شاہزادن دپوسہ غیرت
دژس تمہ تیغ دپونس کرُنہ جلدی
اکی دستہ زنانی تم ژٹُن سر
وُچھن زن مردہ صد سالہ ہیمیژ
کرُوم واقف ازیں حیلہ کرت کیاہ
سپنس آسس بر خونت آمادہ
ژہ کُن لارِن یوُن آسی بہ تندی
اتھہ شمشیر ہرمس از بہانہ
کرون تس مر حیا دپونس ونگے جان
کَرہ در تار یکئے شب کانہہ وُچھسنہ
وگرنہ پیوس در بندِ ستم زان
بیبان شہر پاتہ گوسو نیرت
سرہ کرُیہ کوتوالن گرفتار
بہ تندی دپوسہ شاہن ای نکو سیر
زراز خود کرون نہ شاہ آگاہ
مُنادی فر کتھ صبحس عام و خاصس
سپُون وُچھ لگنگ ہوش از دست دادہ
ونت یئی دراو از دربا پیادہ
روا چھو نہ دنو سزا تس بیگناہس
زحالِ خود رسیدن تاباین جا

شوُنگانی گوستھاہ از ہوش یکبار
بسوی مالکِ خانہ ہژرن وُت
یمک بدلہ ژٹانی چھس امس سر
سوای کشنِ اوکر ژھسے بو
ژہ یدر راضی اتھ اندر چھک نہ بہتر
مبادا اندرہ لشہ بیدار گژھی
کلہ تس چوں خیار تر دستِ پیو
برہ خاکس تتہ خونس منز سہ گیمر
دپوس تم اے بہادر کیاہ ونے بو
ولے آسو نہ از تقدیر وعدہ
ولے از قسمت توگوس بیدار
پتھ تراوم ژٹِت سر وِروانہ
ولے نعشِ کہ این بیدین گمراہ
نتہ فر دار ستم کانژراہ وگرنہ
ونت یئی دراو از دربت سُود مرہ
نظر ہرگز کران آسُو نہ غیرت
پر زلن تم کوتوالن سوی بہادُر
بہ جائے خاطرہ کر آسو پتھ تھر
زخاموشی سپدُن اشک وارہ شاہس
ازیں احوال واقف سپنہ ہر کس
مناسب کر چھو از دل دپنہ پانس
وُچھون دار آسو کرمت ایستادہ
چھُنہ مجرم بہادُر چھس بوقاتل
زگم گشتی اسد وُنس سراپا

ازان پس ز زن بدخوئی آگاہ
روا چھوی سزا ان داؤ ناؤن
دلو پنس معاف چھوی ژی خون زن
عطا کرنس شھن ملکیچ وزارت
کرن مختار دری کار موزون
زعدل خوک سپین مشھور بیحد
دیم تمسند مہ کانہہ پیغام یارت
دلکین درا و نہ پیغام آس ماہ
سفر نیم نان ہم آبہ پیالہ

کرن واقف ز حال خود شہنشاہ
سپن شہ وارہ حیران حال بوزرت
بہ چانی مایہ بر نھی آبہ ہن ہن
ہماندم نیون پانس سیت خانہ
دتن پوشاک خلعت پس بہر گون
کرن جاسوس منز شہرس تعین
دمس انعام تہ زرین خلعت
کہ بیچارہ ہا ہت نہ خانس اندر
کوکھتس ہنز بدسرن کورن حوالہ
سپنمت بے گنہ پامال اشکال

بو چھوس محروم ابہا دربلہ تراوون
زخوشنخوئی امجد کو سو وزرت
وچھت تقرتہ حسن لیاقت
بھین کتو تس دتن عالی مکانہ
بیٹھی پاٹھن ہا ہت گنہہ کال امجد
اسد زہا ندن گرزہ ہر جا بہ بن بن
ہتک مخفی عیان زہاندطن زہر جا
چولو سفازن ہچہ کنعانس اندر
سیھے پاٹھن ہمانجا تا بیک سال

در بیان سیدن بہرام مالک جہاز در آتش پرستان بردن اسد را برای قربان کردن

بلہ آتش پرستن عید واڑی
مشخص وقتہ وانت پیو سو ناگاہ
سو بد لیس شہ اسد کین آسوی
چھم ہت چھم وٹے تی راز پنہان
دلو پس ہم کنہہ مبر غم اندرین کار
کرت بستہ صندوقس منز سو تھاو
بہ کت مشہور آسس سماہ مقرر
گر آتشن گرزھی سوی از زن مسلمان
چھو تمکین سوی امیو نوی برادر
سپاہ و فوج ہت سپنوی روانہ
کڈن بیرون سو پانہ زاد اندر
بحال اوموے سپنوی نہ آگاہ

کرا کن شادی تمی ہر جا بہ آسی
تموک کپتان تمیس بہرام چھو ناو
تمی وہہ نر دکپتان سوی گرزاہن چھوے
گرزہی نیون سوی کوہ آتشن سوی
بو چھس واقف گمت نس پیش بسیار
تہ صندوق سو راٹھ تہ تھاون
جہازہ چھوی یوان ابت ملکس اندر
جہان زچ بلہ خبر تم امجدن بوز
بے قربان گمت آسی مقرر
حکم کپتانسی دتو نمے برزودی
رترہ رترہ جایہ جایہ وچھنہ یکسر
سپن از جستجو ماکیوس بالکل

بسوی کوہ آتش پس جہازہ
جہازہ ہت بکبر شہرس اندر زاؤ
دوکنس بہر قربان اک مسلمان
بہ مخفی راز بیو نوی امہ زتی چھوی
بو وقت سپ برنون ہنز سو نیاون
بحکمت وانتن اندر سو ساؤن
نون اک زن تمی چھی بہر قربان
دلنس اندر تمس امید سی روز
جہازس کن برین امید پانہ
کڈکس ساری ہنز تو کر خلاصی
ویلے از شوم سے قسمت فوی کیاہ
سپن ناکام بر سر پیوس مشکل

بصد حیلہ جہازہ یلہ تراوُن
بفرحت تم پکان روز و شبانہ
یتھی پاٹھن پکان تم آس ناگاہ
تمہ ہتین ڈالتِ تم از راہ مقرر
دپان تتہ ملک منز جلینا چھہ عیاں
کرن آتش پرستن سخت حصاں
بدل آتش پرستن ہنز سود دشمن
بجلدی گُڈنہ صندوقہ ہنز تام
دوپن یتس ون ژہ تراوت اتھہ جلدی
ژہ ستین غم چھہوی خوشحال روزک
یلہ ہنز و یمہ شہرہ ہماندم
یقین گر ہمہ گُنت ژہی پان پانس
دپان از بہر ملکہ خاصہ ڈالی
مُوللِ گوہر جواہر اند ہمہ ساز
بہ بندرگاہ ڈیرہ دتُو تمو تام
امی ساعتہ گرہ آسی اُسہ در المز
خبر بہر امنی بوزن کنو یام
کرن بہر ادب خم سرو قامت
کتہ ٹھ آگہ پُزوُن کتو گرہن چھیوے
غلامن مُہند تجارت چھہ وس کرانی
گُپتنر مت چھم ہمیں خط و کتابت
سُو رتی ہو مگی خوی و حسن زیبا
دلس آلیس وتھن لہ دوس نہ امکان
شُو بانی چھس ایچھن ہٹ ہمہ و نجر

سپن تس سنتیم قاتلِ وارہ کھن جن
بصد شادی پکان منزل بمنزل
سپن از شرق باد تُند پیدا
دپان یلہ دُور گیہ بیرت ابدریا
وچھت کپتان لگ دِونہ پنہاں
زنانہ چھی یمی شہرچ حکمران
بشغلِ یادِ حق دایم سوروزن
لباس تس وُون ہیچون غلامان
گرہ ہو وارِ دِ ملک توبزودی
پرژہی یلہ ملکہ یمہ شہرچ ژہ احوال
کرت آزاد دِل تھاو شاد و خرم
سپن راضی اسہ دِان پٹ ہماندم
ونگار رنگ جنز یاہر گونہ عالی
بہ بندرگاہ منز جیناکے وات
دپان ملکس تمن کُن یہ نظر تام
جہازہ اکھ بندرگاہ ڈیو ٹھن
سپن رٹہی لبسوِ رنگ فرجام
زِ بعدِ عرض و تسلیمات ڈالی
دلس بہرامنی ای بندہ پرور
کنیم سارِی یہوی اکھ ون چھو باقی
وچھت ملکہ تسنز حسن و جوانی
دیالکہ آسی اسس ارپار چی لگینا
ڈکہ تمُند چوپارہ نیم ہفتہ
دو یاد ام سینہ بیہ نستہ خنجر

ازان بندر جہازہ گو روانہ
دپان لاتن اسہ کتھ حلِ مشکل
گُڈرت نیونے جہازہ طرفِ دیگر
دویم شہر اسپن تامت ہو بلا
دپن تمہ ملکہ ہند حاکم مسلمان
قشونہ فوج چھہ وس بیحد و پایان
زخوف ملکہ کپتانن اسد تام
ہربونہ تس ون تم ساز و سامان
ولیکن شرط چھوی ہرگاہ ژہ بوزک
دلیپن چھو تس بو پسند نوکر بحال
اگر ہرن و تگ سپانس کلامس
پکان کپتان گوننہ شاد و خرم
مرصع کرنہ کپتانن بصد ناز
بدل غمگین ظاہر خوش سپن گرین
پی تفریح باعثِ منز سہ ژالمز
غلامہ اکھ سوی بہرام سوزن
سپن حاضر بخدمت یام تامت
پرژہون ہنز لس تمی احوال سارے
تجارت پیشہ چھوس ای داد گُستر
بہ پانس نقاوت چھوم بہرِ خدمت
دِلس نقشِ محبت چھی کھنانی
زہر آلودہ تسنز نیشتر مژگان
برج تس جائے خود گرفتہ
دہن غنچہ شوبہ ون وٹھ ژہ ٹل

ڏُٺيءَ گفتار سندِ طوطه کي ڪلِ
دلنه آيه ترليج جاءِ ڇهنه
لبِ شڪر ڪردن در گفتگو باز
مه ڇهوم دِ همت خدا اين مال بسيار
مه بخشم بو دمي مُسند ثره نيميت
پر ثرهن هتوئنس ثره ڏن اي گلبرمن
پنن حسب وُ نسب سارو ڏي آنش باو
ثرلسُ بيباڪ نيرت اتش دراں حال
دني بوحال دلِ ڪن تها و واره
بلبيو مُرت ڇهوم ونتِ ڪسن ثره احوال
ڪرن دلتنگ وُن بادت بنن ثره
ز اوّل تا با آخرِ حال وُنلس!
لگي دپوس لتي شهزاده پاري
بوڇهيس چاڻي غلام زر خريده
لسُن ثري روبت ڇهوم مه سخت مشڪل
انن بهرام وُنوئنس اي دغاباز
ڏُن ات انرس ملڪ وُنتم گرهڻي ڪياه
پزيا ذُلو ٿيو اذا سڪين غريبن
جوا باه ڪنهه نه نيرت ڪرد نوس يم
هماند ڪرسته شهزادن سفارش
بدس نيڪي بدل گرثه بار نها وُن
ڪرن نتم عاجزي بله بي نهايت
دفع ٿي وُنيٺه ڪنه گرثه دُور از در
سيلون رسو سوا اندر دل پشيمان

غرض ملڪه وُ ڇهت سُوي قد و قامت
تمسن ر سست صبر وُ آرام ماه تمسن نه
ثره انتهم تحفه سنپس سخت ممنون
مه چاڻي تحفه هر گز ڇهنه درڪار
به وُنهي لج ڪرني سير گلگشت
پنون احوال ساروي ڏا ثره هن هن
وُڇهُن بله شاهزادن سوي نهر بان
هتون تس ثرا ز دل باون بصد قال
اسد شهزاده ڇهوم مه مال سُند ناد
سنيو مُرت ڇهوم غمڪ ز پاي دلخال
ثرهلوم واواه خدا اين لو ڪچاره
پنون احوال ماه سال وُنلنس
مه وُ داي جان جان انتهم نثر ره مه
ڪردم شفقت از ڇهت بو بر ڏو ديده
سپُن خونخوار در دلِ نا ثرهتونس
سٿها بد خوي وُ ڇهمڪ نه فسو لنڪساز
ڪرت بيو ر نه بر دار ڪهالت
امي بيزار ڇهس آتش پر سنن
ازان سُرخي رُخ برق سنور
ڪه فخر زمانه تيز دانش
پنون قسمت سهم سوم ڪيا امس راه
سيلون شهزاده اندر دل سرايت
ازين بندر ثره ڪڏ يڪدم جهازه
سپُن لاچار مس زهر قربان

سپُن شرمندِ سُوي اندر ندامت
ڏُبن هر امسي ملڪس بصد ناز
ز رنگار رنگ چيز انتهم بهر گون
وليڪن اين غلام نيڪ اسيرت
هتون سيتي اسد پانس دران ڏنشت
ڪروم واقف نه بادم مه بنن و
ڏُبن هتونس بنن قصه دراں آن
ڏُبن تس اي پر برخ ماه پاره
مه ڏن قربان آتش ڇهوم بهند ناد
ڏني ڪيا خانه ماجر لو بنون ثره
ازين غم ڇهس ڏپان لو پان ماره
ڏُنان قصه اسلپن تس اتشڪ بجاري
جگر ز لو ٿهم ڪهتوم بد لنس تثر مه
سٿها چاڻو همي محبت ڪوم در دل
سپن ڏا قف سٿها خمار ڪهت لسن
ونان آسو ڪي بي ڇهي سيو توي غلام
ڪرت غرقاب نته نارس ثره زالت
حده نيرت ڪردن بله گفتگو نم
وستِ بهرام بيو بر خاڪ از سر
ڇهو نه تقصير مُسند بله نزاڏون
بني ڪرڪنهه بحڪم فرمانِ الله!
ڏُلون بهر آسي اي فتنه پرور
گرثهڪ ماره اگر جلدي ڪري ڪسانه
بلا چاري جهازس تلڪهه لسنڪه!

ازانجا ژل گنڈک برجائے دیگر
سپئن حاضر کباب و نان یکدم
دئی دوشی ی زدانش خام آسی
پئی سکین دل باغمس اندرژاو
ننئدر آیس تہ پیو سوی برکنارہ
ولیکن آب شیرین درجہانزہ
ہماندم دات ناگس ہٹ بیک آن
درُن تس تھد تلک زردی بامرت
بہ بیہوشی جہازس منز سو تھاوک
وزنیس ملکہ یامرت گیہ بیدار
بہر سوژہانڈنی درپیچ و تابی
دِچھون یا کوس اُسدن پرزہ ناون
ژٹہ تالہ دوان نالہ الصدآہ

سۃ بانہ ژایہ اندر محلہ خانس
کھنہ لگ تم دوشی خوشوقت بیغم
اسد از جوشی می بیہوش سپئن
لسو چشمہ سوی گردش کران آو
وزالسو دپو یہ بہرامن غلامن
چھونہ موجود اُنن گرژھ تازہ
بوقت شب ٹہاہ تاریک راتھاہ
شگفتہ دل سپُن بہرام نامرت
سپُن بیدار دل بیمار یامرت
وچھان ہر سو نظر تس آو نہ یار
دوان گردش بہر سو ژایہ باغمس
وچھُن پانہ تہ داین وارہ ہاوُن

خرامان ہرت اسد سرو درو انہ
دوان بر براکس اکی جام آسی
دِتھِن تھد دراو سوی درگوش پئسن
زبیہوشی سپین بیہوش وارہ
بوقتِ صبح نیبہ نیر وصباحن
غلامن سیلت پانہ دراو دراٰن
لب جو وچھکھ شگرت شوم نجتاہ
اسد پر زنگ تلت یکدم نیووک
وستِ پیو برزمین سوی سرو تا
سپین بیتاب تھت گیہ از شتابی
وچھانی یام داژی پٹ سو ناگس
سپین واقف بحال ما فیہا

غزل خواندن ملکہ در فراق شہزادہ اسد

متی یارن گنڈتم کل تہ لولو
امی یارن یار بےحارن ہے
ہر ہو کھسی دِمنس ون ہر سُو
ہورہ للہ وُن تھوتم ناریارن
روشہ بیہ ناد تھرس گوشن منز
عشقہ صدرس دم دِت وسو اندر
ہس ہچاوت نیتم جس بالی
یہ چھو دنیا خواجہ یارہ بلہ چی ناو
ماہ پارس یارس بیعارس
نیر مژگان دِتم دار داری
برُقہ تتھی روئے بلہ ہاوُن مِہ

لتی ژہانڈون ما سُنبل تہ لولو
تبلاوتس جادوگارن تہ لولو
سرہ کرہ ہن کرَن کُن گو سوگلرِو
شورِ پانے گولنس لوکچارن
پوشہ مالہ تہ تھد تھد سامانہ سنز
چھو کھے بینا کھاو لعل وجوہر
رس تلتم ہمبُورن پوشہ مالی
زان فانی کرَن کیتو چھوی پیراو
سرداریس نیرن سرداریس
تنہ بیرکان گیمو لارلاری
سُوی ارمان دردِ دل تھاوُن

تنہ ڈلوان وچھمہ لاچھل تہ لولو 〃
نال ژہ نتم جادہانکل نہ لولو! 〃
نرہ کمہ سنہ تارہ ڈانبل تہ لولو 〃
حورہ گنڈتم ژورہ پاٹھ کل تہ لولو 〃
توشہ ملیہ نامتہ نکھہ تل نہ لولو 〃
پی ژہانڈان لاگ ڈونگل تہ لولو 〃
چھس پرا ران لو بنزل تہ لولو 〃
برانت روزم حضرت بل تہ لولو 〃
زہر برتھی کانن اچھل تہ لولو 〃
منز منز چھم نارچ چھل تہ لولو 〃
عشوہ گرہ سی چشمہ وزمل تہ لولو 〃

تاره گرتس زلفچه تاری سیبت
عشقه ژو ریله دورن اراون
چهوس لشیر روزن انتظارس

مار پیچو عاشق ولمرت گیبت
رشکه حورن جگرس داغ تهاون
سونه لانگے پہارس تس یارس

داره نولمرت ہی مسول نه لولو ٭
خاصه دستهرس فرش مخمل نه لولو ٭
بیبه ساعتناه چہاووڈل نه لولو ٭

دربیان انداختن بهرام اسد را در دریا از خوف ملکه مرجبنیا

یه پنجه آس لایان زنجه رویس
زغصه واکسینی سخت برهم
بنزدیک جهازه واڑیامرت
دچهم ملکه کرم مه خوار و رسوا
دین بهرامسی کن وای نگون بخت
کرت بامال و زر براهیم نه برباد
نه امرت چهم نه چهوس واقف درین کار
نه دبالاکرن ہمته دانه دانه

بصد سوختی امان سی کالهویس
شکارن پٹ ٹکین گیه سوی دریا
یون بهرامنی دچهه دڈره تامرت
هماندم واڑ ملکه بر جهازه
کرت غرقاب زالیے زلیور و رخت
قسم تم هاونس غرانه لاتنگ
اگر ذمه کهسیم لسیں واته بردار
سپین مایوس والپس آیه خانه

تعاقب کرینه بهرامس همانده
زگریه شور محشر کرینه برپا!
زخوف جان اسد لاین بدریا
قدم تراون بصد انداز نازه
اسد تاون مه جلدی ورنه تهو یاد
خبر جهمینه قسیم پهوم مه مینانک
تلاشی ہمته جهازس هیژنه پانه
زمالی سی و نان آسی ترانه

درفراق اسد ملکه مرجبنیا گوید

دل ہرت ژلوم سودلبر
چهوس اشکبار دیکهو
دوباره بو وچهن کر
وز زلف مشکبویش
مژه تیر یام تراون
در گریه زار دیکهو
ڈلبشت ژلان دلس کهے
خمدار زلف زن جسیم
دربار دنده ماله

دلکوی قرار دیکهو
یادِت سو نور الوز
شمس النہار دیکهو
شرمنده چهوی مشوّش
سرو قدن چهو یاون
خمخانه چهس پرازمے
چشم خمار دیکهو
بینی بصفحه سیم
وڈه رژه فل چولاله

از جور آن ستمگر!
نهاوت ژلوم دلس شر
از خال لاله رویش
مشک تاتار دیکهو
سنگین دلن چهو تهاون
مرده دلن گران حے
غنچه دهن گل و سیم
کر تنچه دهار دیکهو
ڈالینت ژلوم مه حاله

ھادِت انار دیکھو
بر سر ہمن ژلم شہ
بیہ نے نہ چھم قیامت
در راہِ عشق ہر دم
از سنگ و خار دیکھو
جگر یس مہ تل ژلم چھک
بیبہ نالئے سُو دِلبر

سر و قدس و ندس سَر
سُوی شہسوار دیکھو
روزس بو در ندامت
لارس بچشم پُر نم
ہر دم پرس انا الحق
بلہ نم ازار دیکھو
سورم نہ تا بجشہ

پیہ نار ٹن بو در بر
یُڈ فے سو سرو قامت
روز شمار دیکھو
گرہ عاشقن چھو زاہ غم
ڈیشن سُو بار بلیشک
پرارس لشیر بر در
عشقن آزار دیکھو

داستان حکم دادن ملکہ مرجینا برای غارت نمودن جہاز و مفرور شدن بھرام

زمحرومی پتن تس غصہ زیادہ
گُرون بہرام خجل رسوا ز تس
بہ بوزت ژاو بہر الس شہزادہ زر
گرن ہتم نالہ زاری سوی مولا
بو چہوس بیکس ٹمئت بے لبس بدریا
مُولی ہمنہ زاہ فرمان چانوی
ژہ چھو گ معبوُد لیکن چھُس بومنکر
مہ چھم اعدای دین ونبال ہر جا
نہ طاقت چھم ززر سپنم رہائی
پتو لاکن مہ بچانی روز اُمید
ژنا ورآسو بختن کر سہ یاری
رٹن آرام دل نھاون قرارہ
بصد سختی دوان بر تیرہ بختی
گمُت از ضعف و سستی آرہ کانوی

دِلون بلیشک یہمو نیو شاہزادہ
بیس انگہ گھرہ داس ہٹ سو گہالن
جہازہ مال ژاوت ژل سو بکبہ
خدا یا چھو گ ژہ پز کن مالکِ کُل
گمُوت دلخستہ چھُوس از رنج و غمہا
یہوی چھوم باعث اندوہنا کی
ژہ کُن سجدہ کرونہ زاہ بظاہر
زہر سو ہچو گر گان سیہ دِل
نہ چھم تا پادشاہاں مہ رسائی
نتھے پاٹھن بدریا تا بدہ روز
سہ زاری گیبہ اجابت نزدِ باری
بہت نالیس پلو تم خشک کرنے
بسوی شہر ہکنیے تلو بجلدی
نظر ژاون بہر سو گو سو حیران

گرون تمہ لوٹ دِلپونگ ائ جہازس
مرت گژہ بہر تُسند در نار زالن
وزنیسو یلبہ اسد لا ہیک بدریا
خبر نھاوت نہ از تقدیرِ یا کُل
ژہ چھوی معلوم ساروی حال ہیبانو
گمر چھیم از ندامت سینہ چاکی
گمت از شامتِ اعمال رسوا
پی تکلیف ہن پرت جایہ مائل
زہر سو آسہ فرت گوس نو مید
دِوان نالہ دوان ازدر دہم سوز
بروز یازدہ واتوی کنارہ
پوان وسوس زمدت آسو فانے
بوقتِ شام شہرس منز سو واتوے
دِپن یا رب یہ کیا سنہ چھوس ٹوٹ ڈیشان

بہ سوی آتش پرستن ہند شہر آسو
فِٹس کُنٹھ تہ پکِت چھو بنہ ہیکانی
دُوپن جایاہ کُنے مخفی بنیمتا
بہر سو آسُو فقیران درنگ و دو
وُچھن قبراہ وسِت گیمژ در انجا
سپُن مسفرور از دِل آسو غمگین
وَدان ہر دم سٹہاہ از بیقراری
سپن وار دسوی آتش پرستان
سپن فارغ زخورد و نوش در آن
قضارا گیے بگورستان راہی
وچھوک شخصا شنگت بر خاک بیہوش
گژہرت ہیر امسی احوال باوک
زسوز دِل غلامن کُن دپُن زود
چھو نہ از قسمتِ خود کانہہ آگاہ
دپوس بہرامنی ای دشمنِ جان
کرُت برباد ژی سانوی حکومت
دِوان تس طعنہ ملکہ ہر دم
یکان اندِاندِ تمی نس سلیت سیتی
حوالہ کرِتھ ونوہس حال سارُوی
زچن تم سوختہ جانن فتنہ مالہ
کہ ناسالِ دگر زین حال ٹھاونو
زچوبِ ترانس دِن ہفت دزچن
مشخص ونتہ بوستنا پکن آی

امی جایہ امس گومُت قہر آسو
زضعفِ فاقگی ہم ضعفِ جان تس
سوای خوف راتس روزہ انجا
زبہر جای سُوی ہر جایہ فقیران
وسِت تِم منز شنگِت رُودی سو تنہا
ہنن تِم سلیت کنہہ زن از غلامان
دیان لات و منا تس کُن بزاری
بروِن شہر واتی شام وقتن
یکان شہرس کنوی گے تِم زمیدان
تمِت واتی اسد بنہ آسو خفتہ
کرِت از دل غمِ دنیا فراموش
سو گو تاہ خوش سپن احوال بوزِت
تلوس کھند از دِ تِم لاتن غمک سود
دران اثنا اسد بیدار سپُن
بلاشک چھوک ژہ سانوی وجہ نقصان
بچوک ید سالِ اوّل کنہہ بہر غم
خدا کرنے ژہ تلے اس کرتھ برہم
سٹھا تکلیف دتوہس حسب خواہش
سراسر حال ماہ و سال ساروے
کرُن تا گبد کُورن ہیچو دیرین
منفرد آبہ پیالہ ژٹ بہ کھیادُن
تھوک تنہ خانسی منز بلیہ سو معصوم
اتھس کرِت ہرت سو چوبِ تر اندر زرانے

سپوون نومید سوی از زندگانی
دپُن روزی بروِکن شہر راتش
ہراسان ژِ سٹھاہ فکرن اندر پیو
لبن ونت سوی گورستان زمیدان
دپان از خوف بلہ بہرام بے دین
سٹھاہ برحالِ خود گیمت پریشان
کہ ای دِو صد خدا اس گی پریشان
کرِوک کھِن چِن تموو در وقتِ خفتن
ولی ناگہ بتقدیرا آکھے
زخوف جان جائی خود گرفتہ
نکہہ گژھتی غلامو پرزہ ناوک
زفرحت جامتی منز نکہہ نہ روزِت
باہستہ تلِت سُوی نیوک ازجا
دچھُون تکمُت سو والہ واشہ کُن زون
کرُت برباد سانوی مال و دولت
بسال دو ہمین سپنک ژہ برہم
بنھے پاکھٹن میان شہر واتی
باآخر نیوک تس پرانس بڈِس نش
غذا بادِت کرن کورِن حوالہ
تھوون زندانسی منز قید سنگین
منفرر بیگناہس صبح و شامن
بہرت کنجس اَمِس منز آسو مظلوم
اسد تس کُن وچھِت چون ببدلرزان

زخوفِ جان پنوی وارہ بیجان
خدایا ژی چھوہم ہر دم مددگار
رحیما چھوک صفت چانوی چھو رحمان
از ین گرداب غم کڈتم مہ جلدی
ہماندم گوسہ بوزِت حقتالے
نکہہ آیس تہ دل دِتس سنبلاؤن
رچھت بر سر از ین پس سرورِ من
رہائی ہند کرے چانوی بو چارہ
فولہ ناوِت دِلک بو حال بادی
کرے ھارِ دیاہ از حد زیادہ
ژلمنہ زاہ بلمنہ بیقراری
منقرر کرنہ کھِن تس گونہ گونہ
سپدن راضی ہمتس پٹ حقتعالے
ہماندم وتھو زباز رشور نہ شر
سہ بیشک غمزدن کر آسس شاہی
وزیرِ اعظم سُو امجد شاہزادہ
سپنمت گم ز دِت جای ننہا
کرن سُوی نکرقی زراز حد برس کو
مرکان منز وچھن بو دانہ دلنہ
سوزالن خانہ مالن ہرت جان شوبہ
کرن رسوا سو منز شہرن تہ گامن
لگان تہ ہہ خانسی منز آیہ لاران
دپون تس تراد غم چھوی روز قِناد
دپوس تم چھوی برادر میون امجد

وستِ از خوف ہیو بیہوش بُر خاک
مہ رچھتم از مصائب ہای کفار
مہ بُدیہ بخشنگ گرُھی گیاہ کرم زہ ذاتس
زاعدا چھم سپنمت سینہ چاکی
وچھت بستانِ دِل دُد حال تمسند
نصیحت کرت وارہ بوز ناؤن
انم ایمان اسلامس تہ کن تھاو
بو چانے خاطرہ وَن پان مارہ
مہ در دِل گوم تاثیر کلامت
خداشاہد کرے بو پور وعدہ
دلاسا دِت دِ ن تھفت گیہ چشم پُر نم
کباب و نان ساروی پرت تمونہ
دوہہ اکہ بر دریچہ کوستنا
خلایق جمع ہر سو مادہ نہ نر
قدم تھاون نہ تھاون گو شوری
کران تحقیق لو کن سببِ وعدہ
مہ تس پسُو واتنا دی تس مقرر
خدا لیس رسلیت سُی چھوم عہد تہ قول
بوز ہا ٹن جایہ آس گل اندام
نہ بوزس عذر ہر گز قیل و قالہ
دپان تمہ کوستانی بوز یا مرت
زدیدہ از خوشی سُی خون ہاران
مہ بوزم از کنو تیہو ہیو کلا ماہ
دِسن آسی خوشی تس گیہ بیحد

وداتی تس زچھی نیرت بڈے باک
کرمیا چھوک مہ ون پتوم مہ زن ہا
زہ چھوک رزاق سارس کائناتس
کران زاری فِرن رُو سوی بالا
سوزاری نالہ تمسند قال تمسند
وَدان کمہ تر مہ زہ چھوک ای دلبر من
مسلمان بوگیس غصہ زدِل تراو
لِلّٰہ لِلّٰہ وت اچھن منز جای نھادے
خدا تھونے ہمیشہ ژی سلامت
کھمے غم در تلاش کسنگاری
دِلس منز نیرت تسند دی ہول تہ غم
بتھی پاٹھن ادا گو کیو نز کالا
وچھان آسس کار و بار خلق دنیا
وچھن شخصا فرانگ شہرس منای
امی مضمونہ دیوان آسہ پارے
اسد برادر تمسند سرورِ عنا
کرس بخشش عنایت مال و گوہر
دگر نہ کرہ تلاشی خانہ نخانہ
بمیس شہ ونگرہ ظاہر تس چھو پیلام
کرن سُوی مشتہر شہرن نہ گامن
فلوس دِل تھد وتھفت گیہ سر دفا مرت
بنز دیک اسد واتژی سہ جلدی
جمع چھوی بازرس منز خاص و عام
ژٹن از پای تس زنجیر آہن

تمس روی نازس رنگ و روغن
ڈزن کر بکھابصد شوخی لوکن کن
زلیس شادی دست بر خاک سوی پیو
بہوش آو بعد مدت تھد و تہت گو
سپن بیہوش دوبارہ وستہ پیے
تمی زانن یمن آمت بنت چہوی
ازین میوہ دلی یس آسہ محروم
زلک کر سوی بلک کرتا بمردن
ازین صورت بہ بتش شاہ تھاوک
دتھرنگ گرد سوز ہجر از رد
چھلون ہتھونک تمن روی منور
ونس تم ابتدا انجام ساروی
زحال ملکہ سر ہم کرنہ آگاہ
شہن بلہ حال بوزن حال گونک
ازین واقعہ کرن تم چشمہ پرنم
بڈس زالک مکان و مال ساروی
گنڈت گل رو ونس تش ایستادہ
سزای جرم چھوم گردن زنی یہ
بخشنس تم گناہ تھونہ حسد تم
ستھا زاری کرن ولیس ملن خاک
صدا بوزم یہ اے عالم پناہا
دپوس شاہن سوے بخشینہ نتو تان
یہ کفرچ گنڈ بالکل ترا و از دل
یہ بوزنت تراو تم کفر و ضلالت

لباسا وہ دلنتھہ گڈنے سیلت پاٹس
اسند شہزادہ کس چھو پرزہ ناون
گلاب و عطر ہوس انو گہ ہونشس
رٹن تم چہرہ در بر آن مہ نو
زہر سو جمع گے مخلوق عالم
یمن در دل یہ چھو گوسنت سیلت پھیے
خصوصا زنانہ سوی یس چھوی دلس چھک
دوان نالہ یمن مٹھو خواب و خوردن
شہن بلہ و چھونہ کرنک اوسہ رویس
ستھا خوش گو وچھت شہزادہ ہند خو
اسند ہوشس اتن ہتھونس پرزہن حال
پروی فنس ایز آسو ینہ لارودی
از انجا واپس غرقاب دریا
زغصہ ہیچو کرزوم دِن ہتن چرنگ
دتن تم حکم قتل پیر و بہرام
بصد خواری دارس ہیٹ لدوک سوی
کھورن ہیٹ تراونس از عاجزی سہ
عفو کر تم رضای حق بنی زِ ہ
ازاں پس آو سوی پیش شہنشاہ
وَدان ریوان جامن تم دِتن چاک
سراسر چھوی برت از جرم و عصیان
گنہگار خویش و اقرب ہنت مسلمان
وگرنہ ون کرت رسوالعالم
زجشن آتش پرستی ہنز ضلالت

انتھس تہف اکر تھ درائی جان جانس
سو آلوا فجارس یامت گنن گو
سپلون تس زعفران رنگ وین پوشس
سپس بلہ ہمبغل باہم دوشیوی
وزان فرقت رود در دل ہٹ غم
کری کیاہ یای ایسز سوی رد معلوم
زفرقت یس ولس چھوی لگمتوی دِکھے
غلاموی تلت گرہ وانتا دک
بشفقت شاہانہ کرنک کالہ موتیس
پس انگہ از گلاب و عطر و عنبر
یہ ونتم حال خودای ماہ تمثال
زحال پیر و بہرام و جہازہ
زحال بوستنا تا سر و پا
سپن خونخوار زلن شہمار یکدم
مکانن نار دِن تہ کرنہ نیلام
سو بہرام آو پیش شاہزادہ
بو چھس بدکار تہ بیوار بدتر
کرن زاری ستھا پیش اسند تم
کران پر جرم خود افسوس تہ آہ
شہنشاہا عدالت دستگاہا
بو چھوس ما پوس کر تم لطف و احسان
کرن آتش پرستی تراو بالکل
کرن ماہی و مرغان چانو ماتم
غرض تل رنج و غم ماتم زہر سو

نعم: ماصحب بن راری سال ۱۹۰۵

داستان در بیانِ آنکه رسید ملکه مرجبنیا در ملکِ آتش پرستان و ز تلاشِ اسد میگوید

دیان راوی داکنهه دوه سپین یام
چوانی لوله جامه وصلکی گهاس
خبر دار و خبر دژ پادشاهس
بروی دشمنان یادا ملامت
زگرد سُمّ اسپان تیره دنیا
زخوفِ جان گوشهت ولولِ بنر دراد
ژه به تختس بصد توقیر و عزّت
خرامان تم قدم تراون بمیدان
پرژهن ملکس کرای ماه درخشان
بمرت ژورن رٹ سوی عشش کلاماه
یه بوزرت امجدن کرنس تسلّا
ز بهرام و اسد از رنج و فرحت
ونُ تمنه حال ساروی دانه دانه
خبر داراه خبر هت آو سر خم
برون شهر نوجاه سپنه ظاهر

اسد امجد بهت در عیش و آرام
دُوهه اکه چهی بهت تم شاد و خندان
کردک عرضاه تمتس عالم پناهس
برونِ شهر نوجاه گو پدیدار
مولِ جامه ولت ساری سراپا
عرض کر امجدن شاهس بر غم
گژهن بر ونٹهه ژه کیا چهوی بت ضررت
تمن هنز یام واتوی پرژهنه احوال
ژه کوه پژره عزم کرمت چهوی بد سال
تسند پیغام یت شهرس اندر آم
اسد چهوم مه برادر روز آگاه
دزاکس پ شهرس اندر سلیت پانس
ز بهرام و اسد روز و شبانه
شهنشاه ژه دلِ شاداب بوینی
سپه سالار جنگی فوج قاهر

منقر وفته شاهس نسس یاون آس
دو شی بارن به پیشِ شاهِ شاهان
شهنشاها خدا تهونے سلامت
بمعه شاهان سپه سالار بسیار
خبر یامت شهن بوزن سو ٹهراو
گژهت معلوم کره بو حال سرهم
ونتِ نئ امجدن با جمله سامان
نمو نیو پیش ملکه ماه تمثال
دیوس تمه چهوم اسد نامی غلاماه
تمس ژورس و یان چهی نام بهرام
مفصّل با دنس ساری حقیقت
نین یا ون قصّه شاه جهانس
ونانی قصّه آسی تم هماندم !
ز فکر و رنج و غم آزاد بوینی

رسیدن پادشاهِ چین در ملکِ آتش پرستان و ملاقات با همدیگر

سٹهاٹ پادشاه در شان و شوکت
خبر بوزت سپنُ از دلِ هراسان
ڈپے پرسانِ امجد گو روانه
سپین حیرانِ ڈلبشت یال و گوپال
بصد تعظیم گو بلبشں شهنشاه

بصد عزّت پکان با جاه و حشمت
سپلون کس دفعتاً وارد در اینجا
برونِ شهر یامت واتو پانه
وچهون نوجاه شماره خونه زیاده
وچهون با صد حشم سوی کجکلاها

تعجب کر شهن این اندر یاآن
تعجب چهوم یون کنهه چهینه آگاه
کرون تفحص چاهن ژنش تمی حال
هزاران در هزاران صف ستاده
شهس بر وبهکن سُو امجد واتو یامت

کردن بہر ادب خم سرو قامت
دپوس تم چھم دپان گوش چین
ز مدت چھی مہ نشہ پیر سٹھاه دور
بخشن چھم تمس در عقد شرعی
ولیکن آگٔ نہ گو وار پاه کال
بہوش یلہ آؤ پر زہ ہولس ای عزیزه
ستھو لان تم خاک پای آں شہنشاه
بوچھہوس قمر الزمانن خلفِ اکبر
نہ بطنی بلکہ چھہوی از بطن دیگر
محبت مہ کران آس حدّ و بیحد
کران آسدس نہ آسی قدر دانی
دلوک ماجن تہ شن سانن کلاماه
زنانہ عقلہ سعہ آسان نخالی
کرُون بر قتل ما احکام جاری
اتھس کنت تیغ ہت بر قتل مادر او
اتھہ ترادن تہ تھاون لطف و احسان
سپُن وارد در اینجا ہر دو یکبار
خدا ین رحم کرنم مہ غریبس
بسوم مہ سوی آسد تیہ بعد یکسال
یلہ تم شاه چینن بوز سارُوی
ثریاه بر نسُن نہ واراه لول برُنس
تعجب کرُنہ بر حال شہ چین
سوزن تم شاه چینس کنت ساماں

عرض چھہوم از کجا تو مہ انوه تشریف
پی تفتیش در حتر چھہوس بو غمگین
شہ قمر الزمان عالی ز شہیره
ڈلے مدّت گھر ہان کنوه وزه چھی
یہ قصّہ بوز تھی امجد و متن پیوه
زه دنتم قصّہ پننوی خوش تمیزه
دپوس تم امجدن ای قبلہ عالم
دپان یس چھی بدورا چھم سہ مادر
صفت تس ما چھ تمس منز ہندوئی بو
رچھان آسیم مہ سی از مادرِ خود
وچھہوک یلہ دشمنو سانوی محبت
تمامی عمرہ پت تھاوک لّاماه
شہ قمر الزمانن کینہ در دل
دوان ناکہ کہہ دمہ آسن سپاری
سپُون یلہ واقفِ اسرار حیندر
بظاہر تم دوباره آسہ دتن جان
ز تقدیر الٰہی گواسہ غیب
وزیر اعظم بو سپنو سہ دیار نس
تسندِ احوال دانہ دانہ ونو تس
رٹون نالہ تہ زہ ہنو تس پانہ ماروی
بہ پیش شاه ادمن گو سُو امجد
کرون تکلیف کتھہ پا کھن بچندین
کران آسو امجد سن ستین کلاماه

معاف بے ادبی کیا اسم شریف
بدورا ناو چھہوس سی چھم گونی کور
شہ غیورا نہ سندوی نور دیده
نشہ رخصت بو ہت گو ہر یکسال
شہ چین حال ڈیشت حیرت پیوه
دوباره آو امجد پیش بر پا
بو یاوی قصّہ پننوی حال سرہم
آسد چھہوس ناو چھہوی میونوی برادر
کھوڑے رچھہ نس بنہ پیوسی تھنہ بو
ینتھی پاڑھن بدورا راج بیسانی
لسینہ لگ تمتیا تیغ از عداوت
کتو گرنزدِ بابہ حال احالی
تھوون تم خار سوی فسینہ بالکل
سپہ سالار شہ حیندر تس ناو
سورُووی پت ز قتلِ ما سراسر
ز بعد رنج و غم تکلیف بسیار
مہ ژہانڈم کو چھہ کو چھ کرلیم نیب
اداکو آک ره زینگونہ در حال
بحالِ خود ستھاتس عار انو نس
رٹن در بر سٹھاتس قدر کرنس
خبر بوز تن سپُدن سُو نہ شاه بیجد
زبہر خاطر امجد دراں آن
کرت سر خم سپن وارد غلاماه

مژہ تم در سخن لعل شکر بار	زلجد عرض و تسلیمات بسیار

رسیدن قمرالزمان در شہر آتش پرستان و ملاقات نمودن با فرزندان خود و پادشاہ چین و ملکہ مرجینا

شہہ یار خشند ماہا کجکلاہا
تہ بوزت لگ وچھنی سوی امجد
بروِن شہر امجد آو لاران
سبب ونیتم زہ کمہ شرپہ تجوہ محنت
اداگو اک ورہ تا غایت حال
دوان ون ہر طرف سارس جہانس
خبر بدوی تو ہہ چھوہ بہر اللہ
ژلوک از سینہ سوی کینہ ژٹوک نال
وچھت قمرالزمان روئی دوکوہر
ژلس وسار وی زدل تس رنج وکینہ
نمواز آمد گور شہ چین!

سر دشمن زہ بونیے زیر پاہا
دپوس تم امجد ند دک مہ فرمان
کرن شخصس آہس نش حال پرسان
دپوس تم چھوی شہس قمرالزمان ناو
سپنمت غیب چھی تم ماہ تمثال
لبن نہ نیب تہند وی تا باہندم
کرِ وبہر خدا ازیں حال آگاہ
وودان گے پی کھورن تل قبلہ گاہس
کردن از دیدنس دیدہ منور
ز دیدہ اشہ ہرن از دید زن در
کرک آگاہ کرہس وارہ تسکین

بروِن شہر فوجہ دا تو بجد
تمن نیش بوگزہت کرہ حال پروِن
کتک چھوہ کتو گژہو فوج گراں ہت
پی تفتیش فرزندان گرہ دراؤ
تمن تیہ پانہ در امرت شہ تلاشس
ژہمنڈن ہر سو بہر ملک عالم
خبر یامت تمو بوزی ازیں حال
قدمبوسی کرکِ تس نیک خواہس
رٹن تم در بغل زن دل البینہ
کردن جیب وگریبان پرزاں ژ
کران از حال ماضی گفتگو تم

بہرت خوشحال آسی روبرو تم

رسیدن پادشاہ خلدان یعنی پدر قمرالزمان در شہر آتش پرستان و ملاقات نمودن با جملہ شہریاران

خبردار خبر ذرک ہماندم
زحد زیادہ تمس فوج وسپاہاں
خبر بوزت نبراز خیمہ درائی
کیک ت نفتار ہر ننہ ژ بالہ نیوان
شہس کیاہ ناد چھوہ حسب ونسب کیاہ
دپان ناد شنہ زمان تس نیکھو اہس

شہنشاہا ہمیشہ آس بیغم
فریدون شوکت و جمشید ثانی
سوی ہیران پی تفتیش آیے
ازان شکر پر ژہن شخصس اکس نش
سر سا محرم امہ کرتم بہر اللہ
شہ خلدان اکھ اہ مشہور عالم

بروِن شہر داتوی پادشاہا
بنیمس چھس زحق زن مہربانی
سو امجد دراو بر ونہہ کن بہر پرسان
کتک چھو کتو گژہ کت کن چھہ خواہش
دپوس تم پادشاہس کجکلاہس
تمس نش مہر شاہ ساری چھہ سر خم

سٹھاہ صاحب حشم در شان و شوکت
زمرت سُوئی گُمرت خانہ نبر جھوپس
نسندی خاطرہ شہرن تہ گامن
چھوکت جایہ بہت آن غیرتِ ماہ
دیوہ مردہ دِلن توہ زندگانی
حکومت گُرتہ گند توہہ سلطنت و عدہ
گزرہت قمر الزمانس و نوتہ احوال
زسوزِ سینہ تم جامن دتن چاک
و دانی آہ پیشِ قبلہ عالم
رڈُن با سلینہ چارِت زورہ دلبند
دپُن تس کُن کہ ای روح و روانم
لگی پاری رٹِت ون بردو دیدہ
محبتہ ژہ زدل یکبار تراوُت
کوٹھِن از جستجو رُودُم نہ طاقت
شہِ قمر الزمان شرمندہ سپُن
زادّل تا باخر گُرتہ آگاہ
ژلوک گینہ زسینہ شاد سپُن
سپن حاضر سمتِ تمکین و باجاہ
بغلگیری کرک باہم تماہو
سپن حاضر بخدمت دست بر پا
کرک با بوستنا عقد امجد
شو بان تم اسس دو نوی خط و خالہ
کروک جلساہ نشاطِ انبساطاہ
فرک پارے بہر شو شہر و گامن

کران ہر دم غریبن پٹ مروّت
ینہ نبزت گو گرہ ماہ پارہ
پرژہان پیغام ٹھفک خاصن تہ عامن
توہہ یُدوے خبر جھوہ بہر للہ
کرِیو شاہِ زمان تژ قدر دانی
دکوس تم امجدن امیرِ دانا
زسرتا پا کرن واقف ازانحال
وڈُن وارہ لڈن تم خاک رویس
دتن سجدہ پاتس سر کرُن خم
گہے خندان گہے گریان بزاری
دندپنا جان اے جانِ جہانم
ژہ ماز انتُمن کیاہ حال آسی
رہھُن ساڻوی بیکدم ہمشر اوُت
نہ رُودم گاش چشمن نہ کوٹھن ہوش
وچھانی از ندامت اسُوبن کن
زحالِ یکدگر آگاہ ساری
اجارہ گیمتی آباد سپین
سپن سر خم کرک عرضِ سلاماہ
اسد امجد شو بانی زن مہِ نو
شہِ آتش پرستن جملہ سامان
سپن دلشاد ساری حد و بیحد
بعقدِ شرع سپن تم زہ پیوند
کروک سارِ رسمت تہ اختلاطاہ
بخوش طبعی سپن سازندہ حاضر

شہِ قمر الزمان نور البصر جھوپس
گریت گو بے خبر وچھو نہ دوبارہ
ولیکن بوزنہ نیباہ نشاناہ
لبوتوہ منزدِ محنت پیشِ مولا
دیو بخشاہ از حد زیادہ
توقف کر کریت زینحال آگاہ
خبر بوزت سو بیو بیہوش بر خاک
عجب حالاہ سپُن تس نیچکویس
وچھن شاہِ زمانن روی فرزند
پران حمد و ثنا سُوی باری
پدر مادر ژہ مشفقت نور دیدہ
ژہ ماز انتمن کس غصہ کاسی
اچھن ٹھفک گاش و دود چانہ بابت
مہ کر تھم زعفرانس ارغوان پوشس
عذر خواہی کرن پیشِ شہنشاہ
سپن آشوک زچشمان خون جاری
ازاں پس تم ہمہ پیشِ شہنشاہ
شہِ چینن تہ کرنک زت کلاماہ
سُو ملکہ مرحبا ہم بوستنا!
مہیا کرتہ بہر میزبانان
سُو ملکہ مرحبا اسدس حوالہ
سپن آمیختہ دونہ وی چو گلقند
کروک کھن چینا تہ دعوت ذر کھاص عامن
نکاحن قاضی مفتی رُودِ ناظر!

بہر سو پریہ در گرگر سمت آہی — زجمع جای گراڑ نس اندر آہی

غزلیات مبارکبادی در بارۂ عقدِ نکاح وجشن شاہانہ

از چھم شادی یار میلہ یارس
من سرہ پننی ون دِمہ یارس
کتَ کتو آیوس بیت سمسارس
چندن دارس تس بالہ یارس
ونِ مہ دمِس ہرد یارس
ڈونگل لاگتِ بحر اسرارس
کباہ کرہ دِلہ کس بیت ازارس
راہ کباہ کُدنم پرژہ ہا یارس
زیر و بمہ سازس رگہ بوچارس
کُس دانتہ تھندس تت اہارس
مُشتاق گو سس نت انوارس
رنگہ رنگہ رنتھی لعشر کہارس
الیشہ بر باغس منز بو برارس
شاہِ خلد انسَ تسَ سردارس
ہر سو شادی فصلِ بہارس
قمر الزمانس تسَ نامدارس
شاہزادہ امجد ماہ رخسارس
ستَ زن یم آہی منز سمسارس
ستَ چھی مقام منز اسرارس
ستَ دارہ بر چھی اَت دربارس

چھوم ملہ ژارس مبارک
ہنَ ہنَ وندہ ہُس بیہ ناسانو
ہت زیبنت مہ پت گینہ یار
پرنگ وتھراوس رنگہ ڈالان
سنہ وگنہ در دنیا
پلئے ہنہ یارس نیرہ ہر سو
زاہ کرہا ونم ماہ رخسار
لاہ سی سیتین گرتم فالن
ونہ ہارس پننوی حال
وُیس آسہ شاہس سلیت ہر آن
بمہ سلیت عالم چھوی نایان
بیبہ ناساعتاہ دیہ درشانو
دلیشہ دلیشہ فیرس بوزمنا
شاہا چینس شادی چھم
چھم مر جینا ژہوہ ماران
کانہہ چھہنہ ثانی در دُنیا
جگرس اندر کرہس جاے
ستہ رنش زن چھم گواہ نزاوان
ستہ نی سیتن لی کتھا ونم
ستہ فیے ژو پرتِ خلوت روز

از آبادی گرژھ اوچارس ״
سنَ دِتِ مہ گوم بیت لوچارس ״
لت مہ کرنم کتَ جایہ پرارس ״
ہنگہ منگہ کرہ نادار نادارس ״
لوکہہ لاگتِ ھر جایہ پرارس ״
لے رٹہ تس سلیت بو اذکارس ״
تھاہ ومہ نارس تیہ بو لکارس ״
الااللہ سیتن لِ گرژہ یارس ״
کن تھاوہ ناسوی زارس پار ״
سُوی گرژھ واقفِ پرتِ اسرارس ״
تمکوہی شوق چھوہی پانہ غفارس ״
منہ فل ژتھرس پٹ سبزارس ״
کیشہ بند بیرس منز شالمارس ״
شاہ ابو انسَ تس غمخوارس ״
گمہ شبنم چھوس پٹ رخسارس ״
نو نگہ یا دُن از لوچارس ״
قربان آسہ دس تس ہمیارس ״
ستَ ہمپوش فلِ منز بوسارس ״
لیے ادہ لبہ ہم منز اذکارس ״
ستَ شاخ وچھہ ہکان اشجارس ״

ست دوہ ہفتس چھی پرتِ کارس
بشیر مُشتاق چہوس دیدارس

کت تھا دسالکں ہنرزی یاد
برتل بیویہ مُرت ثرحیران

ست زمین آسمان ہنزسمسارس
پر ژہہ ہا کینسہ محرم کارس 〃

غزل مُبارکباد بطرز دیگر

مبارک صد مبارک باد
مبارک در چمن بلبُل
مبارک ازچھ اس توشن
مبارک زندہ گو عالم
مبارک ازسمے ساری
مبارک از بلم سینہ
مبارک از رضا خواہن
مبارک لج فولے باغن
مبارک سارنی بارن
شہِ خلدان ماچینس
خوشی قمرالزمان شاہس
اسدا مجد دِوان ژہالہ
بشیرس از ژلن دادی

مبارک صد مبارک یاد
بہر جا چھی کران غلغل
مبارک چشم ماروشن
وزان ہر جا چہوزیر وبم
عطا از حق سپین یاری
فراقک از ژلم کینہ!
بین ہر سو شہنشاہن
سپین مرہم اندر داغن
لگک قربان غمخوارن
ابوس ملک مرجنس
گروہن یکدم ژلوس ماہس
درخشان زن گُلِ لالہ
سپین تم خانہ آبادی

مبارک از سپُن دلشاد 〃
سپُن نابود از صیّاد 〃
زفرحت از سپین اس شاد 〃
دزان دشمن سپین برباد 〃
اجارہ از سپین آباد 〃
زفرحت فن دمواس داد 〃
یمن از حق سپُین امداد 〃
سپین از بندِ غم آزاد 〃
یمو کرہم ہمہ پٹ امداد 〃
بہر سو شور و شر افتاد 〃
دوبارہ سوی سپُن آباد 〃
زفرقت تم سپین آزاد 〃
خداین کرز غم آزاد 〃

داستانِ دربیانِ واپس شدن جملہ شہزاران بسو دیار خود معہ قازنِ متعلقہ بامی

تیھے پاٹھن دوہن کینژن بشادی
سکھر کرسار وی ہنن گرن کُن
شہِ آتش پرستن امجدس کُن
شہِ قمرالزمان ہت سپنہ رخصت

ازین شادی بہر سو گیہ منادی
بصد فرحت شہِ چین سُوی خانہ
نمامی ال و دولت تخت ثشرن
از انجا دت شرک سوئ ابونی

دوہن کینژن مرخص جلسہ سانین
شہ مرجینا اسد ہت گیہ روانہ
شہِ خلدان باصد شان فشوکت
دوہس منزل المنزل یم پکن چھی

نزدیک ابونی وات یامت
برِت لولاہ پپن تس نندہ ہن ہن
شہنشاہِ ابونن شہ زمانس
شہ قمرالزمانس دِ کھ ژہ رخصت
مہ چھمنہ وارثِ ملک وحکومت
یہ چانوی حکم ون مانوم یہ بر سر
سہ ہیپتھ چھے ستھا منز اضطرابس
کلس پٹھ فرتنک ہیومت ہمتس کوٚ
کرِت دیدار بوسوزن دوبارٕ
باآخرات صاحس تم تہ دژتن
دنک شاہِ ابوٗنس فوج ولشکر
ہزاران ساز وسامان یژ نمونہ
شہِ خلدان بصد جاہ و حشم راد
نمی شوقِ وطن ہرت آتش درِدل
بدنگو نہ یکن گے شاد وخندان
غلاماہ سوی خُلدان سوزِ کھ تامت
باستقبال شاں تم مادہ تہ نر
زر و گوہر ہمتس عالی نژادس
سپنٗ ہر سو مبارک بر مبارک
سمانس پٹھ کران تحسین ملایک

شہنشاہِ ابونی دراو تامت
بہت تت جایہ کنہہ دوہ سوی خلدان
بِستادہ دست بستہ عرض کُرنس
مہ دِ موت چھوم امس ملک ابونی
یہ گژھ تراون سہ چھم چانی ہموت
ولے کنہہ دوہ ہمن بوسبت پانس
زہجرت چھے گمژ منز انقلابس
وچھت دیدار امسند تس ژلن غم
بلک سارن دلک غم غصّہ خارہ
تیاری کرتمو باجملہ سامان
شہِ قمرالزمانس مال وگوہر
مشخص فتنہ باصد شان وشوکت
کرانی یا سمن گند وسمن کراو
گِہی یک بر بلندی گہ یہ پستی
سپن وارِ دتمی در شہر خُلدان
خبر یامت تمی بوزی ازین حال
برون شہر تم واتی سراسر
رعیت کیاہ ونے کیتاہ سپن خوش
مبارک از خداوندِ تبارک
پتھ ہٹ کھسی از شوق دیدار

کرن تم پیشوائی میزبانن
تیاری کرتمو باساز وسامان
مہ چھوم عرضاہ بایید اجابت
زہہر سلطنت خلقِ ابونی
دپوس شاہِ زمانن ای برادر
وُچھس یٹ والدہ سرورِ وانس
فراقس منز سہ ریوان ہات نہ دوہ
ژلس غم تہ بلیس دہ رنج وماتم
تاٰمل کراول شاہِ ابونن
پیس انگہ گی روانہ سوی خلدان
زنگار نگ میوہ ہائی گونہ گونہ
شہنشاہِ ابونس ہتو کھ رخصت
دوہس راتس اکان منزل المنزل
گرگی از بادِ صرصر تیز دستی
نزدِ شہرِ خلدان وات یامت
سپن مخلوقِ خلدان شاد وخوشحال
نثارِ سر کروکس شاہزادس
عزیزان شاد تہ اعدا مشوشی
زمین ہر سو سپن پُر از خلایق
غشن پے منتظر از بہرِ انوار

زہر سو دراہ بر بلبیہ خوش ادیبہ دنان در گر گری آسے قصیدہ

غزل مبارکبادی تشریف آوری شہزادہ قمرالزمان

اَمنا دلکوی تمنا درامے	ماہ روی آمے گاہ تراوان	آمہ ناوانددم از شہہ لامے

دزمتره برنه موره بامن آمے
خوردسال آتس دراليس خامے
ہٹہ کے رتہ سبت بولکھس نامے
ینہ گوم ہیرت تنہ نے آمے
منہ چھن نارن کنہ مہِ دِژامے
برابر تھاد مس مسکی جامے
ہنہ ہنہ سنبرت نو سہ کڑامے
صُورت بندرس ؤنِ مہ دِژامے
انا عرضنا مہ قرآن پرامے
من سرِ پلنوی کمپوشس فیجامے

تمکی شہجادہ تن شہلان
لوکہ پامہ کنہ ژنجہ چھم الوان
نٹہ کوہی آب زن اُش ترادان
تن نارہ زاجنم گوم بریان
زن آتشو زیرہ بمہ سوزوایان
بیہ نادوہہ اکہ مہِ میزبان
تنہ ولہ یارس بنہ یکسان!
ہرہ لو بنہ ژہانڈم سوی لامکان
پرپر لاگم تیر غیر زان
بیہوشس جہاتس تمکو نوران

ہرہ مرد و بارہ از زوڑامے
آتس شہرچ بولجبس گامے
ژہنٹہ سیت کرنم صُحبس شامے
منہ منز ہمہ ہن گترہ نارلامے
جنتہ الفردوس بوزنہ آمے
دوررہ ہیہ تھرہ ہیم ہامے
رُنہ دا مانہ تنہ زاول جامے
دلخن اقرب پیغام آسمے
سرِ ژٹ ہنگہ منگہ سیلاب آسمے
بیکس شبیرس دردل سنیلمے

وارد شدن شہزادہ قمر الزمان در شہر خلدان و ملاقات نمودن ہمراہ والد ماجد خود

تمبھے پاٹھن تیہ تنہ تس حسینس
ؤنان سوز و گداز کی داتانانہ

غزلخوانی کرانی نازنینس
بصد جاہ و حشم شہرس اندر ژامے

بصد ناز و ادا استوڑ پاپنہ
ہمہ خورد و کلان گژھنہ نین درامے

سپُن وارد سو در برجِ سعادت
تمامی اہل مُلکن کرکھ رخصت

داخل شدن شہزادہ قمر الزمان در حرمخانہ و بیہوش شدن بر وقت ملاقات مادرِ خود و تعریف چالے گوید

دتم ساقیا جامہ پر ازمے
بیک جرعہ گژھہم دل شاد و مسرور
باین عاشق منگن چھوس می پیاپے
دزم دل گلشنس منز چون عنادل
ازان جامے ہمچ شہرت بعالم
اکی دا گژھان چھی زندہ بسمل

کری مردہ دلس دارہ مہ سوی حی
کنون چھوم دل کبیدہ از جدائی
لبی سوز و گدازس کن نہالی پے
سپنم چھی یہ مجلس مست و مخمور
جوانی چھی ژلانی رنج تہ غم
کہ نامس چاکے در جنت ہین جاکے

ازان جامی کہ غم از دل گژھن دور
جدائی چھم ستم در آشنائی
دتم جامہ تیا ماہ مہ ریٹم دل
دتم جامہ یہ مخموری گژھنگ دُور
خصوصاً کاشرن ہاندراحتِ دِل
بناز و سازو از دل مہ ژلم گرامے

اَمی چایہِ مأے دِل چھُو ظُلمت
اَمی سِتین نشاط و ڈل چھُو روشن
اَمی سِتین ژلانی غم تہٕ غصّہ
اَمی سِتین چھُہ مُفلس پیٚڈ برانی
اَمی سِتین چھُہ مُفلِس برقرارہ
یہی چھُہ باعثِ مسرت میہ در غم
یہی چھُہ ہُکبین ہر دم مددگار
اکی پیالہ چھہٕ رنجوری ژلانی
دپان قمرالزّمان بلہ در حرم زاد
چُو دِل زن زیر سینہ در کنار
دستِ پیٚے بر زمین بیہوش بر خاک
بہر دم چھِک لگانی پارہِ پاری
سپُن ہر سو مبارک صد مبارک
ازین شادی دلس فرحت مبارک
مبارک نورِ چشمن نور دیدن
سپُن از جمع خاطر دل پریشان
مسرت ییم گی کرِت تم گے جدائی
مسرت مالس تباہی چھِی بلاشک
مرگ چھُہ ناو بیڈران نامدارن
مرگ چھُہ آتش نیوان اہل چشمن
اَمی مرگن ہیہ نیونم راحتِ دِل
اَمی نیونم دِلک آرام و راحت
اَمی مرگن بو کرنس حال حیران

اَمی سِتین دِلک ہمپوش ظُلمت
اَمی سِتین بہارس منز تولی جان
اَمی سِتین نزاکت درد و کوہ
اَمی سِتین گژھان غمگین دِلس ست
اَمی سِتین سمان گیمت آوارہ
یہی چھُہ مونسِ خلوت میہ تنہا
یہی چھُہ باعثِ تسکین بیمار
غرض آبِ حیاتک چھیٚ نمونہٕ
وچھِت تس والدن کوتاہ بُرن چاؑ
زحد افزون سپن فرحت تمن بام
زسوزِ سینہ جامن دن ہنک چاک
جدا یکدم گرِک تم اک اکس نِش
مبارک از خداوندِ تبارک
مبارک گیہ جدائی دور یکدم
مبارک خانہٕ دل وارہ روشن
خوشا ییم زندہ روزن بیہ مِلین
مسرت سوران ساری آشنائی
مرگ چھُہ خانہ وارن خانہ ویران
مرگ چھُہ مدہ والان تاجدارن
اَمی مرگن کرس دِل لخت افسوس
اَمی مرگن بو کرنس سینہ در گِل
اَمی تھادس کنوی گنسی ستھاہ بیم
اَمی مرگن بو کرنس دِل پریشان

اَمی سِتین دِل درویش روشن
اَمی سِتین شبِ تاریک پرزلان
اَمی سِتین ژہرس خاطرِ گرانی
اَمی سِتین سرودس منز نزاکت
یہی چھُہ باعثِ فرحت میہ ہر دم
یہی چھُہ راحتِ جان در الم ہا
اکی پیالہ چھُہ بیماری بلانی!
وچھِم ات منز فوائد گونہ گونہ
رٹن اندر بغل زن ماہ پارہ
سپن مدہوش کنہہ روکنہ آرام
سمِت دایہ ٹکن آیہ ژرو پاری
بصد جلدی تلک از عقل و دانش
خبر فرحانس اندر شہرت مبارک
مبارک ژل ز دل از رنج دائم
مبارک از سپُن آباد خلدان
مسرت ییم گے تمِن کرِت رنج نادن
مسرت جورس جدائی چھِی بلاشک
گرانی خانہ مالن حال حیران
مرگ چھُہ سوز ناوان گاش چشمن
اَمی مرگن زشادی کرسہ مایوس
اَمی مرگن میہ نیونم صبر و طاقت
دِنی گیہ رنج و غم کیتاہ تلن بیم
اَمی مرگن کرس بیمار و بیوار

امی کرنس ٹھاہ بدنام وزیر گار
امی ہر گن بچوری مدہ دالُس
امی کرنم مہ شکرّ انگبین سم
مرِس چھوی خانم آرام و شادی
شہ قمر الزماں گرہ واتو بغم
خزانن بر کرِک واتھ قفل تراوک
امیران دغریبان گیہ یکسان
دوہرا کہ پادشاہس ہیوٗ خیالا
زجنجالِ حکومت دلِ کھٹن مہ
بملک و مملکت شہزادہ تھاون
خدا تھوینس حکومت خوش نشرادس

امی ہر گن نسوس کرنم مہ سر تل
امی ہر گن بجسرت نارہ زالُس
چھلت ہنونم زدل شادی تہ راحت
امی سیتین فنائی تہ بربادی
نثار سر کرِک تس لعل وگوہر
نقیران وگدایان منگنا وِک
ہدینگو نہ دہ یان گذر یا دیٹر کال
گژہن فانی چھو باقی حقتعالےٰ
بکنج غار چوں بیمار روزن
زہر معنی نصیحت بوزنا وُن
وزیران وامیران سنبرا وِن

امی نازک بدنس کرمہ ہا نکل
امی اکر دم بو تھادنس چشم پرنم
امی بلہ نادم درِ خاک حشمت
غرض ہر سوسپین مشہور عالم
زمرّد در نگین و لعل وگوہر
تھوک نہ کانہہ گدا در شہر خلدان
بشادی بفرحت واریاہ کال
ازیں فانی چھو بہتر پنہ رٹن مہ
کلام لا تعلق زاہ نہ بوزن
یہ مسند شو یہ امسی شاہزادس
زحالِ دِل حکایت بوزہ ناو

بمو کرہس مبارک برچنیں رلے — تمن شہزادہ سنزی آس تر مائے

مقرر شدن روز تاجپوشی قمر الزمان و نامہ نوشتن شاہ خلدان بنام شہریاران عالم و آمدن آنہا در خلدان و تعریف باغ میگوید

مقرر دوہ سپون بر تاجپوشی
سپون گمنام ماتم روز فرحت
طلانہ نقرہ چھاوک جایہ جایہ
ذرِک سی کام تس لیسہ لا النقش بود
زِ کابل منگناوک فرشِ پشمین
زترکستان غلاماں خوش بیانہ
مکمل ساز وسامان گوزہر جا
سر و پاچھی جرت از لعل وگوہر

کرن برایِ خوشی گژہ تھو نوشتی
مکانن گچھ کرو کی دیوانخانن
مقرر گیے ملازم پایہ پایہ
زجیر من منگناوک باس زر
پئی خدمت کنیزان شہر چین
یہ جائی سنبرلاسہ منگناوک
مہیدان خیمہ کرکھ برپا
دبیرس حکم کرنے پادشاہن

مہیا ساز و سامان ناز ونعمت
طلہ چھاوک بہر جا شامیانن
مقرر ہر کسے بر کار خود رود
سپون ارشاد قالینن بکشمیر
زا یران اسپ تازی چار جامہ
ہمہ مجرم نہ ملزم بلہ تراوک
انگ سازندران ملک کشمیر
نیں بر وہنکن دیُن عالم پناہن

سپُن حاضر دبیر خوش رقم یا م
لیکھن رقعہ دین تہ نیکخواہن
خدائے بے نیاز سِں حمد ساری
کریمیس جس لئی نہ کانہہ زوالا
زشوقِ دِل کرن پیدا ٿئی سانو
زشوقِ دل ونس با صد سرودہ
درودہ جھوی دوا سارن بلائن
درودس جھی ملائک ٿڙھ براتی
تسندن اہل بیتن جھیم وسیلہ
ابوبکر و عمر عثمان و حیدر
زبعد حمد حق نعتِ پیمبر
بو عاجز جھوس توہ سرتاج ساری
بائیں ساعت زوقتِ خورد سالی
بو سپنوس ون سٹھاہ شرمندگی جھیم
لہذا تاج بخشی نور دیدس
باستغفار خود شاہد بو تھاون
از تشریف منزلت کفش خالنس
قدر نجبہ کرو توہ سانہ راتھاہ
ولیکن از نزرگی گیاگر ہو کم
لکھان جھوس معذرت تاکید ہر دم
توہ جھوہ از خدا انعم البدل جان
سعادت جھیم تہندین مہ سعادت
اگر معذور روز و روزہ محروم
وٹ سوزن لبسوئے نیک از جام

حکم کر نس شہن ول تل قلم تام
عبارت تم خطن ہی اس لیچھیر
جھہ بندہ اسن ممتس ساری سو باری
سو کُن از حکم کن عالم ہویدا
شوبہ ون تہ رتبہ دُن کیا نندہ بانو
درودہ پر درودہ بادل و جان
درودہ سیت روشن جان دل و تن
خداین حکم دتونی پر درودہ
و نادت لگتک پلن میانوی قبیلہ
صحابن آلنی یارن تمامی
بو عاجز جھوس لکھن توہ ای برادر
کرم پر معصیت اوقات برہم
تھوم نہ بجای کانہہ از جُرم خالی
بتوبہ آس تخت و تاج تراوم
حکومت گرنہ گُند سامان بخشس
دوان تکلیف جھوس ایمہربان
جھو فخر و عز تھاہ مہ ناتوانس
اگرچہ دِل توہ تکلیف جھوم عیب
اسی بابت کرانی جھوس بو سر خم
ییوید قدر و منزل جھوم دوبالا
مہ روزم تا قیامت لطف و احسان
فلانی دوہ مقرر روزہ شادی
گرہم امید ساری وارہ معدوم
شہنشاہان عالم جملہ اطراف

بہر جانب شہن تہ پادشاہن
ہتھی پاکھٹن لیچھم ٿڙہ جھیم مہ وہ چھیمز
سو جھوی معبود بر حق سانو موالے
کرن تم انس و جن عرش و ثریا
ممتس از جان و دل شوبی درود
درودس پانہ حضرت جھو نبی مہربان
درودہ پانہ داور جھوی پرانی
پران بو جھوس ژہ پر ہر دم درود
درودہ پر بیاران پیمبر
جھیم ساری ممتن خاص تہ عامن
لکھان جھوس بو توہ از خواستگاری
فردوس پانس کرم نہ کانہہ گناہ کم
سٹھا بد کار نہ ہرگز بزگار عالم
گرن شاہی مہ ون سوگند باوم
بائیں باعثِ بو عالم سنبر اون
کرو نا رحم بر حالِ غریبان
دیو غمگین دس فرحت مہ سانتھاہ
خطا جھیم سر بسر اُن منز جھو زیب
تکلف کرمہ زانم سادگی جھیم
دیو توہ منز و نعمت حق تعالیٰ
بو جھوس مانان جھمنہ کنہ خفیفت
دراں ساعت گرہم واتن بزودی
سلام و دعیہ لکھوس تمام باام
کرن دعوت ملوکن قاف تا قاف

از انجمله شهٔ ماچین ویران
شهٔ بلقان و شاهٔ تنج و تاتار
شهٔ سمقند و نبه شاهنشهٔ رُوم
شهٔ هندس نه ونژس واره انجام
غرض خالی ٿئون نه کا ٿهنته شهراه
سپین وار ڏیهر جا رات نه ڏوه
مُصفا کر نه میدانا ماوّر
زمین روشن سپین از خیمه خرگاه
بهر سو آس ظلمت گل نه گلزار
وڇهانی غم ڙلان لوله بیمارن
عجب رنگاه ڇهو ڪڊ مُرت گل ڏیهرن
ڏوان ناله ڇهه ڪاره پت ڙو پاری
گلاب وهی نه مسوڪ آره دل جان
زمخموری وڇهان سُوی دوره ڏرے
گل ارقم زمیتس سیت پیوند
مبارڪ صد مبارڪ لکهه مبارڪ
درمن پوشن سمن گرزاه نه تعریف
ڏوان ڙهرٽ بر زمین از بهر خوبان
ڏوهس از سر فراری سر بالا
اما گڙه نامتس هیانوی ڪنن زاه
زهجر یار نالان زعفران پوش
بڏت در هجر حیرت گوش تا گوش
ڏوان لاف محبتّ ارغوان پوس
وڏان هر دم سوٽنس قبل و قانس

شهنشاه حلب هم شاه توران
شهٔ ماژندران و شاهٔ ڪابل
شهٔ زنگ و شهٔ جاپان و خرطوم
شهٔ چینیس ڪرن ڪیهٔ غدر خواهی
شبان روزی سوزن قاصد هر جا
سو پانه درنیاری رُود مصرف
جرن خیمس اندر نه لعل نه زر
سو باغاه ڪیاونے زن باغ جنّت
لب جوین نه آمُرت واره سبزار
گل نسرین و سنبل یاسمن ڪیاه
نوان دل [illegible] ڏوره سیتی سر مهرن
سنزه بو شور زوپٽ کهاٽمو یان
چو زلف ماهرو یان عشقه پیچان
گل یاقوت احمر گل هزارو
نجو شگونی ونان چون شکر و قند
گل سوزن بعجز وانکساری
تمن در سجدهٔ مولی به توصیف
گل افتاب نسن مهتاب شولان
شبس در وصف ذاتِ حق تعالٰے
گل فرخ چو مه رخ از لسی شرم
نونی گرایه سپتن واره سوهوش
زخوشبوی دمے ڪیاه سور پوشن
دنانی عاشقن می نوش می نوش
چمن بر بر گلو بلبل برن چاڏ

شهٔ تربت شهٔ ڪشمیر و بلغار
شهٔ جرمن شهٔ اٽلی و بابل
شهٔ روسس تهٔ سوزن خاص پیغام
وزیر اه خاص سوزُن را بونی
روانه یام قاصد گے بهر سو
ڪرون دربار عام و خاص موقو
ڪرن ڏیره بپا هر سو هر جا
دلس سکین جانس آسو راحت
بهار ارُت چهو آمُرت سبزه زاران
گل داؤدی بر بر چمن ڪیاه
ڪڏت زود ر ثنای ذاتِ باری
دزه دزه عشقه بیمارن چهو شهلان
سر سنبل ڪهٽ از شرم ڙدرے
ڪران ناله ڏیان تم پان مارو
مبارڪ نو بهار آمد مبارڪ
بهر دم سوی ڪرانی ناله زاری
گل ڪافور چهوی از نور تابان
تمن پٽ بلبل سمسار بولان
گل نسرین بصد تحسین ون ڪیاه
ڪرت چهوی آسن نازڪ سٹاه زم
مبان سبز سر اُمرت سو ڪم پوش
نموت دل چینکین نا فروشن
زهجر یار بو دل داغ لالس
ژه ڪیاه زانگ بوڪیتن هند ونی ناد

تیھے پاڑھن گلن لجمژ فوے جان
گنڈرت وردی ستادہ چھی ہمیدان
ژنن پوشن چھونن تعریف شوبان
ازاں سُرخی سپنمت باغ پُرنور
گُلِ بادام تراوت دام جادو
بخور دلن چھس زشیرین بار لطافت
گلاس ہنز سو خوبی کیاہ ونی بو
سُمانُس تل چھہ شوبان زن ستارہ
ازاں سبزہ چھہ در گرمی کھوبن بام
علیلن تپ ژلن از جام یکسر
ضُمیر اپوش از دلِ ہوش نیوان
زنیک دانہ تپِ محرق ژلانی
دُدہ امر چو جامِ شیر بربر
نولی برجستہ لجمژ گونہ گونہ
چھہ چمکان برگِ گل بر سبزہ زمینسان
عنادل در چمن سرمست و جولان
زہر سو شور تلموت پوشنو لو
وچھانی چھوی ژلانی رنج و ماتم
بیبانِ باغ جو باہ پیچ در پیچ
اڑان قمور چھی در کامرانی
لبِ جو شوبہ ون گلہای نسرین
وچھہت عاشق مزاجن دل چھو بان
بہت بر آسمان غمناک ژوری

سپنمت باغی چھوزن باغِ بستان
ازان پس صف بصف آن ناشپاتے
چھوزن نازک بدن ہند دلِ جانان
زمستی بلبلِ ملہ ہوش نالان
تمن ڈیشت سپنمت مست آہو
الوچہ زن بلوچستانہ آمت
زچالی چھی نون ڈالی بہر سو
مولل ازجان دِل وچھی بہی مہ
ژلان از دل حرارت کام و ناکام
سونارنگی زحد تنگی نوان دِل
بلانی دِل ژلان از دِل چھوران
بباغِ حسن نسن جانباز تر بلہ
ازاں خوبی اکی تعریف کم کر
وتھرمت سبزہ باغس تن چھو مخمل
گہ گویا بر زمین آمت چھو آسمان
گلن پٹ شعلہ زن گلہای انار
بمستی تم دپان ہی بہ کیاہ گو
دوان طوطہ بہر سو نالہ آسی
ازیں پیچی چھو زلف یار زن پیچ
قطارہ در قطارہ آس نموار
چھہ زن سنگ دت گمت فرہاد شیرین
غرض کیتھہ ونے اوصاف ین باغ
للہ ون دوزخس چھوی نار مورے

نگہبانی کرا کرانی زن چھی سفیدان
دِون ہردم چھہ دعوائ جبانے
گُلِ انار در سُرخی چھو مشہور
گُل انار نی منز پان ژلان
بسم قندن چھہ قندن منز شرافت
زمحبوبی ستھاہ مشفق بنامت
عنابن دل تھوم مہ برقرارہ
ژلانی دردِ دل یامت ژہی مہ
برت چھی نارجیل ازمی سراسر
نوان دِل نہ چھو بخشان جان بدل
کران وچھی چھہ دِ کل سایبانی
دِوانی جوش کیاہ چھوی سوننہ دبلہ
غرض فل وارہ کل از ہر نمونہ
دِوان تت پٹ بہار اہی نہ مسول
گلن پٹ رنگہ بلبل آسہ بولان
ژلن بلبل دپن گو یاہ تنُ نار
زخوشبوی سپنمت مست عالم
نوان ہر نہ بمبیدان ژنالہ آسی
میبان جوی عبش زندگانی
کران با آسمان تکرار تکرار
عجب سبزہ لب جو آسو شوبان
امی زنگہ چھو جنت ہاسرت دلس داغ
مہ ونو مے مختصر زانک ژہ بانے

مفصّل بوز پاسے داسه دانه
دپان بامرت سپین ہر سو نثاری
امیر و ته وزیر و اہلکارو
گلِ اقبال تو دائم شگفته
اکس تپه اک یوان پیہم به پیہم
ننه بوزرت شاد دل کو شاہِ والا
کریوون مصلحت میا نو شفیقو
بله ساری سمن بیرونِ خُلدان
باستقبالِ شاہان تم بمیدان
کرک دست بسته روزرت عرضِ تسلیم
ہمیشه شاد دل باشید بنعیم
ته بوزرت کرتموا استاده ڈیره
زحسرت آسوا لایان پنجه بر سر
کنیزان غارتِ جان حُور پیکر
فزون تر ساروی خوته حشمت و جاه
خچر قاطر دپان نہصد تمن سیلت
لدت آسوی تمن پیٹ بار بسیار
دپن زیر سوار سئی غلامان
غریق زر و جوہر با صد انداز
حریرک جامه ڈولِ سرو خوبی
پوان نخوت سران از کبر و مستی
تمر طلعت دہن غنچه شکر قند
پوان زن سبزه زارس آسو شبنم
زعشوه ناوک اندازی گرانی

گزہو ما دلِ ملول از باعثِ طول
گرن ہرش پادشاہن اضطراری
شہنشاہا سعادت دسنگانا
بملک و مملکت دائم خجسته
تمی نزدیک خلدان دات ساری
گران حمد اہ بسوئے حقتعالیٰ
خبر سوز یومین اے مہربانان
انک بو نسبت پانس شاد و خندان
پئے تعظیم شاہان سر کرد و ک خم
بجا آنک سٹھا آداب و تعظیم
تہو و تشریف انیجا تا به چندین
وجہت سامانِ دل اسمان خیبره
زنگار نگ فیل جنگی اسپ تازی
زری جامه مولّل سامانه دربر
سه صد فیلان جنگی در جلوس
تمن پٹ ساز و سامانه لدک گیرت
ستوران و سمندان نہصد و سی
ہزار و ششصد و جنگی ستوران
شمارس بمنز فزون از دو ہزاران
ازان قامت سپین شرمنده طوبیٰ
کواکب زن وست ہمیت زبالا
لب لعلش ژه قل قنده قلِ دند
اوبزان نزاو است بر دوش کاکل
تمن کن کرد جہت عاشق زرانی

فصاحت در طوالت چھینه معمول
ہمان ساعت خبردژ چوبدارد
ژه دائم روز ای عالم پناہا
سپین وار دشہنشاہان عالم
زحد جاه و حشم سیتی تمن چھوئی
دپون تا مرت وزیرن ای رفیقو
توقف توه کرد و ساتھفاه بمیدان
وزیر و بوز بامرت آہی لاران
ادب در خدمتِ شاہان عالم
کہ ای جان جہاں روحِ روانم
سمن ساری جہانداران به تمکین
ازاں جاه و حشم ماہِ منوّر
غلامان دست بسته مرد غازی
ازانجمله شه چینن و نے گباه
سونه جالر روپه زنجیر از بس
سه صد و پنجاه اشتر ہائے رہوار
زِ نقره زر دولتِ سامانه آسی
کنیزان در عماری ہا بصد ناز
زناوک زن دون تیر باران
خمار آلوده چشمن منز سو مستی
گرانی عاشقن چھی زیر و بالا
گران خنده ہران آس ہی تنِ تو سیم
سپینمت عاشق جان بسته درگل
اوبزان چھک کنوتل گو شواره

چھہ اَبرس تل شبابی زن ستارہ
گوڈن پازیب تہ شرن دار خلخال
شہید ناز گیناہ پے بمیدان
بیتھی پاڑھن ہمہ شاہانِ عالم
گرِدک آرام تتہ جایہ بشوکت
سپن از ہر طرف بلہ جمع زینسال
وتھرِمت فرش مخمل آسو درِ راہ
زِ بہر ہر گکے سامانہ فرداً
کرن بہر ادب خم سرو قامت
خوشاروش کرِتو ہہ خانہ بیابانی
بنین تمہ بر بمکانِ استراحت
بہر گوشہ اویزان گوشوارہ
بہشتس سرو طوبی زن چھہ شوبن
برِن صندوق از تاریخ عالم
منور چول دلِ درویشا ہر جا

گلُن وٹ ہاڑ ہن آسک شرہ بند
قدمبوسی کران چھہ وک پانہ اقبال
غرض ہر سو چھہ وتھمت شورِ محشر
بشوکت کر بمن منز کانہہ اکھ گمَ
ہمہ سامانِ خورد و نوش وافر
باستقبال پانہ شاہِ خلدان
وِچھِت حشمت نسند مرزان ساری
سوزِن اسپان فیلان اہلِ دردن
سپن ہر کینسہ ستین ہمکنارہ
کرُد فزون تو ہہ اقبال میانوی
عجب بنگالہ ہای سنگ مرمر
چھہ شعلان زن سمانس ہٹ ستارہ
اویزان جار فانوس شمعدان
گرزہان وچھہ وچھہ دلِ ناشاد خرم
غرض ہر گونہ بو تکمیل سامان

فزون از جان عاشق قیمتش چند
بنانِ چھین غرض آفت بخلدان
سپنمت گرم رندن ہند بہ دفتر
بدینگونہ دوہن کینشن براحت
مشخص وقتہ سپنان آس حاضر
سُو پانہ دراو از خانہ بصد جاہ
کرِت آس سرنگوں از شرمساری
سپن حاضر تمن لشہ ازند امرت
خوشامدکوت کرُنک زارہ پارہ
پس انگہ تم بصد توقیر و عزت
جرِت دیوار و در از لعل گوہر
منقش تم ستون از رنگ روغن
درخشان آس سقفس لعل مرجان
پئی تسکین دل آئینہ برپا
پئے تسکینِ خاطر میزبانان

روزِ نا جہو شی قمر الزمان در ملکِ خلدان و جشن نمودن!

تعالی اللہ عجب روزِ ہمایون
تمنا ہرِت بدل چھہ وی ماہ ہم خور
بیولو کو زدل تراو و کدورت
لگو قربان امسِ ژہاین تہ گراین
امس کُن چھہ وی جہان سر خم بہر دم
یہ پرِت رازِ دلس ہر دم چھہ او گاہ
اسندی خاطرہ ہر دم و دم مہ

سپدُن اسہ ہاڑن ذاتِ بیچون
زلس درِ انتظاری روزِ شادی
وچھہ و قمر الزمان از بیوٹھ بر تخت
امس لالس فدا از و جان سا تو
امس پُس روشہ زراہ میو گلی از غم
امس در ہر جہان جلوہ گری چھی
شبا روزی زفرقت دل دُدم مہ

عجب روزی زصد نوروز بہتر
سپن از ہر طرف لوکن منادی
تمنا آسو درِ دل کُڈ خدائن
امس ہیُو کو بعالم نندہ بانوی
امس ہیُو کر بعالم کانہہ شہنشاہ
سعادت سِہ اسنز فرمانبری چھی
اسندی خاطرہ کھرن حرامہ ترادم

اسندي خاطره آرام رائوم
پهوي ڇهوم باعث تسڪين سي هردم
اسند فرقت اندر زخمن سي مرهم
اسندي خاطره زو جان گالئم
سو واتي مطلبس آخر بلاشڪ
سهل ڪاماه ڇهنه بر دل زرن ره
سو هرگز مطلبس واتي نه حاشا
زهر جانب دُرِ مقصود ڙانڊن
نه زر سجده نه سوي اندر اقامت
غرض ڇهو منه ڪرن مه راز افشا
دلوڪ تس سر دِ نازس عنبرين رخت
بمس لالس صفت هر گونه آسن
دوان شعله عجائب تب و تابه
ٿهوڪ تاج شهنشاهي العالم
سپن زياده درخشان آسن نو
سپن يا مرت شهنشاهي العالم
زحالے انگهه ڊالي پرت نمونه
زنگار نگ لعل و مرجان اشڪ اَدفر
ز لعل بے بها ياقوت هم دُر
مه ڇهمنه ڪنهه بو ڪياه ڪره پيشڪش تس
بو عاجز ڇهوس پمُوت بر خاڪي ز سر
ٿهوم منظور يدوي ڇهم مه لادن
وزن مه زير و بم هر دم ڇهو پيهم

امي ابنونم دِل و جان ڇهوم يه جانان
پهوي ڇهوم راحت و شادي آمه در غم
زه هي هي بجبر ڇهوڪ امه حالئه
اسندي خاطره زِ زه پان ڪهالئم
زبنيابي سُو مجنون رُٽ جنونن
بجاي انگبين ڙاپُن غم و هه
اڙن اندر ته فيرُون رو به خانن
ڙوڪنجل عالمس وُن دِلُن هره بن
مگر سُوي پر زه نادُن سخت مشڪل
ازين مطلب بو فيورس ٿم حاشا
ڪرن تعريف آن ڇهو نه ميو نو طاقت
تسنزي واقفي عامن ته خاصن
دِنون پراگاش هر سُو شمش جهان تس
پئے تعظيم سارِ و سر ڪرو ڪ خم
ٿهوڪ تس تاج شاهي يام بر سر
پئے تعظيم سارِ و سر ڪرو ڪ خم
ڪرڪ تس پيشڪش لعل و جواهر
ڪران ڪاهه پيشڪش ياقوت احمر
بمس ٿهوطاقتاه تم تهو ڪرن پيشڪش
زر و گوهر مه ڇهمنه ڇهُس بو بڪس
چنده ڇهن ڇهس منده ڇهن ڪياه ڪرس پيشڪش
عزيز و اقربا و نده هس بو پان
ٿهوم يد ڪن بو ڪره هس حال حالي

اسندي درشنه ثابت امه ايمان
اسندي خاطره اوين خوشي ڇهم
زه ڪيه زانگ و بن ڪرت قيل و قاله
دزن در نارِ فرقت ڪارِ عاشق
ڪرُوي بيور عشقن نه فسُونن
زرن بر دل ڪرن نه راز افشا
وڇهن پر دِن اندر گاه شاميانن
نه تن جسم و جگر نه قد و قامت
لبي دلدار تت ڪرواته بيدل
دپان قمر الزمان يله بيوڻهه بر تخت
سوڪت هيو آسو ڪر ڇهيم تَرڙهه ليا فت
بهت تحفتس سو پيٽ زرن آفتابه
گڻه ظلمانچي زرج ڪائنا تس
زهر سو تحفه ہائے گونه گونه
سپن سر خم ڪهورن پٽاه هم سر
زهر سو تحفه ہائے گونه گونه
تمن ڙانڊن نه ڪنهه هر چيز و فر
زسنر تا پا سو شهزاده سپُون پر
با ستعداد سارِ و ذو ڪم و بيش
نه ڇهوم مه مال و دولت لعل و گوهر
مه ڇهمنه ڪنهه سوائے ابن دل ريش
دزن از سوزِ دل ڇهس لو لهر دم
ونس دست بسنه در در بارِ عالي

غزل بر وقتِ ناچہوشی

دُدُرت سینہ چہوم چاپنہ امارہ
کیاہ کرہ تپہ چہوم نفسِ امّارہ
لٹہ اکہ بکھنا تاج بر سری
رازِ دل وَنہی ناز پروری
مشتاق گوسے ماہ رخسارہ
کر نجلہ کر نجلہ آب گوم گوناہ سارے
ہر ہوکہ ژہانڈمک ہر دربارے
بِربرمسں کہاس در انتظارہ
گوشن دتھرے پوشہ انبارے
کِھیو دلِ جگر مہِ ہر بارے
منصورہ سندپاٹ کھسہ ہادارے
فرہادان چہوی پر دردگارے
شامنَ نیرت گوہم برے
ہر دم چہو لشبیر ونان زارے

بیبانہِ سردارہ وندہی جان
درہ درہ کرنس حال حیران
ہٹہ کوی نخنتہ ہار زرن شولان
بازہ اکہ سنین گوس ویران
کُشتہ الفت چہوس ہر آن
پیر پیر لاگم مہِ غیر زان
سر مک پانس منز نہان!
جر جر تھادمی لعل مرجان
روشن کر ہیانودلِ ویران
رددہ لبہ چانوی رویِ نوران
ہیرہ ہا حق سرّہ ہر آن
کلّ من علیہا گرہ مافان
پامنَ لا جتھس بو غیر زان
دَر دلِ تھادت چانو ارمان

تھُدوُتھہ تنہ بوزم زارئی پارہ 〃
ذرہ ذرہ فرہ لنس ہمہ بوہ سرے 〃
گٹہ منزہ ہادتم نورہ انوارے 〃
بذہ اعمالِ ایں بدکارہ 〃
بچھنھی آ گیم یم چان شہمارہ 〃
ارہ سرہ چہم ترہ کمہ سنہ نارہ 〃
دَر دِلِ آسنت ہیوم دشوارہ 〃
برہ اژہتہ ساتھاہ ہیا انغخوارہ 〃
جوشن تپ کھولِ پوشن کی بری 〃
پیو کر لویٹ منزل کوناہ پرارے 〃
من سرہ کر تھی تن زالہ نارے 〃
سُلہ مہ ژبُونم نہ پوہ گوم ہارے 〃
عامنَ منز بو گوس بزگارے 〃
سرہ کرہ ہو اللہ ہمہ بوہ سلکے 〃

دربیانِ خاتمہ کتاب و معذرت از مصنف و وجہ درزنگی تصنیف کتاب میگوید

مکرر حمدِ حق نعتِ پیمبر
کرم ژر جستجو در کام ناکام
دلی کر بار یاہ پروردِ گارن
پس انگہ تراونر آسم رنج کل
غمو سر سُو مہ ملرت آسہم نال
تلرت آسم صندوتس منز مہ انتھاوشر
ولی آں جان جانم احمد للہ
سُو اندر کسب سنجاری چہو لائق

سپن آغاز رُت انجام بہتر
مہ کر المبد آسم زاہ نہ تیو نام
کرن ہر گونہ یاری کردگارن
مصائب ہائے دُنیا ہیمہ بیحد
بہر گونہ گموت آسوس بو پامال
پوان آسُم نہ زاہ ات کن خیالاہ
سو چہوم رُت دو سناہ الحمد للہ
سو اُستا اکبرن فرزندِ اکبر

بحمد اللہ سپون قصہ باتمام
بہ قصّہ وانہ ہر گز زاہ بانجام
مہ آسم و خنتم گرمُت جلد اوّل
بذِت آسوس گمرت در فکر از حد
ہمتی ہا پت مہ آسم برانت تراونر
پوان آسمنہ مہ ہر گز مجالا
تخلص مسندوی در الرُت چہو فائق
سُو چہوم مہ جانہ خونہ زیادہ بہتر

کری کیاہ بو بیان امسنز شرافت
مَنہ منز بہ اسنزی مای یژ چھم
اسند شکل و شمائل عقل و دانش
سٹھاہ خوبان و چھم لونوِ لالا
دو چشمن پرز می زن گون چارِت
دچھوم سوی در شرافت خانوادہ
اسندن دشمنن پن خار چشمن
بہ چانس خدمتس عرضاہ کرن چھم
سو قصہ یس ژہ آسوی بروٹھہ دمنت
یہ دنیا بے وفا آخر فنا چھوی
شو کرتن ختم تھوم وارہ احسان
ژہ تراوِت اڈہ لکو چھسنہ ذرانی
نصیحت ام کرم ہرگونہ ہر دم
بظاہر ہم بباطن آشکارا
شبان روزی دوہن گنژن گنڈم د
ولی کر خالقن مشکل بہ آسان
سپُن شعرس اندر ہرن سٹھاہ بہ
تمن دانا دلن جوہر فروشن
غرض آسمنہ ہاون علم دانی
کران آسم عشاقن سِتی خبر بہ
جگر چھم دلمنتوی از درد و غم بہ
انم در گفتگو آزارِ فرقت
چھہ نہ یار ختمک علاوہ ات شمارس
بوزن ہر دم یمتس کن شکر ساری

امس اوصاف و چھی بے نہایت
بہرگونہ امس اوصاف عالی
امس ہمت و چھم بہ ناحاتمن ہش
فدائے امسند پکن لوکن تھکن چھوم
دوان لوکن بمژگان تیر دارت
خدا تھونس قیامژ تام وارہ
دزن در نار حسرت ہمچو گلخن
وَنی تِل تھاو ہم یدوی اجابت
زار دو کاشرس منز چھو زہ ای ہمنت
گژھن سارن زِ دنیا فان آخر
بہر مشکل کری معبود آسان
سٹھاہ مجبور کرنس ام زمنت
دپان آسم خدا کاسی دلک غم
دتم دیب سارنی کامن زہر سو
باآخر کر خدا ابن حل مشکل
نہ چھوم علماہ نہ چھم طبعس نکوئی
وزان ژھرٹ ہمیشہ پران کت چھہ
کرن نہ نکتہ چینی بر حماقت
بہ ہرگز چھمنہ و چھم قصہ خوانی
ونن آسوم فراقک داستانہ
زِ سوز دل بسر دراہم رنجِ رہ
ستاوہ ٢٧ شٹ نہ تیترہ بیت تعداد
تھوم دانہ بہ گنزرت نخنتہ ہارس
الٰہی آسس ژی کن پے پرو زر

نجوس شنخوئی امی بہ نال ولنم
زشیر وانگبین رچھمت چھو ہالی
قد و قامت اسندوی سرو بالا
زہ اچھہ تلنتھی و چھان گرگنبنہ کن چھوم
گژھان از جان لوکن ٹاٹھوز بادہ
رچھن از ہر بلا پروردگارہ
امی ونم دوہہ اکہ در تکلم
ونم دلول دتم ونس اجازت
ژہنت تراوت اوہ لکو ژ خطا چھوے
چھو روزان ہنگ بدمو جود ظاہر
بہ لگموت چھوم سٹھاہ سَن نت پرانی
بظاہر ام دژم ہرگونہ ہمت
وَنی ون مختصر گژھنم مدارا
اسند ونن دژم ہمت بدنیسو
اگرچہ دل بہ آسم تژ پریشان
ژہ ہر دی جرأت کروم در شعر گوئی
ولی چھوم عرض خدمت اہل ہوشن
مگر لاگن نہ ہرگز بے مروت
ژٹن آسم دلک نار راہ نبر بہ
بہانہ قصہ کر امس در ترانہ
ژالم نہ دلس منز نار فرقت
غزل ابیات ختمس تان تھو یاد
رپن ہر دم سٹھاہ کرنم بہ یاری
بہ بار معصیت امرت آسس بر سر

امی بارن نوٹر مُرت چھوم کمرس
بڑِت چھُوس بو گمُت دردِ غم
جفا جوئی کرم پانس مہ ہر دم
بخشتم یمہ گناہ بے قال و قیلہ

امی در جان دتن ژ ہنم لبس
یہ چھوم شرمس لس روزِ قیامت
کرم نہ زاہ بعالم کانہہ گناہ کم
سو وقتِ والپسین کرتم مہ آسان

ستھاہ بد کار چھوس نہ گار عالم
یمی کتھ بروٹھ کن ہرتن بشت طرنت
شفیع المذنبین اُمی دسیلہ
تمکو چھوم خوف دِل چھوس ہراسان

منگان ہر دم چھوسی یارب بتم آس
بشیر اسوزِ دل ہت روز ہر دم
بپاس سید عالم کروم جان!
بشارت چھی تمن سیتن ژلی غم

ختم شد

قطعہ تاریخ قصہ قمر الزّمان از مصنّف غلام احمد بشیرؔ

خالقس کُن ثنای بے پایان
غم سیُن دردِ دِل سپُن شادان
بہر تاریخ نسخہ جانسوز

یم بو چادس زجام می عرفان
سوز اندرم نبر مہ ژل بکدم
در تفکر بو پیوس ژ حیران

مہ گل دِل فولم ازین نسخہ
دِل گریہ بال مہ لبس چھو از خندان
آہ از دِل کڈم سُوئی باری

گفت ہاتف ترانہ خلد الان
سنہ ۱۳۴۱ھ

تمام شد قصّہ قمر الزّمان مکمل ہر دو حصّہ

نعتِ شریف

یا رسُول تھو قبول میان نالہ زاری
والشمس روئی چانو کیاہ گلناری
ابرو کمانہ تیر دارِ داری
وُٹھ چان رزہ فِل دند دُر بار
دِل مہ دِتس عشقہ بازاری
زال مہ وُلنم نفسِ امارّی
رحمتک دروازہ وتھ چھی ساری
شو بان کیا چھی چان سر داری
یا رسول چھم مہ امید واری
سینہ مہ ژنو تھم کینہ ترادساری

سُور کر چان لولہ نارسئے
والّیل موی چانو مشکِ تاتار
دتھم کرتھم سینہ بریان
خندہ چانہ بند گو شمس و قمر
ژ ہانڈان کوس گامہ شہاری
حال سانو روشن چھوی ہر آن
تھاونک ذاتن خود مختار
ژوبان زو سانو بو رِ یکھنا
محشرس رٹزم زیرِ دامان
دینہ چھس چانئے ہا و دیدار

غمہ وزہ ہر دم کرم غمخواری
خوی چانو ڈیشت ژلم بیماری
خنجر بنی سلیت زخمِ کاری
دندہ آم فند نس چھم انتظاری
ڈیو ٹھمنہ کانہہ مہ چانہ انہاری
نال قلموت چھم کاکہ شہاری
رحمۃ للعالمین ڈیو یہ بسیاری
خوبان عالم مشتاق ژو باری
از دوش والزہم گنہگ باری
بینہ چانہ فائقس ژلہ بیماری

فہرست کتب کشمیری

نام کتاب	قیمت
نعوت و مناقب	
شمائل نبوی کا ترجمہ یعنی شمائل شریف کلاں	٢/
" " از حیدر بابا	١/
کاشر سلام بحضور خیر الانام	١/
گلشن نعت حصہ اوّل	٤/
گلبن نعت " دوم	٤/
گلدستہ نعت " سیوم	٤/
گلزار نعت " چہارم	٤/
حدیقہ نعت " پنجم	٢/
گلبن مدینہ	٢/
اعجاز غریبہ مجموعہ	٦/
معجزاتِ حضرت محمدؐ	
گلزار مدینہ در عشق نبی	٤/
معجزہ یمن	١/
مجموعہ معراجنامہ محمود گامی	١/
دہاب کھار و شمس فقیر	
معراجنامہ کلاں	٨/
وفات نامہ کلاں	٦/
قصص الانبیاء	٦/
حجۃ الاسلام	٢/

نام کتاب	قیمت
نور نامہ	٤/
دعای صبح	٢/
قصہ حضرت خلیل الرحمن	٦/
مجموعہ جنگنامہ آنحضرتؐ یعنی مغازی النبی کلاں	١٢/
روضۃ الشہدا	١٢/
مجموعہ مرثیہ وفات و شہادت حسنین کشمیری و فارسی	٤/
شفاعتِ حسنین	١/
شہادت فرزندان امام مسلم	٢/
محرم نامہ ٢ حصہ فی	٢/
ظفر نامہ در انتقام یزید	٦/
گلدستہ مناقب	٨/
گلدستہ انوار	
کراماتِ غوثیہ	٢/
کراماتِ محبوب العالم	٢/
کاشر سلطانی از دہاب پرے	١٢/
احوال الآخرات	٤/
کاشر دنہ ون ٦ حصہ فی	٢/
کلام للہ عارفہ شر حدار	٢/
کلام شیخ العالم ٣ حصہ فی	٢/

نام کتاب	قیمت
جواز شیئاً للہ	١/
کاشر مفتی	٤/
کاشر نام حق	٢/
بدائع منظوم	١/
کاشر ضروریات دین	١/
کاشر عقائد	١/
کاشر پارہ عمہ	٣/
کاشر مسئلہ کتاب	٦/
قصہ جانت اور افسانے	
قصہ اصحاب کہف	٨/
قصہ حضرت شمعون	٢/
قصہ سلطان ابراہیم ادہم	٤/
یوسف زلیخا محمود گامی	٤/
" مسکین	٨/
" قادری	٨/
قصہ حضرت ایوب صابر	٣/
قصہ تمیم انصار	٤/
تاریخ فقہ و حدیث	
در بحث مقلد و غیر مقلد	٤/
قصہ شاہ مندود	٢/
کلیلہ و دمنہ	٤/

نام کتاب	قیمت
ہارون رشید	٢/
وشان عورت ڈلہ	٢/
بہرام گور ہشت بہشت	٤/
زہرہ و بہرام	٤/
بہرام گل اندام	٢/
شاہ بہرام	٨/
سلطان محمود غزنوی	٢/
شیخ منصور و شیخ صنعان	
دہیل نامہ	٢/
گربہ و موش	١/
حاتم طائی ٢ حصہ	٨/
نرخ حال یعنی گلزار حقیقت	٤/
گل و صنوبر	٦/
بدر منیر یعنی گلدستہ بے نظیر	٤/
چندر بدن	٢/
سوہنی مہینوال	٦/
قصہ خنجر عشق	٣/
جوہر عشق	٢/
مقدم نامہ	٦/
کاشر الف لیلا	عہ
مہر و ماہ	٦/

ہر قسم کی سستی اور با رعایت کتابیں ملنے کا پتہ:-

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کُتب کشمیر

مہاراج رنبیر گنجبازار | مائیسمہ بازار | رزیڈنسی روڈ امیراکدل سرینگر

مالکان

کوہ نور پرنٹنگ پریس- رزیڈنسی روڈ- امیراکدل سرینگر کشمیر کو یاد رکھیں:-